

Dubrovačko-neretvanska županija
OPĆINA VELA LUKA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA

TEKSTUALNI DIO

URB/ING

d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštite okoliša
Zagreb, veljača 2007. g.

Županija: DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA	
Općina: VELA LUKA	
Naziv prostornog plana: PROSTORNI PLAN UREĐENJA	
Naručitelj: Općinsko poglavarstvo	
Načelnik: Tonko Gugić – Bakan, dipl.iur.	
Program mjera za unapređenje stanja u prostoru: Službeni glasnik Općine Vela Luka, br.6/00	Odluka predstavničkog tijela o donošenju Plana: Službeni glasnik Općine Vela Luka, broj 02/07
Javna rasprava (datum objave): Slobodna Dalmacija - 26.9.2005.	Javni uvid održan: od 05.10.2005. do 05.11.2005.
Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave: M.P.	Odgovorna osoba: Ivan Mušić <hr/> ime, prezime i potpis
Suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva na Plan prema članku 19. i članku 45a. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 00/04): Klasa:350-02/07-04/02, Urbroj: 531-06-07-7, Datum: 1.veljače 2007. godine	
Pravna osoba koja je izradila plan: URB/ING , d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštitu okoliša, V.Holjevca 20., Zagreb	
Pečat pravne osobe koja je izradila Plan: M.P.	Odgovorna osoba: Darko Martinec, dipl.ing.arh. <hr/> ime, prezime i potpis
Koordinator Plana: Ljiljana Doležal, dipl.ing.arh., Vitomir Štokić, dipl.ing.arh.	
Stručni tim u izradi Plana: Ljiljana Doležal, dipl.ing.arh. Darko Martinec, dipl.ing.arh. Vitomir Štokić, dipl.ing.arh.	Infrastrukturni sustavi: Boris Didović, dipl.ing.el. Vico Brbora, dipl. ing. građ. Zaštita kulturne i prirodne baštine: Mr. sc. Ivica Žile
Pečat predstavničkog tijela: M.P.	Predsjednik Općinskog vijeća: Nikola Oreb <hr/>
Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava: <hr/> ime, prezime i potpis	Pečat nadležnog tijela: M.P.

Naručitelj:

Općina Vela Luka
Općinsko poglavarstvo

P.P. 10
20270 Vela Luka

Načelnik:

Tonko Gugić, dipl.iur.

DUBROVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA

OPĆINE VELA LUKA

Izvršitelj:

URB/ING, d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštitu okoliša,
V.Holjevca 20, 10 000 Zagreb

tel/fax: 01/230 11 40, 233 45 14

e-mail: urbing@urbing.hr

url: www.urbing.hr

Direktor:

Darko Martinec, dipl.ing.arh.

Koordinatori Plana:

Ljiljana Doležal, dipl.ing.arh.

Vitomir Štokić, dipl.ing.arh.

Stručni tim u izradi Plana:

Ljiljana Doležal, dipl.ing.arh.

Darko Martinec, dipl.ing.arh.

Vitomir Štokić, dipl.ing.arh.

Infrastrukturni sustavi:

Boris Didović, dipl.ing.el.

Vicko Brbora, dipl. ing. građ.

konzultacije: Ivica Banović, dipl. ing.prom

Zaštita kulturne i prirodne baštine:

Mr. sc. Ivica Žile

Ugovor broj:

A-198/2001

SADRŽAJ:

I OBRAZLOŽENJE	5
1. Polazišta	6
1.1 Položaj, značaj i posebnosti općine u odnosu na prostor i sustave županije i Države	6
1.1.1 Osnovni podaci o stanju u prostoru	6
1.1.2 Prostorno razvojne i resursne značajke	7
1.1.3 Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	10
1.1.4 Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	19
2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja	35
2.1 Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	35
2.1.1 Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	35
2.1.2 Racionalno korištenje prirodnih izvora	39
2.1.3 Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	39
2.2 Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	40
2.2.1 Demografski razvoj	40
2.2.2 Odabir prostorno razvojne strukture	40
2.2.3 Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	43
2.2.4 Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno povijesnih cjelina	46
2.3 Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine	51
2.3.1 Racionalno korištenje i zaštita prostora	51
2.3.2 Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno - povijesnih cjelina	51
2.3.3 Unaprijeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	52
3. Plan prostornog uređenja	53
3.1 Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	53
3.2 Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	53
3.2.1 Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	59
3.3 Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	59
3.4 Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	62
3.4.1 Područja primjene planskih mjera zaštite	71
3.5 Razvoj infrastrukturnih sustava	72
3.5.1 Prometni infrastrukturni sustav	72
3.5.2 Energetski sustav	75
3.5.3 Vodnogospodarski sustav	75
3.6 Postupanje s otpadom	76
3.7 Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	76

II ODREDBE ZA PROVOĐENJE	77
0. Pojmovnik	78
1. Uvjeti za određivanje namjena površina na području Općine	80
2. Uvjeti za uređenje prostora	84
2.1 Građevine od važnosti za Državu i Županiju	89
2.2 Građevinska područja naselja	90
2.3 Izgrađene strukture van naselja.....	104
3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti	106
4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti.....	110
5. Uvjeti utvrđivanja koridora Ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava.....	110
5.1 Prometna infrastruktura	111
5.2 Pošta i javne telekomunikacije.....	114
5.3 Komunalna infrastruktura.....	115
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno - povijesnih cjelina	118
7. Postupanje s otpadom	125
8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš	126
9. Mjere provedbe plana	129
9.1 Obveza izrade prostornih planova	129
9.2 Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera.....	132
9.3 Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni.....	136
iii Ovlaštenja za izradu prostornih Planova.....	140

I OBRAZLOŽENJE

1. Polazišta

Obveza izrade Prostornog plana uređenja Općine Vela Luka utvrđena je Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94 i NN 68/98) te Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 30/94 i 68/98) te Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske Županije br. 6/03, 3/05 - Usklađenje s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora).

Prostorni plan uređenja općine jest osnovni prostorno-planski dokument jedinice lokalne samouprave kojim se utvrđuje namjena prostora, uvjeti za obnovu, uređenje i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, evidentira cjelokupni fond kulturne i prirodne i kulturne baštine te se za isti utvrđuju mjere i uvjeti zaštite.

1.1 Položaj, značaj i posebnosti općine u odnosu na prostor i sustave županije i Države

1.1.1 Osnovni podaci o stanju u prostoru

Općina Vela Luka je kao jedinica lokalne samouprave sastavni je dio šire prostorne jedinice od regionalnog značenja županije Dubrovačko - neretvanske kao jedna od općina otočke pripadnosti.

Analizirajući teritorijalni i upravni ustroj županije može se ustvrditi da Općina Vela Luka spada u manje jedinice lokalne samouprave s površinom kopnenog dijela od 43.27 km² uz morski dio od 295 km² što čini 2.4% ukupnog teritorija Županije površine (1785,06 km²). Teritorijalno graniči na kopnu sa Općinom Blato, na južnom morskom dijelu graniči sa Općinom Lastovo, i na zapadu graniči sa Splitsko-dalmatinskom županijom. Općina Vela Luka nalazi se u graničnom području utjecaja Splitske urbane aglomeracije i na suprotnoj strani grada Dubrovnika kao najvećeg središta u južnom dijelu regije.

Može se ustvrditi da je utjecaj Splitsko - dalmatinske županije donekle značajniji u odnosu na značaj i povezanost s Dubrovačkom regijom zbog generalno lošije (većih udaljenosti i slabijeg ekonomskog utjecaja) prometne mreže i povezanosti otoka Korčule s kopnenim dijelom matične županije.

Na području Općine postoji jedno statistički samostalno naselje, Vela Luka s pripadajućim mu dijelovima naselja (Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka, Poplat, Prapratna, Prihodnja, Stračinčica, Tankaraca, Tri Luke i Žukova).

Prema demografskim podacima Državnog statističkog zavoda iz popisa stanovništva, domaćinstava i naselja 2001. godine na području Županije Dubrovačko - neretvanske obitavalo je 122 870 stanovnika (što čini od 2.77% u ukupnom broju stanovnika RH) što čini relativno nisku prosječnu gustoću naseljenosti od 68,8 stanovnika/km² (relativna gustoća naseljenosti za Republiku Hrvatsku iznosi 78,4%). Na teritoriju Općine Vela Luke prema posljednjem popisu iz 2001. godine obitavalo je 4380 stanovnika što čini 3.5% od ukupnog broja stanovnika Županije s nešto većom prosječnom gustoćom od 101 stanovnikom po km².

U široj prostornoj strukturi Republike Hrvatske, Županija Dubrovačko - neretvanska položajno pripada jadranskoj prostornoj cjelini (koju sačinjava 7 županija s ukupnom površinom od 24 713 km²) s udjelom od 8% u ukupnoj površini odnosno 3% u površini ukupnog teritorija RH.

Prilog: Tablica s usporednim podacima broja stanovnika iz popisnih godina 1991. i 2001.

Naziv prostorne jedinice	Površina		Stanovnici		Stanovi		Domaćinstva		Gustoća naseljenosti
	km ²	%	1991.	2001.	1991.	2001.	1991.	2001.	broj stan/km ²
Dubrovačko - neretvanska županija	1 785,06	100	126329	122870	48411	52048	39009	39125	68
Općina Vela Luka	43,27	2,4	4464	4380	2032	2712	1468	1562	101

Iz prethodne tablice moguće je izvući zaključak da je generalno na području Općine veća gustoća naseljenosti u odnosu na Županijski prosjek. Analizirajući gustoću naseljenosti u odnosu na druge jedinice samouprave i gustoće naseljenosti ostalih prostornih cjelina u Županiji evidentno je da ovaj dio otoka Korčule spada u prostore niskog i srednjeg intenziteta korištenja.

1.1.2 Prostorno razvojne i resursne značajke

Na području bivše Općine Korčula koja je uključivala otok Korčulu i zapadni kraj poluotoka Pelješca, nastale su nove jedinice lokalne samouprave temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u republici Hrvatskoj (NN 90/92). Tako je nastala i Općina Vela Luka, kao krajnja zapadna općina otoka Korčule. Prema podacima dobivenim od Županijskog ureda za katastarsko-geodetske poslove zauzima 43,27km², što je 12,87% bivše Općine Korčula, odnosno 2,4% Dubrovačko-neretvanske županije. Prema popisu iz Hrvatskog statističkog godišnjaka, 1991. godine imala je 4464 stanovnika što je 26,2% stanovništva na otoku, odnosno 3,53% stanovništva cijele Županije te godine.

Općina Vela Luka zauzima krajnji zapadni dio kopna otoka Korčule, reljefno veoma razveden. Dva poluotoka čine duboku uvalu, u dnu koje je smješteno naselje. Broj od oko 50 uvala raščlanjuju ova dva poluotoka. Uvala Sprtiška je početna uvala Općine na sjevernoj strani otoka, a uvala Slatina je krajnja uvala Općine na južnoj strani otoka. Dva su veća otoka (Proizd krajnje zapadno i Ošnjak u sredini uvale), dva manja (Kamenjak i Gubeša ispred Gradine), te 5 hridi (Stinive ispred uvale Stiniva, Gorčik iznad poluotoka Privale, Prvi i izvanjski sjeveroistočno od Proizda, te Čančir pred uvalom Trstenom).

Kopnom graniči sa novom Općinom Blato, a morem s Općinom Lastovo, Blato, te Splitsko-dalmatinskom županijom.

Općinsko središte je položeno u dubokom zaljevu - uvali, organizirano na stranama okolnih brda (Pinski rat, Mrki rat, Vranac, Bobovišće, Hum), orijentirano na sam zaljev. Predstavlja mlado dalmatinsko naselje nastalo polovinom 19. stoljeća. Nema većih arhitektonskih i urbanističkih dostignuća. Posjeduje ambijentalnu vrijednost.

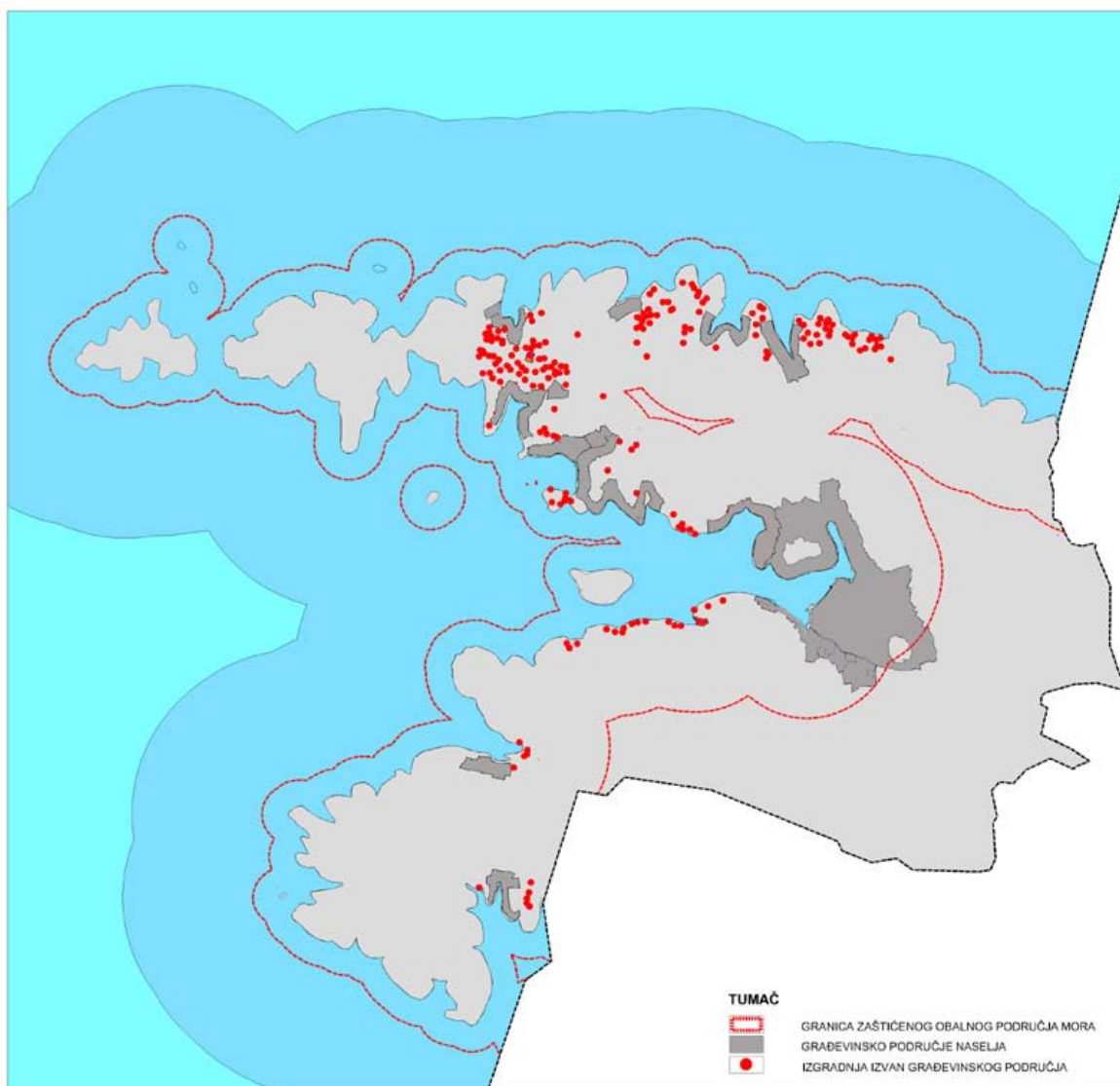
Nasuprot tome na teritoriji Općine nalazi se niz prehistorijskih i antičkih lokaliteta, što nam govori o kontinuitetu naseljenosti ovog prostora od najranijih vremena.

Naselje Vela Luka predstavlja područni centar otoka Korčule. U izmjenama i dopunama (reviziji) prostornog plana bivše Općine Korčula sagledavana je zajedno sa Blatom kao manja konurbacija. Danas je komplementarna Blatu u osnovnim sadržajima, stabilne je demografske slike i izrasta u samostalan gradić i samostalnu jedinicu lokalne samouprave.

Svi stanovnici, kao i svi gospodarski subjekti u općini su smješteni unutar granica naselja gradskog karaktera, pod imenom Vela Luka.

Znatan dio ovog područja je urbaniziran objektima stalnog/sezonskog karaktera. Najvrijedniji prostori, dijelovi uz samu obalu u velikom dijelu Općine su nekvalitetno urbanizirani s objektima sekundarnog stanovanja.

Prilog: Izgradnja izvan granica utvrđenih građevinskih područja naselja (PP(b)O Korčula)

Analizom i obilaskom terena utvrđeno je da trenutno postoji oko 200 objekata i pomoćnih građevina izgrađenih izvan trenutno važećih građevinskih područja naselja (utvrđenih prema PPO (bivše) Općine Korčula i izmjenama i dopunama PPO (bivše)

općine Korčula). Najgušća izgradnja utvrđena je uz najsjeverniji obalni dio Općine i to uz dijelove naselja Tankaraca, Žukova, Prihodnja, Prapatna te dio naselja Stračinčica.

Manji dio neplanske izgradnje utvrđen je i u obalnom dijelu južnije od centralnog naselja Vela Luke i uz dijelove naselja Poplat i Tri Luke.

Međutim, generalno, prema županijskim standardima, obalno područje Općine spada u srednje intenzivno izgrađena područja iako je izgrađeni dio najvećim dijelom koncentriran u veloluškom zaljevu (više od 60% ukupne površine).

Pristup gradnji i 'popunjavanju' prostora u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja kao i razvoju samog općinskog središta Vela Luke treba prostorno i vremenski usmjeriti na način da se odrede prioritete za razvoj urbane strukture te da se nova izgradnja počne ostvarivati i usmjeravati kroz planske faze prostornih i detaljnih urbanističkih dokumenata uz uspostavljanje čvršćih međuveza glavnog naselja Vela Luke s ostalim dijelovima naselja te kroz racionalniji pristup korištenju prostora u zaštićenom obalnom području.

U ovom trenutku uočen je niz problema s pristupom, opskrbom i ostvarivanjem najosnovnijih životnih uvjeta u izdvojenim građevinskim područjima naselja, pogotovo u dijelovima koji su neposredno uz samu obalu a što je uzrokovano neplanskim pristupom u korištenju prostora kao i nepoštivanjem trenutno postojeće planske dokumentacije i regulative.

Velika šansa za razvoj specifičnog oblika turizma u spoju sa sve značajnijim i vrlo prepoznatljivim maslinarskim proizvodima su i preostale turističke zone i dijelovi naselja trenutno neiskorišteni i velikim dijelom infrastrukturno neuređeni.

Najznačajniji prirodni resursi ovog područja su more i krajolik. More i obala u smislu vrijednog i zaštićenog prirodnog krajolika osiguralo je prosperitet priobalnog područja neposredno kroz turizam, lučke djelatnosti, ribolov, marikulturu, a posredno blagotvornim utjecajem na klimu i kroz poljoprivrednu djelatnost.

Prometna dostupnost morem kao najpovoljnijim prometnim medijem također predstavlja komparativnu prednost područja (relativno dobra povezanost sa Splitskim aglomeracijskim područjem) uz dalje jačanje prometne mreže duž otoka Korčule i poluotoka Pelješca te vezivanjem prema kopnenom dijelu zemlje.

Najvrijedniji dio ovog prostora u pogledu potrebite zaštite i osebujne prirodne flore je otočić Ošjak koji je registriran zaštićeni dio prirodne baštine i to u rangu park šume, te lokalitet Vela Spilja – geomorfološki spomenik prirode.

1.1.3 Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Općina Vela Luka i njezino šire i uže utjecajno područje definirano je i analizirano kroz više razina prostorno - planskih dokumenata.

Polazeći od osnovnih prostorno - planskih dokumenata šireg regionalnog značaja potrebno je spomenuti Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) kojom se definiraju i razmatraju najosnovnije strateške, programske i razvojne smjernice prostornog uređenja cjelokupnog teritorija RH uzimajući u obzir širi prostor (europski kontekst) te se daju osnovne usmjeravajuće odrednice za realizaciju planova regionalnog (županijskog) i lokalnog (općinskog i gradskog) karaktera.

Sljedeća razina prostorno - planske dokumentacije definirana je županijskim prostornim planom kroz koji se detaljnije analizira prostor Dubrovačko - neretvanske županije, njegovi resursi, prirodne datosti i potencijali te se kroz program i plan razvoja daju i utvrđuju parametri i smjernice za daljnji srenjoročni i dugoročni razvoj te se utvrđuju i obveze za izradu prostornih planova Općina i Gradova.

U međuvremenu je na snazi i primjenjuje se prostorno - planska dokumentacija (Osnove korištenja za Općinu Vela Luku, Prostorni plan bivše Općine Korčula, Generalni urbanistički plan naselja Blato - Vela Luka i niz Provedbenih urbanističkih planova) izrađena u prethodnom razdoblju a koja danas sve manje zadovoljava u planerskom i provedbenom pogledu potrebe razvoja i postojeće norme i kriterije uređenja prostora.

Slijedi popis prostorno - planske dokumentacije za područje Općine Vela Luka:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

(Donesena na sjednici Sabora RH 27. lipnja 1997. g.)

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

(Donesen na sjednici sabora RH 7. svibnja 1999., (NN 50/99)

**Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja
Zavod za prostorno planiranje, Zagreb**

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju na temelju opće ocjene stanja i značenja prostora i okoliša Države, Strategijom prostornog uređenja predložena je nova orijentacija dugoročnog prostornog razvitka. Utvrđen je Program prostornog uređenja Republike Hrvatske koji donosi mjere i aktivnosti koje će se provoditi u okviru sustava uređenja prostora.

Strategija određena područja razmatra kao specifične i prepoznatljive prostorno funkcionalne cjeline pa se tako Dubrovačko-neretvanska županija svrstava u Županije jadranske Hrvatske, kojima je zajedničko da se planski elementi razvojnih sustava osobito odnose na:

- turističku komponentu područja kao glavnu strateško-razvojnu odrednicu (kriteriji korištenja područja obale, mjere poboljšanja kvalitete prostora i okoliša),

- rješenje prometno gospodarskog sustava Jadrana kao dijela Mediterana, a u sklopu povezivanja područja unutar Države, Srednje Europe i Mediterana, Europe i Istoka (cestovni i željeznički prometni pravci, sustav luka hrvatskog Jadrana, pomorski promet),
- gospodarenje hrvatskim Jadranom (s planom namjene mora, površine i podmorja) koje obuhvaća obalu, epikontinentalni pojas – nacionalne teritorijalne vode i pomorsku granicu Hrvatske.

U izradi svih dokumenata prostornog uređenja treba primjenjivati suvremena stručna i znanstvena dostignuća, koristiti postojeće podatke i ugrađivati nove, sukladno okolnostima i novom položaju svih segmenata. Potrebno je izvršiti vrednovanje prostora i utvrditi zajedničke kriterije korištenja prostora većih cjelina i sustava utvrđenih Strategijom.

Osnovno načelo koje proizlazi iz Strategije odnosno Programa prostornog uređenja države, je postizanje održivog (trajnog) razvoja uz pažljivo korištenje prirodnih izvora kako bi se isti sačuvali za buduće generacije.

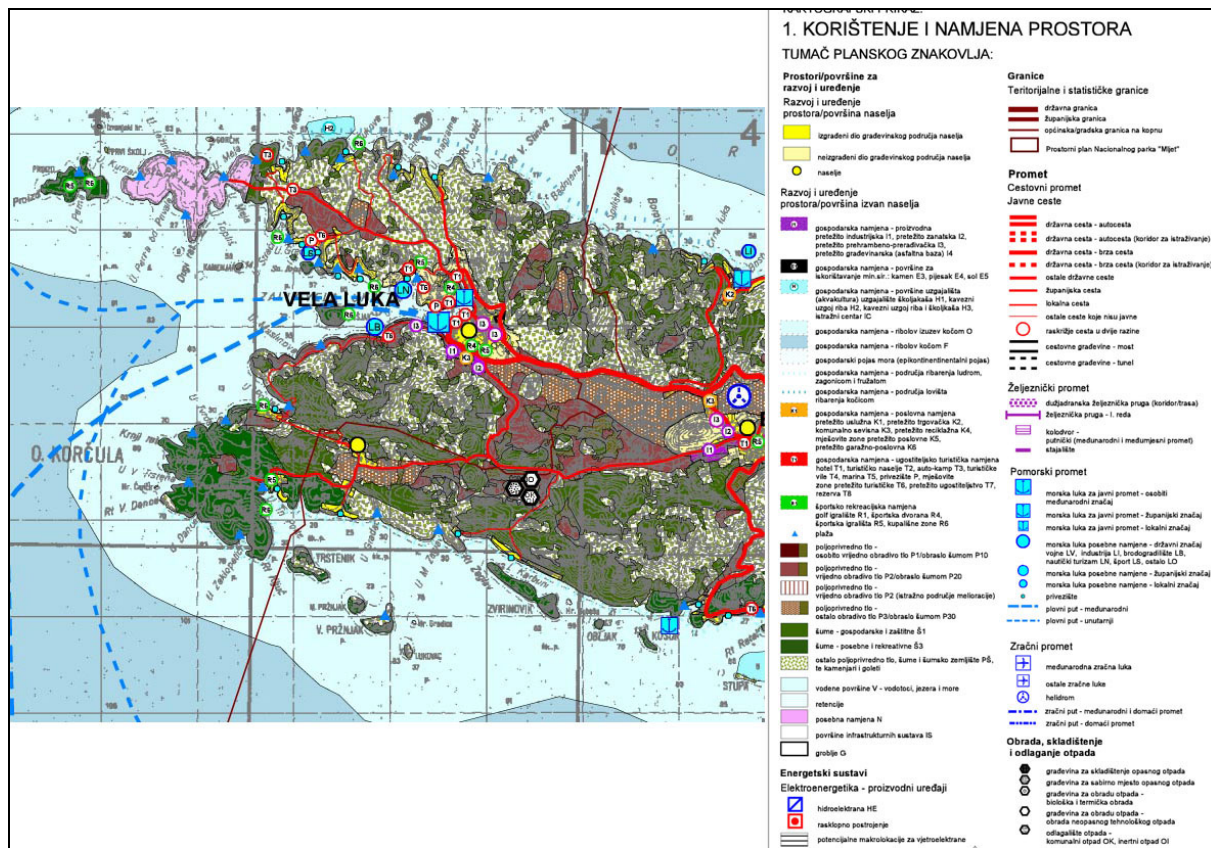
Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije

(Sl. Glasnik Dubrovačko - neretvanske županije 6/03, 3/05 i 3/06)

Županijski zavod za prostorno uređenje, Dubrovnik

Županijski prostorni plan jest glavni koordinirajući i obvezujući prostorno - planski dokument kojim se uređuje i planira razvoj na području cijele Županije.

Prilog: Izvadak iz grafičkog dijela PPŽ DN - Korištenje i namjena površina

Prostorni plan Županije razmatra odnosno definira slijedeće parametre kojima se utječe i na razvojne prilike na području Općine Vela Luka:

- Demografski pokazatelji - planom se očekuje blagi rast (predviđa se indeks rasta između 107 - 116) broja stanovnika (posebice u urbanim i gradskim područjima dok se u ruralnim sredinama očekuje i daljnji pad) nakon poboljšanja gospodarskih prilika, još aktivnije populacijske politike, većeg državnog angažmana. Planirani broj stanovnika 2015. iznosi 4500.
- Organizacijom, namjenom i korištenjem prostora treba zaustaviti procese depopulacije i odumiranja pojedinih područja kroz primjenu racionalnog, održivog i uskladivanjem razvojnih gospodarskih mjera s raspoloživim resursima, na području Općine ostvariti planirane gustoće između 15-25 stan/ha (za građevinsko područje središnjeg naselja)
- Zaštićeno obalno područje mora (prema Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora, NN 128/04) se i kroz prostorni plan dodatno štiti i daju se usmjeravajući parametri za daljnje korištenje ovog područja
- Racionalno korištenje (posebno u područjima niskog i srednjeg intenziteta korištenja - otok Korčula u dijelu Općine Vela Luka) i koncentracija planskih kategorija treba biti na području naselja Gradina i Vela Luka (turistički i gospodarski sadržaji)
- maslinarstvo je potrebno i dalje razvijati te ulagati u povećanje kapaciteta odnosno količina ubranih maslina te poboljšanje i povećanje kapaciteta postojećih uljara. Također je potrebno uložiti dodatne napore radi smanjivanja mogućnosti požara koji direktno ugrožavaju postojeće maslinike.
- turizam kao jedna od najbitnijih gospodarskih djelatnosti treba svoj prosperitet tražiti u poboljšanju i temeljitoj sanaciji postojećih kapaciteta a ne u daljnjem neplanskom širenju
- postojeće industrijske objekte i opremu potrebno je održavati u realnim i potrebitim kapacitetima. Moguće je prenamjeniti određene sadržaje i osnovati manje gospodarske pogone
- naselje Vela Luka treba u smislu manjeg regionalnog središta nastojati podijeliti funkcije s naseljem Blato

Usklađenjem PPŽ DN sa Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN128/04) i Izmjenama i dopunama PPŽ DN određene su površine građevinskih područja ugostiteljsko - turističke izdvojene namjene izvan naselja u zaštićenom obalnom području:

Tablica: Ugostiteljsko - turistička namjena u izdvojenom građevinskom području

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ.	postojeće/planirano
1.	Vela Luka	Tankaraca - Tečar	1,0	T3	100	66	postojeće
2.	Vela Luka	Gradina	5,0	T2	400	0	planirano
3.	Vela Luka	Gabrica	15,0	T2	1800	6	planirano
4.	Vela Luka	Martina – bok - Požar	12,5	T3	1000	-	planirano

Utvrđivanje stanja korištenja i zaštite prostora obalnog područja Dubrovačko-neretvanske županije

Županijski zavod za prostorno uređenje, Dubrovnik, 1998.

Ovaj analitički dokument razmatra prostor Dubrovačko-neretvanske županije te je trebao poslužiti za utvrđivanje stanja zaposjednutosti hrvatske obale, odnosno obalnog pojasa Dubrovačko-neretvanske županije. U tom smislu ovaj dokument služi kao polazišna osnova za izradu planova nižeg reda.

Prostorni plan (bivše) Općine Korčula i izmjene i dopune 2000. g.

(Odluka o donošenju Sl. gl. O. Korčula 6/88, 3/91 Provedbene odredbe Sl. gl. Županije 4/99)

Urbanistički zavod Dalmacije, Split

Za područje Općine Vela Luka još uvijek je na snazi planska dokumentacija 'Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) Općine Korčula' koja je usvojena 1988. godine.

Razvojni model koji se propagira ovim planom nazvan je »modelom disperzne koncentracije«. Model je u osnovi rizičan i u sebi nosi konflikte: uz stagniranje broja stanovnika u tradicionalnim naseljima, poticanje (omogućavanje) njihove disperzije po raštrkanim lokacijama povećava troškove opremanja prostora komunalnom infrastrukturom i pratećim sadržajima (smanjujući gustoću stanovanja).

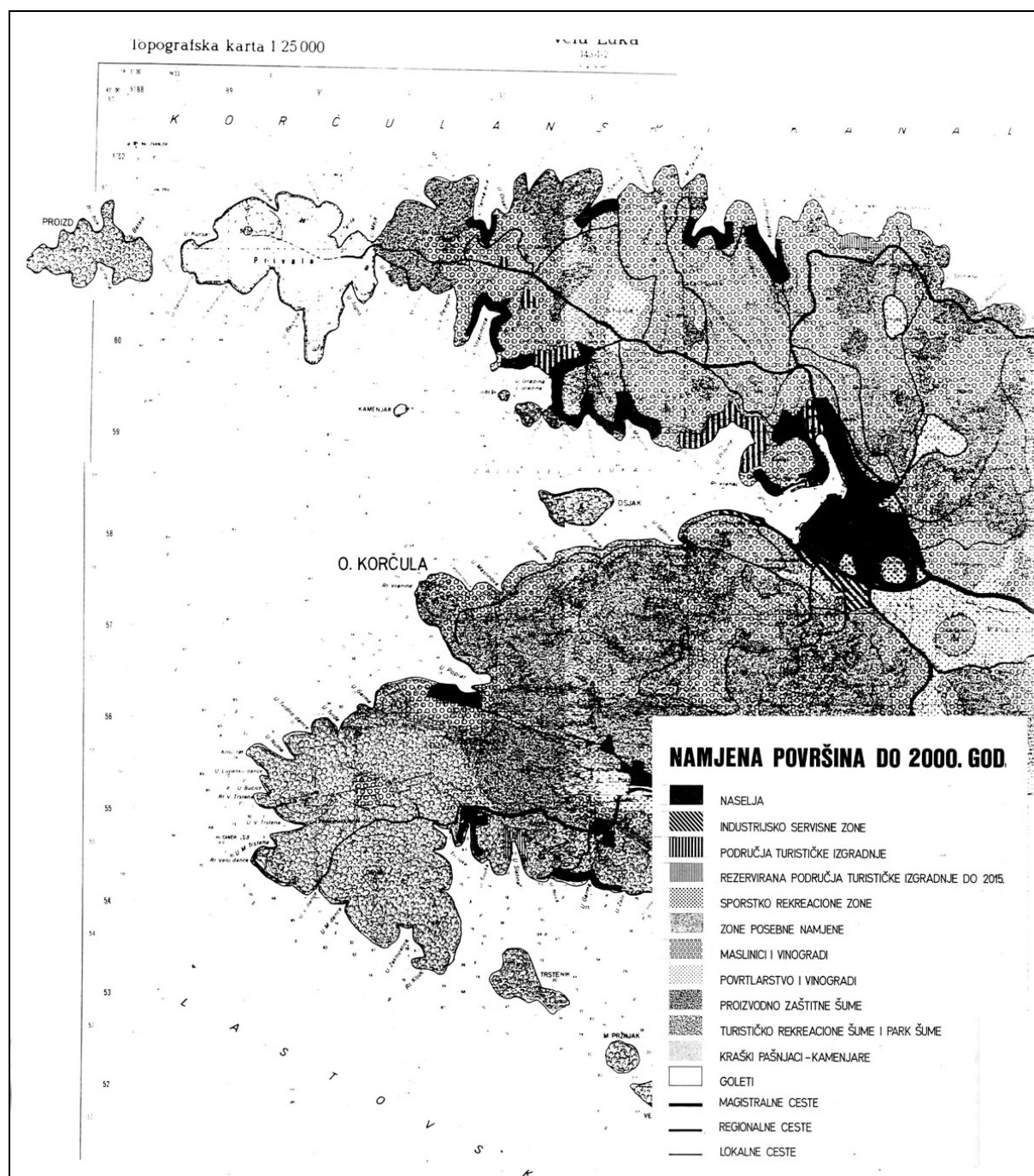
Nakon valoriziranja obalnog pojasa za razvoj turizma i rekreacije, obalni pojas Otoka postaje resurs, koji stanovništvo naselja iz unutrašnjosti Otoka sve više naseljava. Povećava se broj novih dijelova naselja, nastalih uz obalu, u uvalama, tako da 1984. g. imamo u prosjeku 6 zaselaka, tj. dijelova naselja po jednom naselju (7 u zapadnom a 5 u istočnom dijelu Otoka). Prostornim je planom taj broj povećan, i takva je rasprostranjenost izgradnje definirana kao »građevinska područja naselja«, iako ta građevinska područja samo u izuzetnim slučajevima imaju organizaciju i osobine naselja.

U većini se radi o nizanju zgrada uz obalu proizvoljnim trasiranjem ceste (po geodetskoj slojnici) tako da se u najboljem slučaju može postaviti po jedan red zgrada s druge strane ceste. Rezultat je organizacija aglomeracija, po karakteru posve tuđa tradicionalnom mediteranskom tipu. Radi se o importiranim shemama iz posve drugih geografsko-povijesnih sredina koje nadvladavaju regionalnu građevnu tradiciju.

Ovakva izgradnja korjenito mijenja izgled predjela, zahtijeva novu infrastrukturu i novi sistem društvenih servisa, stvaraju se sredine, u kojima se izražava »kriza okolice«, biološka i društvena. To, tim više jer samo dio građevinskih područja van naselja služi za sekundarno stanovanje domicilnog pučanstva i njihovo iskorištenje za kućnu radinost u turizmu, kao i za sezonsko bavljenje poljodjelstvom i ribarstvom na tako udaljenim lokacijama, dok je ostatak zaposjednut vikend objektima. Samo su neki lokaliteti postali naselja i to veličine do 200 stalnih stanovnika. To su: Prigradica, Gršćica - Prižba, Zavalatica, Brna i Žrnovska Banja. U većini tih mjesta postojala je ranije izgrađena obala (lukobran) i zametak naselja.

Većim dijelom godine, većina građevinskih područja su nenastanjena i veoma je tehnički neracionalno (i skupo) uvođenje suvremenog standarda opreme naselja obzirom na dvojni karakter korisnika tih područja (stalnih stanovnika i stanovnika koji borave samo povremeno).

Grafički prilog: Prostorni plan (bivše) Općine Korčula - revizija (Namjena površina)

Planom namjene prostora određene su potrebite površine za razvitak naselja, turizma, industrije, poljoprivrede i šumarstva u 2000. godini, po kojoj strukturi građevinska područja zauzimaju 4% ukupnog prostora obuhvaćenog prostornim planom. Potpuno je pak nejasno kako je u iskazu planirane strukture građevinskog zemljišta po područjima i naseljima, izgrađenost porasla na 5,2%. Izmjerom građevinskih područja omeđenih na katastarskim kartama nakon prihvaćanja "Izmjena i dopuna (revizije) PPO Korčula" za prostor otoka Korčula planirana izgrađenost prostora povećana je na 6,5% što je više od prosjeka u Prostornom planu Hrvatske.

Tablica: Građevinska područja naselja

A.	Gp naselja i izdvojenih dijelova naselja	Ex PP(b)O Korčula		
		Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %
1.	*Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka	38,6	18,3	47
2.	Poplat	8,8	4,4	50
3.	Prapatna	17,0	5,8	34
4.	Prihodnja	10,6	6,6	62
5.	Stračinčica	15,2	8,1	53
6.	Tankaraca	7,2	3,7	51
7.	Tri Luke	10,3	5,6	54
8.	Vela Luka	196,1	112,8	57
9.	Žukova	8,2	1,7	20
Ukupno naselje Vela Luka:		312	167	54

Tablica: Građevinska područja izdvojenih namjena

A.	GP Izdvojene namjene - ugostiteljsko - turistička	Ex PP(b)O Korčula		
		Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %
1.	Stračinčica	3,4	0,7	20
2.	Tankaraca - Tečar	0,9	0,6	66
3.	Gabrica	1,0	0,5	50
4.	Gradina	9,8	1,8	18
5.	Plitvine	33,4	2,4	7
6.	Kalos	8,7	3,2	37
B.	GP Izdvojene namjene - industrijsko - servisna	Ex PP(b)O Korčula		
		Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %
1.	Tvornica Jadranka	2,7	1,1	41
2.	Brodogradilište Greben, industrijsko - poslovna zona	17,7	5,9	33

Prethodne tablice pokazuju kvantifikacijske pokazatelje za građevinska područja naselja i građevinska područja izdvojenih namjena, ugostiteljsko - turističke i industrijsko - servisne zone. Iz predočenih podataka vidi se da su rezerve prostora i dalje značajne (prosječna izgrađenost 54%) dok je u zonama izdvojenih namjena utvrđena još niža 34% izgrađenost.

Prosječna gustoća stanovanja iznosi primjenjujući podatke iz zadnjeg Popisa 2001. godine (na području Općine bilo je popisano 4380 stanovnika) 101 stanovnik/km² Općine a u odnosu na trenutno utvrđene površine građevinskih područja naselja gustoća stanovanja iznosi 12,7 stanovnika po hektaru što je ispod trenutno planiranog županijskog prosjeka koji iznosi planiranih 15 stan/ha.

Planirana građevinska područja (prema PP(b)O Korčule) neravnomjerno su i u većini slučajeva slabo izgrađena. Za cijeli otok Korčulu igrađenost planiranih građevinskih područja iznosi 50% za naselja (i dijelove naselja), 38% za industrijska područja, a područja za turizam izgrađena su tek 13%. Od planiranih turističkih (smještajnih) kapaciteta na otoku Korčuli realizirano je ukupno 5 237 turističkih kreveta (statistički ljetopis RH) što iznosi 24% planiranih kapaciteta.

Raspoloživi prostor, pogodan za razvitak turizma nužno je staviti u relaciju s demografskim ograničavajućim faktorom. Naime, Planom su dimenzionirani kapaciteti prema raspoloživom prostoru i imali bi za posljedicu snažnu imigraciju koja nadvisuje regionalne demografske mogućnosti (rezerve) u novim okolnostima, a to bi impliciralo masovnu izgradnju stanova i urbano socijalne infrastrukture, što umanjuje očekivane efekte.

Kako je turizam osjetljiv na krize raznih vrsta i relativno je nisko akumulativan usprkos multiplikativnom faktoru, a zahtijeva radnu snagu relativno visokog općeg nivoa i u velikom broju, pri planiranju turizma (rizično je) znatno premašiti demografski limitativni faktor.

Generalni urbanistički plan Blato-Vela Luka

(Odluka o donošenju Sl. gl. O. Korčula 2/89., Provedbene odredbe Sl. glasnik Općine Vela Luka br. 1/99 od 20. 04. 1999. g.)

Urbanistički institut Rijeka

Generalni urbanistički plan naselja Vela Luka je izrađen u sklopu sa naseljem Blato, slijedom zamisli iz Prostornog plana (bivše) Općine Korčula - revizija, da se radi o dvojnog središtu koje se nadopunjuje funkcijama.

Ovim planom je propisana i izrada serije prostornih planova provedbenog tipa (danas su u kategoriji detaljnih planova uređenja), od kojih je većina izrađena.

Bilanca namjene površina***

NAMJENA PO GUP- u (projekcija do 2001. g.	POVRŠINA			NORMA TIVNA VRJEDNOST
	ha	%	%	
STANOVANJE NISKE GUSTOĆE	86,00	32,00	32,00	31-47
CENTAR U STANOVANJU NISKE GUSTOĆE	26,10	9,80	11,40	3-10
PODCENTAR U ZONI STANOVANJA	2,40	0,90		
JAVNI SADRŽAJI	1,72	0,70		
ZDRAVSTVENO-TURISTIČKI KOMPLEKS	5,30	2,00	11,00	
TURIZAM	24,30	9,00		
INDUSTRIJA I SERVISI	24,10	9,10	9,10	9-18
PROMETNE POVRŠINE I OBALA	21,40	8,00	8,00	10-25
UKUPNO	191,32	71,50	71,50	
OSTALI SADRŽAJI				
SPORTSKI CENTAR	3,15	1,20	28,50	2-9
GRADSKI PARK ILI ŠUMA	27,50	10,30		9-29
ZAŠTITNO ZELENILO	44,00	16,40		8-26
GROBLJE	1,60	0,60		
UKUPNO	76,25	28,50	28,50	
UKUPNO GRAĐEVINSKO PODRUČJE GRADA* (NASELJA) OBUHVAT PLANA**	267,57	100	100	

*OBUHVAT PLANA (prostorni obuhvat plana)

*** Bilanca namjene površina (prilagođeno metodi prof. dr. A. Marinovića-Uzelca u «Teorija namjene površina u urbanizmu»)

Iskazani međusobni odnos površina pokazuje da su površine za stanovanje nisko kapacitirane. Kako je stanovanje uključeno i u dijelu centralne zone, ocjenjuje se da

namijenjeni prostori za stanovanje nisu potkapacitirani, a prostori za centralne funkcije nisu predimenzionirani.

Prometne površine i obala su izrazito nisko dimenzionirane (učešće 8%) što predstavlja ograničenje u korištenju centra naselja za javne sadržaje, a posljedica je neriješenog prometa (lokalnog, pješačkog i u mirovanju) na razini GUP-a i to je nužno popraviti. Specifičan karakter naselja (mješoviti) očituje se visokim učešćem površina predviđenih za građenje /razne namjene/ (71,5% prema 28,5%). To stoga jer učešće zona za turizam unutar naselja (9% odnosno 11% uključivo zdravstveni turizam) zajedno s industrijom (9,1%) čini 20,1% udjela uvjetno gospodarskih zona naselja uz nisko učešće gradskog parkovnog zelenila, što nalaže nisku gustoću kapacitiranja turističkih zona unutar naselja (manje od 80 kreveta/ha).

Provedbeni urbanistički plan Industrijsko-servisne zone u Veloj Luci

(Odluka o donošenju Sl. glasnik Općine Korčula br. 6/90, Provedbene odredbe, Sl. glasnik Općine Vela Luka 1/99)

Urbanistički institut Rijeka

Ovaj Provedbeni plan je imao za cilj dati prijedlog uređenja proizvodnog naselja kao i riješiti konfliktan položaj stambene zone u odnosu na industrijsko područje.

Namjena površina PUP-a industrijsko servisne zone u Veloj Luci

Namjena	Površina	%
ZONA TVORNICE «JADRANKA»	2,14	29,12
ZONA REZERVIRANA ZA ŠIRENJE «JADRANKE»	0,70	
ZONA BRODOGRADILIŠTA «GREBEN»	8,91	
ARHEOLOŠKA ZONA	1,00	2,5
RO HUM	2,45	9,79
RO TEU	1,15	
GRO VRANAC	0,35	
NOVOPLANIRANE PARCELE UNUTAR SERVISNE ZONE	4,30	10,66
PROMETNICE	2,80	8,79
PARKIRALIŠTA	0,75	
PJEŠAČKE POVRŠINE	1,10	
SLOBODNE ZELENE POVRŠINE	7,90	22,30
PRIPADAJUĆI AKVATORIJ	6,80	16,85
UKUPNO	40,35	100

Industrijsko-servisna zona bi se trebala prostorno reducirati, jer je neracionalno planirana odnosno nadopuniti drugim poslovnim i gospodarskim sadržajima.

Provedbeni urbanistički plan Obalnog pojasa naselja Vela Luka

(Odluka o donošenju Sl. glasnik Općine Korčula br. 5/89, Provedbene odredbe Sl. glasnik Općine Vela Luka 1/99)

Urbanistički institut Rijeka

Ovaj Provedbeni plan je trebao dati prijedlog oblikovno funkcionalnog uređenja centralnog dijela naselja Vela Luka.

Ovaj plan se rješava u «funkciji kulise» naselja prema moru i može se reći da obuhvat plana nije sretno odrađen. Radi se o načelnom stajalištu: da li se probleme hoće riješiti ili samo kamuflirati (maskirati) i odgoditi njihovo saniranje za neko buduće vrijeme. Generalnim urbanističkim planom određena je zona centra naselja mješovitog karaktera (kombinirano sa stanovanjem niske gustoće) s nedovoljno definiranim prometnim rješenjem, te bi i funkcionalno i oblikovno bilo opravdanije

najprije riješiti promet centralnog dijela naselja po dubini prostora (kolnik, pješački i u mirovanju) uz prijedloge mogućih regulacija i interpolacija u središnjem dijelu naselja u funkciji uspostave urbanog karaktera: vizualno i po standardu korištenja treba oblikovati i regulirati centar naselja kao čvrstu strukturu a ne kao klimavu kulisu, a prilaz naselju kopnom jednako je važan kao i onaj morem.

Planirano rješenje akvatorija nije potpuno u skladu s GUP-om. Uz istočnu obalu uvale kale planirano je privezište manjih plovila u čijem dnu na cca 100 metara od lječilišta je planirano nasipanje obale i izgradnja platoa od 2.130 m² za popravak čamaca na otvorenom. Time je u neposrednoj blizini ljekovitog mulja lociran izvor zagađenja a samo privezište čamaca je organizirano kao marina.

Izmjene i dopune Provedbenog urbanističkog plana obalnog pojasa naselja Vela Luka

Odluka o donošenju Sl. glasnik Općine Vela Luka 5/97 Provedbene odredbe
Arhid, d.o.o. Zagreb

Ovaj provedbeni plan trebao je poslužiti za realizaciju ideje o izgradnji luke nautičkog turizma u dijelu naselja Vela Luka, radi obogaćenja turističke ponude.

Slijedom točke 3. Procjena potrebe izrade dokumenata prostornog uređenja podtočke 3.3 i 3.3.1 Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Vela Luka (Sl.gl. 1/98) i Odluke objavljene u Sl.gl. 6/97 izrađene su Izmjene i dopune PUP-a obalnog pojasa naselja Vele Luke za potez obale od Vele rive do Pristaništa na južnoj strani uvale, te potez od odmarališta "Ožbalt" do kuće ex Mandei u Zubača vali na sjevernoj strani uvale.

Izmjene i dopune se odnose na:

- Izmještanje lučice na novu lokaciju
- Proširenje obale od Vele rive do pristaništa (ex lučica)
- Uređenje starog kupališta i okolnog prostora u funkciji privezišta (lučice)
- Zonu stanovanja od Lučice prema Zubača vali
- Iglu pristana pristaništa, koja se rotira i produljuje
- Rekonstrukciju Hotela "Korkyra" i Vele rive

Novi ustroj Republike Hrvatske, novi ekonomski odnosi, Strategija, te Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) daju nove pravce razvoju prostora i odnosa u njima. Ulaganje stranog kapitala, ali i izrada projekata i razrada pojedinih mogućnosti ulaganja kapitala su razlogom razrade lučice u Veloj Luci na novoj lokaciji od one predviđene PUP-om, kao i rekonstrukcije hotela "Korkyra".

Izvešće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru

Prihvaćeno na Općinskom vijeću Općine Vela Luka 14. studenog 1997., objavljeno u Sl. gl. Općine Vela Luka br. 1 od 19. siječnja 1998.

Izvešćem o stanju u prostoru i Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru I. i II. generacije (1997. i 2000. godine) je ustanovljen između ostalog nedostatak dokumenta Prostornog plana uređenja Općine, te je temeljem toga pristupljeno izradi istog, sukladno Zakonu o prostornom uređenju.

Osnove korištenja i zaštite prostora za grad/općine Vela Luka, Blato, Smokvica, Korčula

Županijski zavod za prostorno uređenje, Dubrovnik, prosinac 1995.

Temeljem Uredbe o ratom zahvaćenim područjima (NN 14/91) Za područje Općine Vela Luka kao dijela Dubrovačko-neretvanske županije je izvedena osnova korištenja i zaštite prostora, temeljem koje je trebala biti izrađena Odluka o prostornom uređenju koja nije realizirana. Osnova je analitički dokument praćenja prostornog uređenja, koji doduše nema provedbeni karakter, iako je trebao imati, ali ta zamisao nije provedena, od izuzetne je važnosti jer su po istoj metodologiji na razini države sistematizirani po prvi puta podaci o prostoru.

1.1.4 Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

DEMOGRAFSKA SLIKA OPĆINE VELA LUKA

Stanovništvo – općenito

Novim teritorijalnim ustrojem hrvatskih županija i lokalnih samouprava, otok Korčula podijeljen je na četiri administrativno – teritorijalne jedinice (Grad Korčula, te Općine Blato, Vela Luka i Smokvica) te je oformljena od dijela cjelokupnog teritorija Grada Korčule i peta jedinica lokalne samouprave, Općina Lumbarda.

Prema popisu stanovništva iz 1991. godine od Općina ima 4 464 stanovnika dok se prema zadnjem popisu iz 2001. godine na području Općine obitava 4 380 stanovnika. Općinu sačinjava jedno statističko naselje, Vela Luka s pripadajućim mu dijelovima naselja.

Gustoćom naseljenosti od 61,73 stanovnika po km² otok Korčula znatno je rijeđe gustoće naseljenosti od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 78,40 stan./km². Potrebno je napomenuti da Općina Vela Luka ima znatno veću gustoću naseljenosti i od prosjeka Otoka i od prosjeka Republike Hrvatske koja iznosi 101 stan./km².

Ukupno je 69,2% stanovnika Otoka prilično ravnomjerno raspoređeno u tri najveća naselja od čega je 26,2% u Veljoj Luci.

Usporedbom broja stanovnika po Popisu iz 1991. i 2001. (4464 - 1991. i 4380 - 2001., indeks 98) godine može se ustanoviti pad broja stanovnika u naselju Vela Luka.

Kad se promatra kretanje stanovnika po naseljima od '71, naravno uočljiva je i prisutna tendencija centralizacije stanovništva u središtima, naročito uz more kao što je Vela Luka koja u općim gospodarskim kretanjima na otoku očito imaju bolju perspektivu kako u razvoju svoje infrastrukture tako i u razvoju gospodarskih aktivnosti koje donose veće prihode svojim stanovnicima.

Stanovništvo po naseljima

Godine 1857. u Austriji je izvršen prvi službeni i sveobuhvatni popis stanovništva koji je sadržavao podatke i za Hrvatsku kojom prilikom je među naseljima tadašnje države evidentirano naselje Vela Luka te je utvrđeno da na otoku Korčula živi 10021 stanovnika.

Veličina naselja i udio poljoprivrednog stanovništva osnovni su kriteriji za podjelu na tri modaliteta ili tipa naselja i to: gradska, mješovita i seoska. Prema tom kriteriju Vela Luka je kasnije svrstana uz Korčulu u gradska naselja već od 1971. godine do Popisa 2001. godine.

Stanovništvo prema starosti, spolu, stručnoj spremi, narodnosti i migracijskim aktivnostima

Biološke karakteristike stanovništva kao što su starost i spol determiniraju mogućnost svakog gospodarskog, društvenog i inog razvoja određenog područja, te su od primarnog interesa u svakoj analizi stanja i mogućnosti razvoja područja na koja se odnose.

Struktura stanovništva Općine Vela Luka promatrana kroz petogodišnje grupe starosti ukazuje na piramidu starosti koja sve više naginje obliku valjka sa tek malim suženjem na svome vrhu. Isto tako karakteristična je «rupa» u ratnoj generaciji 1941. – 45. godine. Odnos između muškog i ženskog stanovništva normalan je.

Sva nabrojena obilježja strukture petogodišnjih dobnih skupina karakteriziraju i starosnu strukturu Republike Hrvatske. Jedina izrazitija razlika u ovom segmentu promatranja je znatno veći postotak stanovnika Općine Vela Luka u zadnjoj starosnoj skupini (75 i više godina), što bi ukazivalo na znatno duži životni vijek ljudi ovoga podneblja, osobito i uglavnom u svim naseljima, ženskog dijela populacije.

Otok Korčula kao cjelina te Općina Vela Luka ima regresivni model stanovništva u kojem je udio starog stanovništva (iznad 50 godina) viši od udjela stanovništva od 0 do 15 godina, koje predstavlja reprodukcijску osnovu budućeg razvoja populacije. Takav odnos između ovih, za osnovu budućeg stanovništva bitnih dobnih skupina nagovještava proces depopulacije.

Struktura stanovništva prema aktivnosti, domorodnosti, obrazovanju

Stopa aktivnosti, odnosno postotak aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu područja otoka Korčule za Vela Luku iznosi 34% i neznatno je niža je u odnosu na stopu aktivnosti Republike Hrvatske (35%).

Struktura stanovništva prema djelatnostima rezultanta je gospodarskih i drugih aktivnosti koje su se odvijale na otoku Korčula.

Postotak zaposlenih u primarnim djelatnostima su manji od prosjeka Republike Hrvatske i iznosi 47,5%. Tu valja napomenuti da je Vela Luka već i 1971. godine bila najjače industrijsko središte otoka sa razvijenom brodograđevnom industrijom.

Porast broja zaposlenih u kvartarnim djelatnostima (od 7,5% na 16,2%) po smjeru je jednak onom u republici Hrvatskoj, a po intenzitetu nešto je jači od republičkog prosjeka (od 10,6% dna 17,4%).

Stanovništvo koje živi od rođenja u naselju tj. koje se nije odselilo zove se domorodno stanovništvo. Visoki udio domovinskog stanovništva znači da se u ukupnom stanovništvu postoji niski udjeli doseljenog, te da takva naselja ne privlače stanovnike drugih područja.

U Općini Vela Luka je 1991. godine živjelo 78,0% domorodnog i 22,0% doseljenog stanovništva dok je prema zadnjem Popisu 2001. godine udio domorodnog stanovništva iznosio 73% i 27% doseljenog.

U svim naseljima otoka Korčule Hrvati čine apsolutnu većinu. Apsolutnu većinu ima nacionalnost ili skupina s 50,1 i više posto ukupnog broja stanovnika naselja.

U Općini Vela Luka prema Popisu 1981. i 1991. godine relativno je učešće stanovništva bez školske spremne, sa 1 – 3 razreda, te sa 4 – 7 razreda osnovne škole u opadanju, dok je u porastu relativno učešće stanovnika sa osnovnim, srednjim, višim i visokim školama. Zapažanja su podjednaka i za muško i za žensko stanovništvo.

Domaćinstva

Prosječno najmanji broj članova domaćinstva na otoku Korčula imaju stanovnici Općine Vela Luka, gdje domaćinstva imaju u prosjeku 2,8 člana.

Stanovi

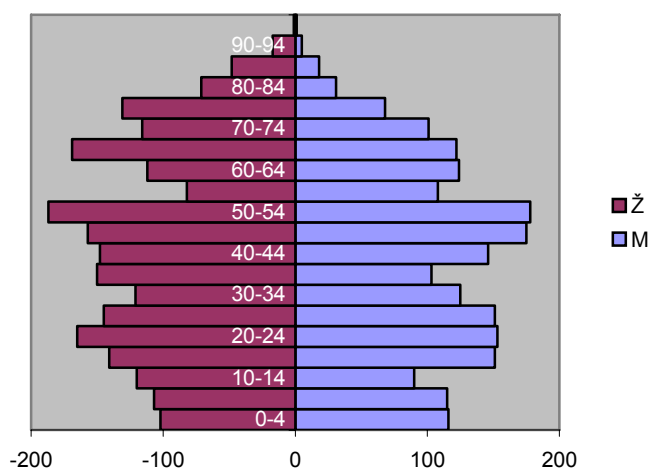
Općina Vela Luka ima veći broj stanova (ukupno 2712 stana prema Popisu iz 2001.) za povremeno nego stanova za stalno stanovanje, što je vrlo značajan preduvjet za intenzivan razvoj tercijarnih djelatnosti.

Demografska valorizacija naselja/Općine

Prema analizama provedenim u svrhu izrade Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije, općenito se moglo zaključiti da se među sličnih 60-ak naselja, koja uglavnom imaju pozitivne demografske prilike, te imaju i dobre preduvjete za razvoj radnih i uslužnih djelatnosti i njihove koncentracije te koji mogu biti pokretači života u ovoj županiji, nalazi i naselje – općinsko središte Vela Luka.

Naime, prema valorizaciji demografskih prilika 203 naselja u Županiji prema skali vrijednosti od sedam stupnjeva, kod kojih se prva tri stupnja ocjenjuju kao «pozitivne demografske prilike», Vela Luka spada u drugi stupanj sa «povoljnim demografskim prilikama».

Prilog: Grafikon dobne strukture stanovništva prema Popisu iz 2001.

Naselje i Općina Vela Luka zahvaljuje taj rang činjenici da je položena na obali, da je bitno lokalno i radno središte otoka, te da predstavlja važno prometno središte na zapadnom dijelu Dubrovačko-neretvanske županije.

Iako nema dugu tradiciju života na tom mjestu, niti 200 godina, za razliku od drugih naselja na otoku, naselje/Općina Vela Luka pokazuje vrlo visok stupanj urbaniziranosti.

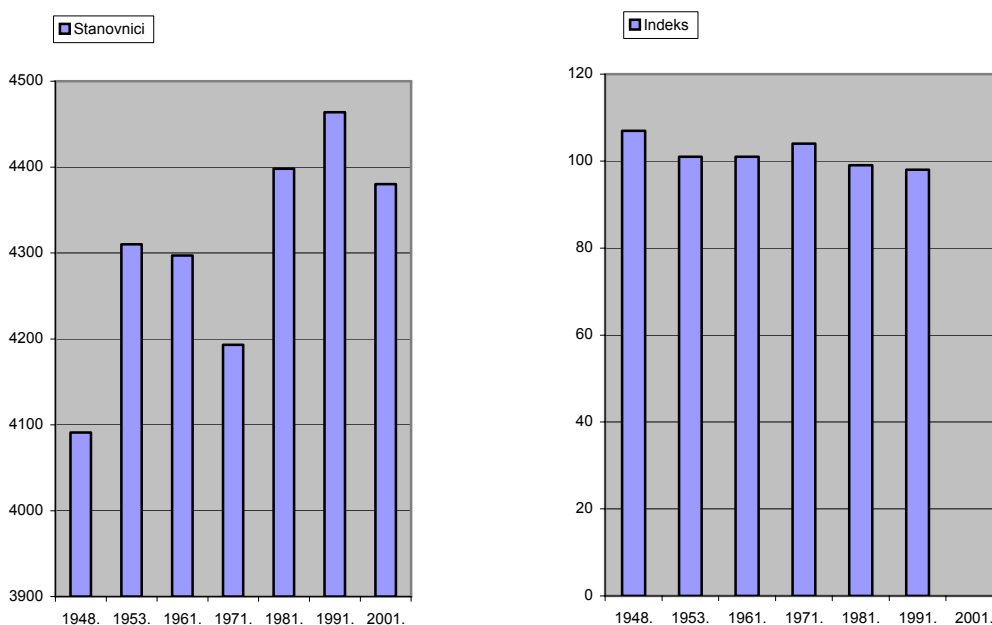
Analize rađene za potrebe izrade Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije po kojima je utvrđeno, po ugledu na slične analize za Republiku Hrvatsku, postojanje četiri stupnja urbaniziranosti naselja, su pokazale da Vela Luka spada u prvi rang urbanizacije u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Naime, osim Vela Luke, u ovoj Županiji se po ovoj klasifikaciji u istom rangu nalaze još i Dubrovnik, Korčula, Blato, Metković, Opuzen i Ploče.

Prilog: Tablica kretanja broja stanovnika 1948. - 2001.

Naselje Vela Luka	Popisna godina						
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Broj stan.	4091	4310	4297	4193	4398	4464	4380
Indeks 2001./	107	101	101	104	99	98	-

Grafikon: Prikaz kretanja broja stanovnika:1948. - 2001. i indeksa kretanja broja stanovnika

Ocjena stanja i mogućnosti ograničenja razvoja u odnosu na gospodarske, te prostorne pokazatelje

Gospodarske prilike u općini Vela Luka

Gospodarske prilike u Općini Vela Luka nisu zaobiđene trendovima otvaranja gospodarstva (na širem regionalnom nivou) prema drugim izvorima zarade nezanimim uz mjesto boravka i lokalnim mogućnostima. Ovo je moguće postići zahvaljujući sve lakšoj i bržoj komunikaciji prema unutrašnjosti RH kao i šire, prema susjednim zemljama, drugim alternativnim načinima poslovanja i zarade (internetizacija, virtualne mreže i tvrtke koje nisu vezane uz mjesto poslovanja).

Konkretno ovo znači da Općina Vela Luka iako još uvijek relativno loše povezana prema kopnenom dijelu Dubrovačko - neretvanske županije sve više smanjuje razliku u odnosu na druga područja (poglavito kopnena) koja relativno lako ostvaruju komunikaciju s poslovnim subjektima i ne trpe od povremenih prometnih 'izolacija'.

Najvažniji i trenutno najprosperitetniji resurs Općine jest njezina priroda i njezine vrijednosti. Prirodne karakteristike prostora i resursi čine osnovu i poticaj svake ljudske djelatnosti, a specifičnosti prostora ogledavaju se u specifičnostima gospodarskog razvoja.

Prirodne osobitosti, naseljene cjeline i pojedinačne građevine, čine kulturno i prirodno nasljeđe prostora. Zaštita tog nasljeđa, te sprječavanje narušavanja ravnoteže u okolišu polazište su za izradu razvojnih planova i za revitalizaciju prostora.

Vela Luka se, u usporedbi sa ostalim naseljima i općinama/gradovima, ubraja u značajnija središta u Županiji, iako su joj gospodarske aktivnosti za 28% niže od prosjeka Republike Hrvatske.

Najznačajniji udjel u gospodarskoj strukturi Općine (1998./1999.) ima industrija sa oko 73% udjela u ukupnim prihodima. U proizvodnim djelatnostima u Općini je zaposleno oko 76% od ukupno zaposlenih. Po značaju u gospodarskoj strukturi Općine slijedi ugostiteljstvo i turizam, te poljodjelstvo.

Općinu Vela Luka ne samo u gospodarskom, poljodjelskom, već i u krajobraznom smislu karakterizira masovna orijentacija na maslinarstvo. Prema dugogodišnjem praćenju agronoma poljodjelskog razvoja ovu Općinu karakterizira potpuna posvećenost mještana uzgoju maslina tako da je količina površina pod maslinicima zadnjih decenija znatnije povećana što je velika rijetkost na hrvatskim otocima.

Površine pod maslinicima, mada i na lošijem tlu, rastu, i to na štetu vinograda i povrtlarskih kultura. Općina raspolaže sa oko 50.000 rodnih stabala maslina, pretežito redovito visokorodne, tako da se urod masline kreće oko 17 vagona maslinovog ulja godišnje.

Od ostalih vrsta voćaka značajnije količine za tržište daje rogač (oko 5 – 7 vagona), te sve manje količine smokava (oko 1 vagon suhih) i bajam (oko 3 – 5 tona).

Na površini od 165 ha vinograda u prosjeku se proizvodi godišnje oko 150 vagona grožđa ili oko 100 vagona vina.

Na oko 100 ha oranica proizvodi se različito povrće za potrebe domaćinstava. Dok se na površini od oko 2 ha proizvodi povrće isključivo za tržište, jer se te površine mogu intenzivno zalijevati, a dijelom se nalaze i pod plastikom.

Uzgoj stoke je zanemariv i služi samo za potrebe domaćinstava.

Prerada poljoprivrednih proizvoda

Prerada ploda masline je na visokoj razini, jer se najveći dio ploda prerađuje u zadružnoj uljari koja radi kontinuiranim procesom i s ekološkim dekanterom, a ima kapacitet od 2 vagona za 16h rada. U preradi ploda masline sudjeluju također dvije hidraulične prese po 7t/10h rada.

Poljoprivredna zadruga ima uređaj za doradu i buteljiranje maslinova ulja u staklenu i limenu ambalažu, koja se etiketira. Na taj se način ulje visoke kakvoće iz Vela Luke pojavljuje na domaćem i stranom tržištu (posebno u Sloveniji). Najveći dio grožđa sami vinogradari prerađuju u svojim konobama, dok manji dio oko 15 vagona ili 10% prerađuje u zadružnoj vinariji kapaciteta do 50 vagona.

Opremljenost gospodarstava

Opremljenost gospodarstava s malim strojevima za obradu tla po brojnosti zadovoljava, ali je njihova starost vrlo velika, pa je prijeko potrebna postupna zamjena.

Gospodarstva također raspolažu s odgovarajućim brojem prskalica radi zaštite maslina od bolesti i štetnika. Spomenuti strojevi su također osposobljeni za prijevoz tereta od kuće do svih obradivih površina. Naime, Vela Luka, kao rijetko koje mjesto

na našim otocima i priobalju, ima izgrađene i najvećim dijelom asfaltirane ceste do svih važnijih proizvodnih površina. Skoro da nema posjeda, veće parcele na koju se ne može doći motokultivatorom ili autom. Gusta mreža poljskih puteva jedan je od značajnijih čimbenika koji omogućava svakom poljoprivredniku kao i radniku iz drugih djelatnosti da brzo i bez umora stigne do proizvodnih površina (maslinika, vinograda i dr.), i da iskoristi svako slobodno vrijeme za rad. Upravo su spomenuti putevi jedan od bitnih faktora koji je utjecao na održavanje proizvodnje na području Vela Luke.

Organiziranost poljoprivrednika

U Vela Luci postoji poljoprivredna zadruga «Lučica» koja osim spomenutih preradbenih pogona ima prodavaonicu vina i ulja i potrebna prometna sredstva za prijevoz plodova maslina i ostataka nakon prerade (traktor, prikolice i dr.) Zadruga posjeduje manju plantažu maslina (oko 10 ha) koju je dala u zakup privatnim proizvođačima.

Zadruga se brine o prodaji ulja, vina, rogača i dr. proizvoda, ali i opskrbljuje poljoprivrednike mineralnim gnojivima i drugim repromaterijalima. Zadruga radi sa poljoprivrednicima na otvoren račun.

U zadruzi je učlanjeno oko 70 poljoprivrednih proizvođača.

Demografske osobine gospodarstava

Poljoprivrednom proizvodnjom kao glavnim zanimanjem bavi se 127 poljoprivrednika ili 2,95% od ukupno 4.295 stanovnika. Međutim, 75 domaćinstava ili 18,43% od ukupno 407 domaćinstava Vela Luke bavi se poljoprivredom kao glavnim zanimanjem. Dakle, vrlo mali broj poljoprivrednika i poljoprivrednih gospodarstava bavi se poljoprivrednom proizvodnjom kao glavnim izvorom prihoda.

Prostorni raspored i kakvoća tla

Područje Vela Luke raspolaže s ograničenim površinama kvalitetnog plodnog tla dubokih profila. Ta se tla nalaze u dolinama i prodoljima brežuljaka više u središtu otoka i uglavnom se na njima uzgajaju vinogradi.

Površine pod maslinicima nalaze se na padinama brežuljaka, terasama s kamenim ogradama. To su uglavnom plića tla na kojima se jedino može uzgajati maslina kao vrlo otporna biljka na sušu, te rogač i ponegdje bajam. Smokva je s tih zemljišta skoro nestala. Maslinici se također nalaze na terasama i uz morsku obalu.

Prostorni raspored tala prikladnih za proizvodnju je takav da nema suprotnosti sa razvojem drugih djelatnosti, posebno turizma.

Mogućnost navodnjavanja

Dio površina Blatskog polja koji pripada Općini Vela Luka moguće je navodnjavati (oko 5 – 6 ha) koristeći vodu prethodno rezerviranu kroz sustav sezonskog akumuliranja te uz prethodnu suglasnost Hrvatskih voda. Nije dozvoljeno korištenje vode za navodnjavanje direktnim priključivanjem na vodovodni sustav iz Blatskog

zbog njegove prirotenne zadaće za opskrbu pitkom vodom korisnika javne vodoopskrbe te bi se u tom slučaju narušila pouzdanost javne opskrbe.

Kako se Vela Luka opskrbljuje vodom iz vodovoda koji dolazi iz Blatskog polja, to domaćinstva tu vodu koriste za natapanje vrlo ograničenih površina malih vrtova oko stambenih zgrada. Inače, cijena vode iz vodovoda je skupa za natapanje poljoprivrednih kultura.

Vela Luka kao tržište poljoprivrednih proizvoda je samo dijelom opskrbljena iz vlastitih izvora (maslinovo ulje, djelomično vino i neke vrste sezonskog povrća). Najveći dio povrća se dovozi na tržište Vela Luke iz Blata, Neretve ili Splita.

Dominantno mjesto u određivanju fizionomije Općine predstavlja važna geoprometna uloga za otok Korčulu, koji Vela Luku stavlja na prvo mjesto i u red najdinamičnijih razvojnih središta otoka Korčule.

To je posebno iskorišteno u XX stoljeću. Ipak u usporedbi sa državnim prosjekom, Općina se nalazi bliže sredinama koje su u stagnaciji zadnjih decenija nego koje imaju uravnotežen razvoj.

Pomorsko gospodarstvo, djelatnost je koja pokazuje ekspanziju i nastavak procesa litoralizacije kroz razvoj lučkog gospodarstva, luke pomorskog prometa, brodogradnje, ribarstva i akvakulture. Postojeći kapaciteti zahtijevaju unapređenje odnosno proširenje/pronalaženje tržišta, odnosno preusmjeravanje na intenziviranje razvoja putničkog prometa. Stoga su važna ulaganja u modernizaciju postrojenja, odnosno prilagodbu novim zahtjevima tržišta.

Položenost Općine na priobalni pojas jednog od najvitalnijih hrvatskih otoka je važan osnov za pretvaranje tor resursa u motor razvoja raznih vidova turizma.

U dosadašnjem razvitku Općine nisu u dovoljnoj mjeri aktivirane sve razvojne snage i resursi. Prvenstveno se to odnosi na razvoj ribolova, akvakulture, te turizma.

U daljnjem razvoju Općine treba inzistirati na razvojnom kontinuitetu i to na razvoju industrije i poljodjelstva, turizma, pomorskog gospodarstva te razvitku infrastrukturne opskrbljenosti naselja, što je do sada bio osnovni faktor ograničenja u razvoju.

1.1.4.1 Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa

Sagledavajući prostor koji zauzima Općina Vela Luka s aspekta zaštite naslijeđenih graditeljskih vrijednosti nužno se dotaknuti svih komponenata koji određuju taj prostor i danas sudjeluju u oblikovanju životne okoline čovjeka.

Dugi niz godina je bilo uvriježeno mišljenje da prostor Vele Luke izuzev Vele spilje kao izuzetnog spomenika kulture, nekolicine arheoloških spomenika i crkvi, ne posjeduje ništa značajnije od kulturne baštine. Međutim ovih zadnjih godina razvijala se svijest integralne zaštite svih komponenata vezanih za prostor.

Čitav prostor koji zauzima Općina je kulturni krajobraz prepoznatljiv kroz suhozidine i terase. To je krajobraz koji pokazuje snagu istinske i iskonske brige za prostor, a

rezultati vidljivi u prostoru evidentno pokazuju u kojoj mjeri znači neprestana briga za prostor kada ona znači preživljavanje i kontinuitet dugotrajnog povijesnog razvoja.

Općinsko središte naselje Vela Luka obrađeno je kroz postojeću, još uvijek važeću, prostorno plansku dokumentaciju. To su Prostorni plan bivše Općine Korčula i Generalni urbanistički plan Blato - Vela Luka.

U odnosu prema Korčuli i Blatu Vela Luka je, bar što se tiče kulturne baštine, ostajala uvijek u podređenom položaju obzirom na množinu spomenika i kvalitetu urbane strukture ostalih naselja na otoku te se nije moglo natjecati s njima. U Generalnom urbanističkom planu se i konstatira da Vela Luka ne obiluje spomenicima pa čak niti pučka arhitektura ne pokazuje značajnijih ostvarenja ili zaokruženijih cjelina.

Potrebno je naglasiti da je sadašnje stanje očuvanosti, istraženosti i zaštite kulturno-povijesnog nasljeđa na području Općine Vela Luka općenito nezadovoljavajuće.

Sva razdoblja ljudske povijesti, od prapovijesti do danas, ostavila su materijalne tragove u prostoru Vele Luke. Povijesni razvoj kroz stoljeća donosio je različite oblike intervencija u prostoru, ali je za navedeni prostor karakteristično da svaka nova epoha nije u potpunosti negirala ostvarenje i tragove prethodnih razdoblja. Kroz stoljeća se više čuvalo, popravljalo, adaptiralo i nadograđivalo, nego što se rušilo i iznova gradilo. Nadalje, ostvarenja svake nove epohe nisu veličinom i tehnikom izvedbe u kontrastu s naslijeđenim. To se prvenstveno odnosi na urbanističko naslijeđe i organizaciju agrarnog područja, gdje mjestimično uočavamo tisućljetni kontinuitet izgradnje i transformacije prostora, ali uvijek na temeljima i u okvirima koji su povijesno zadani. Naselje Vela Luka nastalo je relativno kasno, no procesi i događaji u prostoru Vele Luke posljednjih 50 godina promijenili su njegov kulturni lik više no prethodnih 3000 godina i nagovjestili ekspanziju u kojoj nema previše mjesta za kvalitetnu redefiniciju odnosa prema baštini. Analizom promjena prostornog stanja i odnosa u posljednjih pedesetak godina mogu se ustanoviti slijedeći uzroci degradacija:

Degradacijski procesi uzrokovani urbanizacijom tijekom 20. stoljeća

Kao posljedica znatnog povećanja broja stanovnika, poboljšanih sanitarnih i radnih uvjeta te produljenja prosječne dužine života stanovništva, urbanizacija poglavito litoralnog područja tijekom druge polovice 20. stoljeća bitno je izmijenila način života i rada u povijesnoj ruralnoj, pa poluurbanom cjelini naselja Vela Luka. Razlog tome je brza izmjene industrijskih tehnologija tijekom proteklih 100 godina, uvođenje potpuno novih sustava komunikacija, povećana sposobnosti potrošnje stanovništva te znatni porast broja društvenih institucija zbog čega dolazi do znatnih promjena u izgradnji objekata koji rastu volumenom i visinom. Mijenja se tehnologija građenja (poglavito od početka 20. stoljeća), a planiranje korištenja prostora postaje složenije nego ikada dotad. Tijekom šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća dolazi do ekspanzije izgradnje van matičnog naselja, pri čemu se generiraju potpuno nova urbana naselja bez kompletne društvene infrastrukture dok proces funkcionalne degradacije centralnog naselja napreduje. Povijesno središte naselja sve više propada, mijenjaju se vlasnički odnosi, napuštaju se kuće u centru naselja, a grade se nove po obodu naselja ili u uvalama.

Degradacijski procesi uzrokovani deagrarizacijom u drugoj polovici 20. stoljeća.

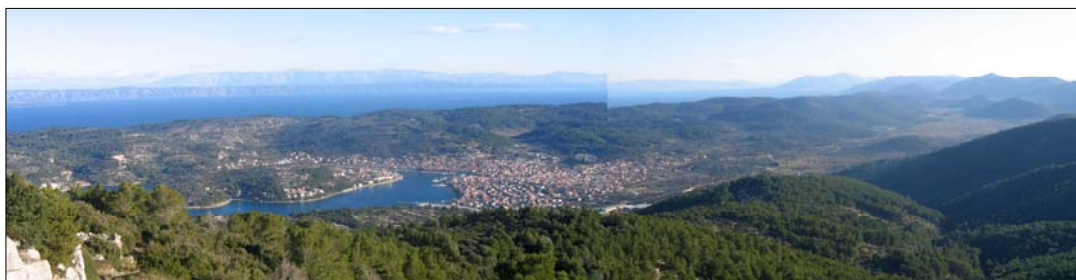
Procesi deagrarizacije, povezani s političkim i ekonomskim migracijama u periodu iza drugog svjetskog rata, uzrokovali su napuštanje tradicionalnog poljodjelstva, ekonomski gotovo uništenog za sloma vinogradarstva oko 1900. Potpuno se mijenja reformama u periodu 1945 – 1954, a krah zadrugarstva i stvaranje kolektivnih oblika gospodarenja agrarnim resursima dovode do viškova radne snage na selu i daljnje depopulacije, koja nije zaustavljena do današnjih dana, iako je proces deagrarizacije praktično dovršen. Neposredni rezultat gore navedenih procesa je naselje u stanju zapuštenosti i visokoj fazi destrukcije, cca 30% agrarnog resursa bez redovite obrade, zapuštanje tradicionalnih kulturnih i obrednih svečanosti, što dovodi do zapuštanja i znatnog dijela sakralnih objekata van naselja, te velikog dijela utilitarnih objekata koji su se koristili u vrijeme poljskih radova ili ispaše (poljske kućice, gustrine, lokve, poljski putevi).

Naposljetku, potrebno je naglasiti da je cjelokupna suburbana zona naselja zahvaćena procesom primarne ili sekundarne urbanizacije s temeljitom izmjenom gospodarenja agrarnim resursom te vrlo znatnim izmjenama u morfologiji naselja i tipologiji objekata, i to u smjeru rasipanja forme ruralnog naselja te introdukcije čisto urbanih formi i suvremenih materijala u arhitektonskom izričaju. Neposredna posljedica navedenih procesa je gubitak identiteta naselja te stvaranje suburbanog kontinuuma neodređenog sadržaja, forme i projekcija daljnjeg razvoja.

Degradacijski procesi uzrokovani bespravnom izgradnjom s kraja 20. stoljeća

Bespravna izgradnja je pojava koja se počela znatno očitovati već od šezdesetih godina 20. stoljeća, kada je kupovna moć stanovništva i potreba za povremenim rekreativnim boravkom na moru dovedena u disproporciju u odnosu na potražnju turističkih sadržaja s glavnih emitivnih tržišta. U tom periodu, u ovim u područjima vrlo osjetljivih ambijentalnih vrijednosti nastaju cijele kolonije objekata bespravne izgradnje trajnog ili sezonskog karaktera, vrlo često i na arheološkim lokalitetima (lokaliteti antičkih vila rustika na otoku Gubeši kao i na poluotoku Sv Ivana u Gradini). Posebno je važno naglasiti da bespravna izgradnja, budući nekontrolirana u smislu utjecaja na prividno "nevidljive" vrijednosti prostora, najčešće uništava arheološki fundus. Naposljetku, takva izgradnja malih i građevinski bezvrijednih objekata u potpunosti mijenja karakter kultiviranog agrarnog krajolika, uništavajući još vidljivu tradicionalnu podjelu zemljišta sa suhozidima.

Općenito gledajući može se utvrditi ugroženost ukupnog fonda kulturno povijesnog nasljeđa. U izuzetno teškom stanju su brojne povijesne građevine, ruševine svih grupa i vrsta te arheološki lokaliteti pojedinačno i u kompleksima, bez obzira na njihov značaj i smještaj. U najtežem je, pak, stanju kultivirani agrarni/ruralni krajolik koji je praktično nezaštićen i vrlo osjetljiv.

Povijesna bilješka

Područje današnje Općine Vela Luka kontinuirano od pretpovijesti, sa sačuvanim kasnijim kulturnim nasljeđem kao svjedočanstvom neprekidnog čovjekovog egzistiranja na ovom prostoru.

Preko istraživanja prvog sloja Vele špilje vremenski svrstanog u stariji neolit, s ostalim kulturnim slojevima špilje preko brončanog razdoblja te mlađim slojevima u kojima su raskriveni slojevi željeznog, helenističkog i bizantskog razdoblja u funkciji pribježišta dade se iščitati višeslojnog ovog lokaliteta odnosno navedena povijesna razdoblja s ovog prostora. Antičko i kasnoantičko razdoblje evidentirano je na više lokaliteta dok ranosrednjovjekovno nije za sada atribuirano na ovom prostoru. Da li se ovaj kulturni hijatus treba sagledavati kao rezultat neistraženosti ili pak kao konstatacija, mišljenja smo da se u ranom srednjem vijeku ondašnje hrvatsko stanovništvo nije odreklo svih pogodnosti koje ovo područje nudi kao što je kasnije Venecija baštinila. Kao prilog prethodnoj pretpostavci od izuzetne je važnosti navesti povijesne dokaze koje ju potkrepljuju.

Pri kraju 15 st. u vrijeme inače višestoljetne mletačke vladavine Dalmacijom izrađene su prve poznate u živo zidane građevine u Veloj Luci i to kašteli korčulanskih plemićkih obitelji. Vela Luka se počinje formirati kao naselje tek krajem 18 stoljeća kao poljoprivredno i ribarsko naselje.

Razlozi kasnog stjecanja administrativnog statusa Vele Luke leže prije svega u naravi zemljovalasničke i komunalne strukture. Stoga se i stanovništvo Vele Luke sporo osamostaljivalo u odnosu na Blatsku općinu, crkvu i krupne korčulanske posjednike. Godine 1828. Vela Luka se konačno odvojila od Blata kao posebno naselje. Dalmacija pa tako i Vela Luka u drugoj polovici 19. stoljeću nalazila se u teškom gospodarskom položaju koji je obilježen teškom krizom vinogradarstva, čestim nerodicama i elementarnim nepogodama pa je prisilila njezino stanovništvo na iseljavanje i traženje posla u prekomorskim zemljama.

Vela Luka je od svih naselja na otoku imala najbrži i najdinamičniji razvoj tijekom posljednjih pedesetak godina 19. stoljeća, do sredine tog stoljeća bila je tek maleno seoce, od sredine tog stoljeća Vela Luka kreće krupnim koracima putem svoga samostalnog razvoja dovršavajući process ustrojstva u organizirano samostalno mjesto s potrebnim službama i ustanovama.

Vizura iz zraka cijele općine

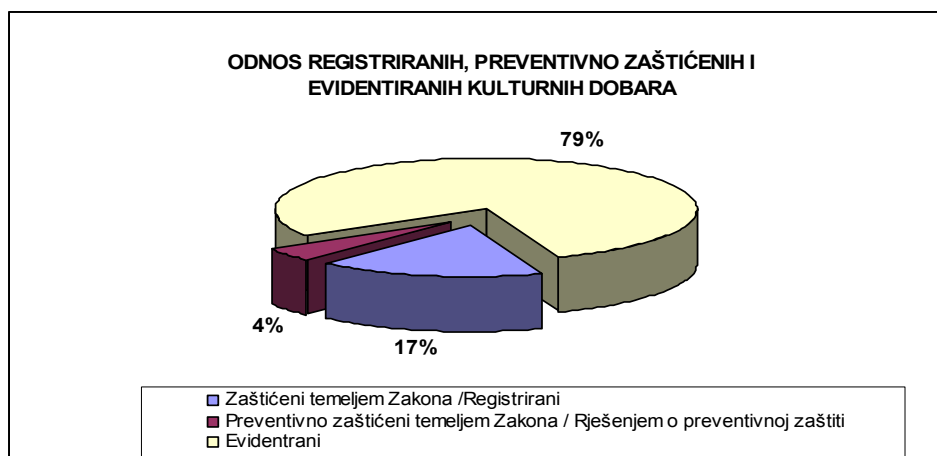

Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara

Temeljem Zakona o očuvanju i zaštiti kulturne baštine (NN 69/99, 151/03) u Registar nepokretnih spomenika kulture u Listu zaštićenih kulturnih dobara, te u u Listu preventivno zaštićenih dobara do sada nije upisano niti jedno kulturno dobro s područja Općine Vela Luka. Relativno novi datum Zakona te množina kulturnih dobara koje treba upisati u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske rezultat su malog broja do sada upisanih dobara u pojedine Liste.

Stoga oslanjamo se na podatke i evidenciju Ministarstva kulture - Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Dubrovniku, dobivenim za potrebe ovog Plana, zatim na rekognosciranje terena izvršenog također za potrebe ovog Plana, kao i na dokumentaciju koju je izradio Konzervatorski odjel u Splitu za potrebe izrade Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije

Na području Općine Vela Luka, ima 8 registriranih spomenika kulture, zatim 2 kulturna dobra za koje postoji rješenje o preventivnoj zaštiti, te 38 kulturnih dobara koja su evidentirana.

Kategorija zaštite	Broj dobara
Zaštićeni temeljem Zakona / Registrirani	8
Preventivno zaštićeni temeljem Zakona / Rješenjem o preventivnoj zaštiti	2
Evidentirani	38
Ukupno	48

Kulturni krajobraz

Krajolik sa geografskog stanovišta jest *panoramski pogled s određenog mjesta na dio zemljine površine* - obrisi, opsezi, cjelokupnost njihovih boja, njihov prostorni razmještaj i veličina, percepcija je popraćena emotivnim dojmom, tako da je sud što ga svi iznose o nekom vidiku vidno estetske naravi.

Ruralni krajolik je općenitiji izraz od agrarnog ili ratarskog krajolika. Pod njim se podrazumijeva sve što pripada selu – krajolici obrađenih polja, kuće za stanovanje i korištenje, putevi koji vode do obrađenih parcela, šume i divlje raslinje, seoska gospodarstva, zaseoci i sve što oni uključuju (spremišta, kuće za odmor, administrativnu infrastrukturu itd). To je zaokružen krajolik kojeg je moguće upoznati

tek nakon analize svih elemenata, obuhvaćanjem njegovog cjelokupnog sadržaja i složenih spona s urbanim prostorom.

S druge strane krajolik određuju i fizički uvjeti (klimatski i pedološki uvjeti te geomorfološka obilježja), zatim biološki odnosi (biološki odnosi kod uzgajanih biljaka, odnosi među biljkama u kulturama, neprijatelji uzgajanih biljaka) i antropijski čimbenici (demografski i biopsihološki čimbenici, tehnički čimbenici – općenito stanje tehnike i posebno stanje agrotehnike, politički čimbenici i neposredni ekonomski čimbenici (raspoloživost ratarskog zemljišta i razmjere njegove iskoristivosti, raspoloživost poljodjelstva i prostorne oblike njegove iskoristivosti) kako bi se procijenio kapital, geo-agrarne posljedice njegove uporabe, odredili odnosi među oblicima ekonomije, položaj tržišta, cijene proizvoda s jedne i agrarni krajolik s druge strane.

Građevine suhozidnih ograda plastična su prostorna vrijednost kojom pejzaž postaje dobrim dijelom i ljudsko dijelo.

Meje su starostavne građevine mediteranskog podneblja, nastale i građene nasušnom potrebom čišćenja plodnog tla od kamenja (sabiranje kamenja u sustavne ograde) ili pak na kosinama ograđuju plodnu zemlju i zadržavaju je od ispiranja kiša. One uglavnom slijede izohipse brda, ali i ovičuju putove među poljima presjecajući u nepredviđenom redu cjeloviti neprekinuti sustav. Osim svoje funkcije one su prostorno vrlo impresivne građevine krajobraza, a u višem smislu, one su znak postojanja i vezanosti čovjeka s prirodom, izraz njegova odnosa kao oblikovatelja vlastitog okružja.

Na čitavom području osobito vrijednog predjela – kulturnog krajobraza, na rubu šuma između plodnih meja, ili u poljima, razasuto je mnoštvo poljskih kućica – skloništa od u suho zidanog kamena, blagih krovništa pokrivenih kamenim pločama. Gotovo uvijek su one uz meje ili ugrađene u njih. Jednostavni oblici i detalji gradnje, te sklopovi više objekata koji su štitili ljude i stoku, opskrbljeni često i cisternom (gustrinom), otkrivaju arhetipske oblike detalja i oblika. Nekoliko tisuća godina nije se ta gradnja mijenjala, a donijela nam je do današnjeg dana neiscrpni izvor saznanja i pouka.

U cjelokupnom krajoliku Vele Luke, i na mjestima gdje su krajobrazi zapušteni, ogledava se bremenit, težak i siromašan život kojeg se današnji seljak nerado prisjeća i bez žaljenja zaboravlja.

Pojam kulturno, kulturnog dobra ne mora podrazumijevati «visoku» kulturu, potrebno je uvesti nov i širi značaj pojma kulturno dobro njezinim antropološkim značenjem, općom vrijednošću koja obuhvaća ponašanje jedne zajednice, cjelokupnu međuljudsku komunikaciju, norme društvenog djelovanja i iz nje proizlazeće odnose.

Ruralni krajolik puno je teže očuvati s obzirom da zauzima znatno širi prostor od jednog zdanja i posebno što se isprepliću sa sadašnjom izgradnjom. Temeljni je problem što je u odnosu na očuvanje i zaštitu nekog dobra koje se više ne stvara, izostalo njegovo opće poznavanje, a ono je nužno za budući zahvat i temelj je za neku vrstu sustavnog «inventara» pojedinih ugroženih dijelova okoliša koji, ako ih promatramo kao resurse i iskoristivo nasljeđe mogu preuzeti na sebe ključnu ulogu u gospodarskom razvoju.

Površina krajobraza Vele Luke zauzima čak 87% površine Općine.

Krajobraz Vele Luke – predjel Stračinčica-Pelegrin

1.1.4.2 Prometni sustav

Cestovni promet

Postojeće stanje cestovne prometne mreže na području Općine Vela Luka sastoji se od jedne državne ceste (D – 118, Korčulanska cesta, Vela Luka – Smokvica - Korčula) ukupne dužine 3,17 km, dvije županijske ceste (Ž-6221, Vela Luka – D118; i Ž-6251, D118 (trajektna luka)-Ž6221) ukupne dužine 3,09 km i četiri lokalne ceste (L 69016, Vela Luka-Ž6221-Blato (Ž6222); L 69017, Tri Luke – Potirna –L 69016; L 69060, Privala – Vela Luka (Ž 6221); i L 69061, Prapatna – Vela Luka (Ž 6221)) ukupne dužine 14,63 km. Tako cijela razvrstana cestovna mreža na području Općine Vela Luka iznosi 20,89 km sva sa suvremenim kolničkim zastorom.

Prilog: Postojeća razvrstana cestovna mreža Općine Vela Luka

Državna cesta	D 118	Vela Luka - Smokvica - Korčula	3,17 km
Ukupno			3,17 km

Županijske ceste	Ž 6221	Vela Luka - D 118	2,39 km
	Ž 6251	Vela Luka: D 118 (trajektna luka) – Ž 6221	0,70 km
Ukupno			3,09 km

Lokalne ceste	L 69016	Vela Luka - (Ž 6221) - Blato (Ž 6222)	4,79 km
	L 69017	Tri Luke - Potirna - L 69016	1,64 km
	L 69060	Privala – Vela Luka (Ž 6221)	6,20 km
	L 69061	Prapatna – Vela Luka (Ž 6221)	2,00 km

Ukupno		14,63 km
Sveukupno		20,89 km

Kičma prometnog sustava kako otoka Korčule tako i Općine Vela Luka je državna cesta D-118. Na području Općine ova prometnica je u dobrom stanju.

Županijske i lokalne ceste nisu u najboljem stanju. Već duže vrijeme nisu redovito održavane, te bi trebale ući u sustav pojačanog održavanja kao bi pružile zadovoljavajući standard. Nerazvrstane prometnice na području Općine su tako također zapuštene te bi trebale proći pojačano održavanje.

Pomorski promet

Na području Općine Vela Luka, prema Naredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Dubrovačko–neretvanske županije (NN 96/96), postoji jedna luka županijskog značaja te jedna luka lokalnog značaja.

Županijska luka Vela Luka je putnička luka u koju pristaju brodovi na redovnim dužobalnim i međunarodnim brodskom linijama (dužobalna trajektna linija: Split-Vela Luka-Ubli; katamaranska linija: Split – Vela Luka – Ubli, te međunarodne linije koje povezuju otok Korčulu sa lukama u Italiji, koje su sezonskog karaktera).

Luka lokalnog značaja Vela Luka nedavno je djelomično obnovljena zbog oštećenja koja su nastala od nevremena kada je dio operativne obale bio podlokana djelovanjem mora. Duže vrijeme (najviše zbog Domovinskog rata) ove luke nisu bile redovito održavane što se mora ispraviti i na što je potrebno posebno obratiti pažnju u slijedećem periodu.

LUKA	DUŽINA OPERATIVNE OBALE	GAZ
2.4 Vela Luka – putnička luka	196 m	7,0 m
3.69 Vela Luka	398 m	1,2 – 4,8 m

Zračni prometni sustav

Na području Općine Vela Luka ne postoji ni jedan objekt zračnog prometnog sustava. Najbliži je helidrom u Općini Blato koji je uz samu općinsku granicu ovih dviju općina. Nedavno je kompletno uređen i opremljen za noćno slijetanje a u funkciji je hitne medicinske ili bilo koje druge pomoći za zapadni dio otoka Korčule. Ovaj helidrom spada u najsuvremenije objekt te vrste.

Pošanski sustav veza

Pošanski ured u Veloj Luci dio je organizacijske jedinice Korčula i u potpunosti zadovoljava potrebe Općine Vela Luka.

Telekomunikacijski sustav veza

Telekomunikacijski sustav otoka Korčule uklopljen je u državni i međunarodni telekomunikacijski sustav preko tranzitne centrale “Dubrovnik” i na nju se spaja dijelom radio relejnim vezama preko radio relejne stanice “Uljenje” na Pelješcu (i to područne centrale u Ublima, Lastovu, Veloj Luci, Blatu, Smokvici, Račišću, Čari, Pupnatu, Korčuli i Lombardi) dok je centrala u gradu Korčuli povezana s telekomunikacijskim sustavom i preko svjetlovodnog kabela “Adria 1”.

Pomorski granični prijelazi

Na području Općine Vela Luka postoji jedan stalni međunarodni granični pomorski prijelazi I. kategorije u županijskoj luci Vela Luka.

2. Ciljevi prostornog razvoja i uređenja

2.1 Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1 Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Demografski razvoj

Neujednačeno demografsko stanje i nepovoljni demografski procesi u dijelu Dubrovačko-neretvanske županije, koji mogu ili su već postali limitirajući čimbenik budućeg razvitka, nalažu usmjerenu aktivnost svih razina društva prema ostvarenju poželjnog kretanja stanovništva u okviru provođenja aktivne polulacijske politike, vodeći računa o značenju razvitka priobalnog područja, o posebnosti otočnog razvitka, o potrebi revitalizacije ruralnog prostora te o težnji prema održivom razvitku i zaštiti okoliša.

Opći ciljevi demografskog razvitka Dubrovačko-neretvanske županije unutar prostora Republike Hrvatske a koji se odnose na Općinu Vela Luka su:

- ublažavati i ispravljati negativne demografske tendencije, što pretpostavlja osiguravanje optimalnog općeg kretanja stanovništva, uključujući povoljnije prirodno kretanje i prihvatljive migracijske tijekove,
- osigurati ravnomjerniji razmještaj stanovništva,
- stalno poboljšavati strukturalna i ostala obilježja stanovništva, a isto tako smanjiti interes, osobito kod mlađeg i zrelog stanovništva za odlaskom na rad i trajno iseljavanje u inozemstvo i druga područja Hrvatske, te poticati povratak iseljenog lokalnog i drugog hrvatskog stanovništva iz drugih zemalja (uključujući hrvatske iseljenike iz dijaspe) i drugih krajeva u domovini u ovaj kraj,
- predložiti kako treba racionalno i funkcionalno gospodariti prostorom da se uspostavi ekološka i razvojna ravnoteža u tom prostoru,
- osigurati uvjete za pozitivne učinke širenja procesa urbanizacije u svim dijelovima županije i brži rast stanovništva u gradićima, općinskim, lokalnim i radnim središtima podržavajući tako policentrični razvitak,
- demografski obnavljati ruralna naselja, gdje za to postoje objektivne potrebe i mogućnosti, podrazumijevajući pod tim osigurati zaposlenje za rad sposobnom stanovništvu, skrb prema starom stanovništvu te nastojati stvarno poboljšati standard i kvalitetu življenja stanovništva,
- kao i u drugim hrvatskim krajevima, potrebno je sprovesti korjenitu preobrazbu društva, izvršiti kvalitetne strukturne promjene, kako bi se i ovaj kraj mogao integrirati u hrvatske, mediteranske i europske sastave.

Odabir prostorne i gospodarske strukture

Na razini Općine nastaviti primjenu "Korčulanskog modela" čiji su ciljevi upravljanja gospodarskom politikom slijedeći:

Glavni cilj razvojne gospodarske politike je održivi razvitak. Taj cilj je određen dinamički, dakle, ne kao željeno stanje koje treba doseći u budućnost, već kao stalno, potpuno, gospodarski, ekološki, tehnološki i društveno održivo korištenje

razvojnog potencijala. Tako određen, glavni cilj razumijeva i stalno poboljšanje kvalitete življenja. Prostor se može čuvati i očuvati samo održivim korištenjem resursa što znači pokretanjem održivih djelatnosti i naseljavanjem odgovarajućih korisnika koji će od toga dobro živjeti pa će im biti u interesu da se on koristi samo onako kako ga oni koriste, odnosno korisnici resursa postat će izvorni čuvari prostora koji će se u vlastitom interesu suprostavljati svakom pokušaju neodrživog korištenja.

Daljnji cilj upravljanja razvitkom je društveno zadovoljavajuća naseljenost. To znači da stanovništvo brojem, dobnom, spolnom i kvalifikacijskom strukturom, te načinom i standardom života tvori zajednicu koja je dovoljno privlačna da trajno zadržava svoje članove i da privlači nove, te koja se tako može reproducirati bez izravnih mjera državne razvojne politike.

Demografski ciljevi su ostanak sadašnjeg stanovništva, poticaji obiteljima da imaju više djece i povratak mlađeg radno-aktivnog otišlog stanovništva. Oni će se ostvariti ako se budu stvarali uvjeti da tamo gdje stanovništvo više ne može podnijeti razvitak doseli i stanovništvo drugih zavičajnosti.

Izjednačavanje uvjeta otočnih ulaganja s uvjetima u kojima se ulaže na hrvatskom kopnu, srednjoročni je cilj upravljanja otočnim razvitkom. Izjednačavanje uvjeta se pri tom odnosi na gospodarstvo, ali i na javni standard i uopće na otočnu svakodnevicu koja ulaganja na otoku danas čini neprivlačnima.

Raznovrsnija struktura gospodarstva koja u svojoj strukturi ima više djelatnosti, a unutar djelatnosti više proizvodnih jedinica imat će za posljedicu lakše prebrođivanje padova i uspona potražnje za raznim proizvodima.

Polivalentnost domaćinstava koja će biti gospodarski i mikrosocijalno stabilnija što je više djelatnosti s kojima se njihovi članovi bave (npr. poljoprivreda, turizam, prerađivačka djelatnost).

Potpuna fizička dostupnost resursa predstavlja kratkoročni cilj upravljanja razvitkom.

Dostupnost vrijednosti u pravnom prometu je cilj koji će biti ostvaren kad zemljište i nekretnine budu pravilno uknjižene, međe obilježene, a vlasništvo ili barem pravo korištenja nesporno, dakle kad promet zemljištem i nekretninama na cijelom prostoru bude pravno moguć.

Razvoj naselja

U cilju optimalnog razvoja naselja neophodno je koristiti sve prirodne i radom stvorene vrijednosti i ljudske potencijale u funkciji ravnomjernijeg regionalnog razvitka kao uvjet za optimalni ukupni razvoj i prostornu organizaciju Općine.

Predložiti prostore za rješavanje pitanja stanovanja i stanogradnje s aspekta odgovaranja na potrebe za rješavanjem stambenih potreba stanovništva. Pri tome udovoljiti i gospodarskoj dimenziji stanogradnje kao elementu oživljavanja gospodarstva, ali i potrebi revitalizacije vrijednih graditeljskih i spomeničkih cjelina iz ranijih epoha.

Sustav središnjih naselja mora optimalno zadovoljiti potrebe svih stanovnika i šireg gravitacijskog područja koji će se uklopiti u županijski sustav središnjih naselja i koji će na optimalan način prezentirati proces deagrarizacije i urbanizacije.

Prema racionalnosti i intenzitetu korištenja prostora Dubrovačko-neretvanske Županije prostor Općine spada u:

Zonu srednjeg intenziteta i racionalnosti korištenja prostora.

To su područja izgrađena više od prosjeka (10%), koja prati srednja gustoća naseljenosti obalnog pojasa (100 - 300 st/km²) što općenito ukazuje na značajnu zastupljenost izgradnje za sekundarno stanovanje i turizam. Pri tome visoka zauzetost obalne crte (prosječno 16%) ukazuje na relativno slabu racionalnost korištenja prostora. To se odnosi, poglavito na dio Općine u zaljevu Vela Luka gdje treba nastaviti koncentraciju stanovništva i aktivnosti uz pojačane mjere zaštite okoliša.

Razvoj prometne i ostale infrastrukture

Cestovni promet

Osnovne smjernice razvitka cestovne infrastrukture su:

- izgradnja i modernizacija cesta na otoku Korčula, zbog omogućavanja njihovog brzog uključivanja u prometni sustav zemlje.
- Bolja povezanost Općine svim vidovima prijevoza kako sa ostalim dijelovima Županije tako i sa ostalim dijelovima Hrvatske te Europe,
- Izgradnja cestovnog prometnog sustava Općine i otoka koji bi smanjio vrijeme putovanja te poboljšao sigurnosne elemente u odvijanju prometa,
- Povećanje broja brodskih linija koje povezuju Vela Luku s ostalim lukama, kako u županiji tako i u ostalom dijelu Hrvatske odnosno Mediterana,
- Unaprijeđenje zračnog prometnog sustava izgradnjom zračne luke na Korčuli, uvođenjem hidroavionskih i helikopterskih veza koje bi značajno smanjile sadašnju prometnu izoliranost.

Pomorski promet

Revitalizacija pomorskog prometa u Hrvatskoj, s obzirom na veliku razvedenost i dužinu obale, velika je potreba Hrvatske i susjednih zemalja i to na međunarodnoj i domaćoj razini. Daljnji razvoj luka i pomorskih veza mora se temeljiti na potrebama Države (podrazumijevajući njezine veze s drugim zemljama), a unutar zemlje o potrebama pojedinih područja, prvenstveno otoka i gospodarskih aktivnosti zemlje (orijentiranih na ekološki prihvatljivo gospodarstvo).

Vežano na potrebe Općine Vela Luka to podrazumjeva reorganiziranje i tehnološko unaprijeđenje i rekonstruiranje trajektnog pristaništa u luci.

Poštanski i telekomunikacijski sustav

U poštanskom i telekomunikacijskom sustavu veza potrebno je uspostaviti gušći, sigurniji, suvremeniji i raznovrsniji sustav telekomunikacijskih mreža (mreže), kako

unutar Hrvatske tako i prema drugim zemljama, kao zahtjev civiliziranog načina života stanovništva, potreba gospodarstva, ali i dodatnih potreba u gradskim i razvojnim središtima i turističkim područjima.

Od posebne strateške važnosti je dobra uspostava telekomunikacijskih sustava u pograničnom području, na i prema otocima, i u ruralnom prostoru, zbog sigurnosnih razloga, i podizanja kvalitete života stanovništva. Na našem području već postoje magistralni svjetlovodni kablovi "Adria 1" i "Jadranko" koji su osnova za daljnju izgradnju i poboljšanje sustava telekomunikacija na ovom području, pa tako i na području Općine.

Vodoopskrba

Prioritet u Dubrovačko-neretvanskoj županiji na razvitku vodoopskrbe predstavlja izgradnja započetih i dijelom izgrađenih sustava radi širenja vodovodne mreže na bezvodna područja unaprijeđenjem Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovskog vodovoda odnosno na lokalnoj razini što kvalitetnijim povezivanjem s Blatskim vodovodom čime će se na duži vremenski rok riješiti kvalitetna opskrba vodom cijele Općine.

Zaštita voda i mora

Zbog neriješene odvodnje javljaju se onečišćenja morskog akvatorija u zaljevima kao što je primjerice zaljev Vela Luka što predstavlja ograničenje za razvitak naselja.

Prioritet predstavljaju radovi na odvodnim sustavima za otpadne i oborinske vode Vela Luke.

Energetski sustav

U skladu s dugoročnom orijentacijom razvitka distribucijske mreže Hrvatske elektroprivrede razvitak distribucijske mreže, čime će se poboljšati naponske prilike u sredjenaponskoj mreži Dubrovačko-neretvanske županije, će se temeljiti na uvođenju izravne transformacije 110/10(20) kV i odumiranju 35 kV mreže, što je u skladu i s praksom europskih država.

Postojeći 10 kV dalekovodi će se postupno zamjenjivati 20 kV vodovima

Zbrinjavanje otpada

Smanjenje količina i zbrinjavanje otpada treba postati jedna od neodgodivih zadaća u zaštiti i unapređenju stanja okoliša i zaštiti zdravlja ljudi. Unapređenje odnosa prema problemu otpada na svim razinama, može imati veliki edukativni značaj u ukupnoj zaštiti okoliša. Izbor lokacija i tehnologija uređaja za trajno odlaganje otpada treba biti u funkciji zaštite i racionalnog korištenja prostora.

U tom kontekstu deponij Vela Luka i Blata na lokalitetu Sitnica, trebati će prema Zakonom predviđenoj dinamici zatvoriti lokaciju po zakonu i pravilima struke, sanirati.

Društvena infrastruktura

U svrhu razvoja društvene infrastrukture neophodno je osigurati približno iste mogućnosti korištenja sadržaja javnih funkcija centraliteta od strane svih stanovnika Općine i njenog gravitacijskog područja, te u tu svrhu predložiti određenu strukturu, sastav, kvalitet objekata društvenog standarda koja će pomoći da se razvije u prostoru mreža malih i srednjih gradova Županije, koja će nuditi suvremene i optimalne vrlo visoke uvjete ugodnog života i rada u Županiji. Time bi trebalo rasteretiti županijsko središte Dubrovnik od naleta "primitivne" urbanizacije, a potaknuti druga središta kao što je Vela Luka, na intenzivniji i kvalitetniji razvoj

2.1.2 Racionalno korištenje prirodnih izvora

Spriječiti umanjivanje vrijednosti prirodnih izvora, vode, zraka, tla, šuma, a naročito mora i obalnog pojasa.

Prirodne izvore očuvati na razini kakvoće koja nije štetna za čovjeka, biljni i životinjski svijet, te njihovu kakvoću održavati temeljem uspostave monitoringa.

Izbjegavati svaki zahvat koji ima štetan učinak na biološku raznolikost, te očuvati prirodni genetski sklad i sklad prirodnih zajednica, živih organizama i neživih tvari.

2.1.3 Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

- Očuvati izvornost, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i ekološku stabilnost.
- Očuvati kakvoću žive i nežive prirode, te je racionalno koristiti.
- Očuvati i obnavljati kulturne i estetske vrijednosti krajolika.
- Unaprijediti stanje okoliša i osigurati bolje uvjete života.
- sanirati postojeće odlagalište otpada, Sitnica.
- Sanirati, rekonstruirati i izgraditi sustave za odvodnju otpadnih voda, uključujući i uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.

Zaštita kulturne baštine

Jedno od temeljnih načela na kojem se zasniva suvremena teorija zaštite kulturne baštine je spoznaja da je arhitektonski objekat, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom, a time i širim regionalnim prostorom. Na tim je principima definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je pojam krajolika i prostorne baštine. Uz tradicionalne pojmove zaštite spomenika kulture i prirode, sada se ravnopravno pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara, odnosno vrednovanje svih oblika proizvoda prirodne i ljudske stvaralačke djelatnosti. U tom smislu bi trebalo primjereno vrednovati sjevero - zapadni teritorij Općine. Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, nameće se potreba integralnog pristupa analizi i vrednovanju prostora.

Jedna je od osnovnih zadaća zaštite kulturne baštine, osim zaštite i očuvanja fizičke strukture arhitektonskog spomenika, je težnja da se spriječi devastacija neposrednog

prostora, kako bi očuvao svoje autentično okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i značenje.

Ova načela je posebno potrebno primijeniti na zaštitu Velolučke spilje, odnosno stare jezgre naselja Vela Luka, kao i gore spomenuti kulturni krajolik na sjeverozapadnom dijelu Općine.

Zaštita prirodne baštine

U cilju zaštite prirodne baštine na području Županije, neophodno je pokrenuti proceduru preregistracije i djelotvorne zaštite. Pored registriranih spomenika prirode u raznim prostorno-planskim dokumentima bivših općina, sada u sastavu Dubrovačko-neretvanske županije, spominje se niz objekata prirode, koji nisu registrirani niti zaštićeni prema Zakonu o zaštiti prirode. Stoga se predlaže izrada dokumentacije koja će potaknuti proceduru zaštite i registracije. U tome smislu je potrebno, razmotriti osobine sjeverozapadnog dijela Općine.

2.2 Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

Opći ciljevi prostornog razvoja su:

- optimalno korištenje prostora uz puno vrednovanje svih dijelova prostora
- promjena odnosa prema prirodnim resursima koja treba rezultirati racionalnim korištenjem obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa neophodnih za razvoj sadašnjih i budućih generacija
- osiguranje prostornih uvjeta za ravnomjerniji gospodarski razvoj i razmještaj stanovništva u prostoru Općine
- osiguranje prostornih uvjeta za optimalni razvoj prometnog, vodoprivrednog i energetskog sustava u skladu s potrebama privrede i stanovništva, a prema materijalnim mogućnostima države
- zaštita i oplemenjivanje okoline uz očuvanje prirodne i ekološke ravnoteže.

2.2.1 Demografski razvoj

- Pospješiti pozitivne demografske procese u Općini
- Zaustaviti migracije kao posljedice Domovinskog rata, te potaknuti obnovu i korjenite preobrazbe društva.
- Realno prognozirati/pretpostaviti buduće kretanje broja stanovnika na teritoriju Općine Vela Luka

U skladu s kretanjem broja stanovnika nakon 1991. godine, obzirom na sve promjene koje su se dogodile te na pretpostavke o budućem prirodnom kretanju stanovništva i migracijama planirati realno i sukladno demografskim kretanjima koja prate situaciju u Republici Hrvatskoj i odgovaraju procesu stagnacije i blagog pada stanovništva.

2.2.2 Odabir prostorno razvojne strukture

U odabiru prostorno-razvojne strukture, obzirom na prirodne resurse područja, te naslijeđeno stanje u prostoru, ključnu ulogu s gledišta korištenja prostora imaju

poljoprivreda, turizam i industrija. Druga komponenta koja igra ključnu ulogu u poimanju razvoja uz suživot sa okolnim datostima prostora jest dosljedna i pažljiva zaštita prirodnih vrijednosti ovog obalnog područja.

Kapaciteti i način na koji se razmještaju djelatnosti u područjima ovisi o strukturnim obilježjima, krajobraznim obilježjima, dosadašnjem opterećenju prostora i okoliša. Izuzimaju se zaštićene cjeline na kojima ne vrijede opći kriteriji lociranja nego se primjenjuju posebni uvjeti korištenja i zaštite prostora.

Poljodjelstvo

Potrebno je proučiti i predložiti potrebne mjere i zahvate koji će omogućiti i osigurati poboljšanje uvjeta zaštite i racionalnijeg korištenja poljodjelskog zemljišta, osobito na najboljim kategorijama tala, te osigurati bolje rezultate u poljodjelstvu (pogotovo u maslinarstvu).

Obzirom da prirodni resursi (poglavito veličinom, te strukturom i kvalitetom) nisu dostatni za intenzivniji razvitak velikih poslovnih subjekata, već se razvitak temelji na malim gospodarstvima i što boljem korištenju specifičnosti prostora.

Osnovni cilj politike u poljodjelstvu je razvijanje suvremenog, djelotvornog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te ostvarivanje poljodjelskih proizvoda na način da se u najvećoj mjeri zaštite prirodni potencijali prostora.

Obzirom da bi poljodjelstvo trebalo biti jedna od pratećih gospodarskih grana Općine te zbog rastuće potražnje za zemljištem valja štiti vrijedna obradiva zemljišta od moguće nekontrolirane izgradnje i širenja građevinskog područja. Stoga treba u najvećoj mogućoj mjeri čuvati i koristiti zemljišta za poljodjelsku svrhu, a trenutačno neobrađene i zapuštene poljodjelske površine privesti njihovoj svrsi.

Obzirom na mogućnosti prirodne osnove (more, vode) područja potrebno je dalje razvijati i intenzivirati morsko ribarstvo i marikulturu (posljednjih se godina smanjuje količina ulovljene ribe, pa se povećanje količine i kvalitete traži u intenzivnom uzgoju).

Poticati razvitak prerađivačkih kapaciteta, pogotovo proizvodnje ulja te proizvoda na bazi maslinarstva i obrade plodova mora.

Na području Općine posebnu pažnju posvetiti kulturnom krajoliku posljedici stoljetne tradicije maslinarstva radi njegove funkcionalne i estetske vrijednosti.

Na području Općine valja u najvećoj mjeri koristiti ekološku i socijalnu funkciju šuma, a sve uništene šumske ili neobrađive površine valja obnoviti pošumljavanjem.

Industrija

Mogućnosti razvitka industrije treba ocijeniti s obzirom na raspoloživo zemljište, njegovu veličinu i kvalitetu, mogućnosti prometnog povezivanja, odnos prema prirodnim i energetskim izvorima, te prema potrošačkim središtima i izvorima radne snage, odnos prema drugim korisnicima prostora, obavezu osiguranja zaštite i unapređivanja čovjekove okoline itd.

Prednost trebaju imati one industrije koje koriste komparativne prednosti prostora: položaj, prirodne resurse (sirovine), sposobne radnike, tržište, kapital, tradiciju, znanje i drugo, sve vezano na ukupnu prepoznatljivu fizionomiju područja.

Prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljiti na uspostavljanju široke mreže manjih i raznolikih proizvodnih jedinica i daljnjem razvoju već formiranih i planiranih većih i složenih gospodarskih cjelina u samom općinskom središtu Vela Luke.

Locirati i odrediti tip i veličinu proizvodnih kapaciteta u sklopu zona mješovitih namjena (pretežito poslovnih) u prigradskom dijelu općinskog središta.

Turizam

Potrebno je istražiti veličinu, strukturu, specifična obilježja, kvalitetu i kapacitete moguće turističke ponude značajne za razvitak Općine obzirom na raspoloživi prostor, njegovu kvalitetu, odnos prema drugim korisnicima prostora:

Obala, more, otoci, vode, područja pod posebnim režimima zaštite, te ruralna područja okosnica su budućeg stacionarnog turizma.

Općinsko središte Vela Luka, nužno je revalorizirati u kontekstu nadolazećeg trenda tzv. "turizma gradova", a njegovu geoprometnu poziciju valja dugoročno valorizirati i kroz intenzivniji razvoj tranzitnog i izletničkog turizma.

Razvoj turizma integrirati s revitalizacijom kulturnog identiteta.

Turistički aktivirati područja pod zaštitom (vrijedni dijelovi prirodne baštine) npr. Ošjak. Prirodna i kulturna dobra potrebno je uključiti u osnove turističke ponude ali u okviru načela održivog razvitka tj. ne dopuštanjem zahvata i radnji koje bi narušile obilježja zbog kojih su ta područja zaštićena.

Naselje Vela Luka djelomično treba transformirati u turistički grad s naglašenim komponentama lječilišnog, kulturnog, tranzitnog i ruralnog turizma (kroz izgradnju nautičkih kapaciteta te prihvatnih kapaciteta lučkog putničkog prometa).

Afirmirati lovstvo i ribolovstvo, te ostale športske aktivnosti u sklopu turističke ponude (vodeni športovi i kupališta).

Snažnije afirmirati razvitak seoskog turizma radi velikog potencijala istog, pogotovo u van sezoni odnosno u zimskom periodu godine.

Prilikom odabira prostorno-razvojne strukture potrebno je prostor Općine adekvatno i smišljeno uklapati i povezivati s ostalim dijelovima Dalmacije, ali i širim prostornim cjelinama.

Treba ravnomjerno i usklađeno razvijati čitav teritorij Općine.

Primarno u uređenju ovog područja je usklađivanje želja i potreba ovog područja s mogućnostima koje pruža prostor i gospodarska snaga.

Potrebno je iskoristiti brojne komparativne vrijednosti i prednosti prostora područja Općine i njegovih manjih dijelova, te pojedinih gospodarskih djelatnosti, koje imaju uvjete razvijati se na ovom prostoru, ali i predložiti rješenja kako svladati pojedine pragove ograničenja koji se javljaju u razvitku, polazeći od vrijednosti geografskog prometnog položaja, prirodnih osobina i uvjeta razvitka.

Pošto se Općina Vela Luka nalazi na otoku Korčuli to treba primjenjivati poticajne mjere za razvoj otoka na teritoriju cijele Općine.

To se posebno odnosi na stvaranje uvjeta za:

- zadržavanje stanovništva i kvalitetniji život (sigurnost, promet, usluge, obrazovanje, zdravstvo),
- specifični razvoj turizma na strogo kontrolirani način radi osjetljivosti i ograničenog kapaciteta otoka,
- razvoj pomorskih djelatnosti i osiguranje uvjeta za tradicionalne djelatnosti stanovništva uz strogo očuvanje (isključivanje od izgradnje) otočkih polja, maslinika, šuma te uspostavu poticajnih mjera za razvoj specifične otočke poljoprivrede snažnog ekološkog usmjerenja,
- povezivanje otoka infrastrukturom u šire sustave i primjena specifičnih rješenja komunalne infrastrukture s naglaskom na štednju i zaštitu resursa,
- maksimalno očuvanje prirodnih, kulturnih i tradicijskih vrijednosti.

Prostor Općine mora se tretirati kao dio jedinstvene planske cjeline sa zajedničkim kriterijima korištenja i zaštite prostora koja nastaje spajanjem sa ostalim jedinicama lokalne samouprave na otoku Korčula.

Posebnu pažnju treba posvetiti zbrinjavanju otpada i zaštiti od požara.

2.2.3 Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja

Uspostaviti policentrični sustav naselja iako prema statističkim kriterijima prostor Općine ima samo jedno samostalno naselje i nekoliko građevinskih područja od kojih neka pokazuju tendenciju osamostaljenja (Gradina, Mikulina luka, Triporte...)

Razvijati ravnomjerno cijelo područje Općine pri čemu planiranje sustava - mreže naselja, treba biti jedan od temeljnih elemenata organizacije prostora koji treba zadovoljiti sve stanovnike područja i uklopiti se u sustav središnjih naselja Dalmacije, te optimalno usmjeravati i regulirati procese deagrarizacije i urbanizacije:

SREDIŠTE OPĆINE	VELA LUKA
Manje nadlokalno središte; manje regionalno središte, dvojno gradsko središte koje svoje funkcije dijeli s obližnjim Blatom i sukladno Prostornom planu Dubrovačko - neretvanske županije zajedno s Blatom se planira kao područno središte	
SEKUNDARNO OPĆINSKO SREDIŠTE	GRADINA
Prebaciti neke funkcije centraliteta iz Vela Luke.	

Planirati ravnomjerniji i usklađeniji razvitak i razmještaj stanovništva, radi ostvarivanja disperzije stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih funkcija u prostoru. Opređenje za policentrični razvitak temelji se na postojećoj strukturi i sustavu naselja.

Optimalna mreža naselja treba osigurati ravnomjerniji razvoj u prostoru smanjenje razlika u urbaniziranosti područja (ostvariti uvjete za očuvanje naseljenosti otoka i ruralnih krajeva), unapređenje fizionomskih obilježja i sadržajne strukture naselja (sukladno s njihovom ulogom u planiranom sustavu naselja) i zaštitu vrijednosti graditeljske baštine, prirodne sredine i okoliša u cjelini.

Postići uravnoteženu strukturu i oblik razvoja naselja, prostornu raspodjelu stanovništva, radnih sadržaja i drugih funkcija te uravnotežen razvoj središnjih funkcija, u cilju zadovoljenja raznolikih potreba stanovništva i poboljšanja svakodnevne kvalitete života.

Dnevne migracije koristiti kao plansku mjeru u usmjeravanju razvoja naselja te kao čimbenik rasta vrijednosti okolica gradova u procesu suburbanizacije. Uređenjem i organizacijom prigradskog i gradskog prometa oko općinskog središta ublažavati preseljavanje, te poticati razvitak i urbanizaciju okolice.

U razvoju naselja izbjegavati prenaplašeno funkcionalno usmjeravanje ili specijalizaciju na samo neku djelatnost (osobito u slučaju razvitka turističkih naselja) slijedeći postojeću tendenciju usklađenog razvoja maslinarstva i turizma tipa "obiteljskog pansiona".

Razvoj društvene infrastrukture / razvoj središnjih funkcija

U planiranju mreže centralnih funkcija Općine Vela Luka krenuti od činjenice nepostojanja ostalih samostalnih naselja, i postojanja nekoliko satelitskih građevinskih područja koji prate općinsko središte od kojih veliki broj nema tendenciju transformacije u samostalna naselja kao ni potrebu osamostaljenja jer predstavlja dijelove centralnog naselja u koje stanovništvo sezonski i dnevno redovito migrira i mijenja djelatnost kojom se bavi kao i način života.

Skladniji razvoj sustava naselja postići decentralizacijom ili novim rasporedom središnjih funkcija.

Razvitak društvenih djelatnosti, kao skupine središnjih uslužnih funkcija, treba slijediti razvitak i razmještaj njihovih korisnika i time podizati i poboljšavati standard i kvalitetu života stanovništva, ali na način njihove pretežite koncentracije u općinskom središtu.

U cilju ostvarivanja optimalnog razvoja i strateških interesa države nužno je zakonske i druge prosječne norme (kriteriji i standardi) (obrazovanje, zdravstvo, kultura, uprava, javne službe i drugo) prilagođavati stvarnim životnim uvjetima.

Prostorno-strukturalni model treba osigurati racionalno, ekonomično i funkcionalno korištenje i uređivanje prostora uključujući i prostor mora, te pružiti optimalne uvjete za život stanovništva.

Razvoj prometne i komunalne infrastrukture

Predložiti racionalnu, ekonomičnu i funkcionalnu prometnu mrežu, koja će biti u skladu s cjelokupnim prostornim i društveno-gospodarskim razvitkom Općine, a zadovoljit će funkcionalne potrebe u prostoru i osigurati dobre veze s drugim krajevima.

Unapređivanje i proširivanje prometne infrastrukture odrazit će se na bolje korištenje prirodnih resursa, na gospodarski razvitak, rast i razvoj naseljenih područja i poboljšanje demografskih prilika.

Štititi koridore planiranih prometnica na državnoj i županijskoj razini.

Prvu etapu razvoja cestovne mreže treba usmjeriti na obnovu pojedinih dionica, te izgradnju nedostatnih i modernizaciju nekvalitetnih lokalnih cesta.

U odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima potrebno je izvršiti rekonstrukciju lokalnih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu Županije.

Osigurati i omogućiti alternativno povezivanje naselja/građevinskih područja radi veće fleksibilnosti i sigurnosti funkcioniranja prometa.

Unapređenje stanja pomorskog prometa povećanjem prometne ponude uvođenjem trajektnih linija i brzih putničkih brodova odnosno poboljšanjem prateće infrastrukture.

Izvršiti prometno-tehnološko definiranje i prostornu sistematizaciju luke Vela Luka (odvojiti funkciju teretne od putničke/turističko/nautičke)

Ispitati lokaciju heliodroma/uzletišta na lokaciji u neposrednoj blizini lječilišta Vela Luka.

Program razvoja telekomunikacijske mreže temelji se na unapređenju već postignutog, relativno visokog stupnja razvijenosti.

Prioriteti su izgradnja mreže i priključenje još nepriključenih područja odnosno povećanje i modernizaciju postojećih kapaciteta.

Istražiti lokaciju zemaljske satelitske stanice (TT i RTV komunikacija).

Izgraditi preostalu mrežu odašiljača.

Kod izvođenja rekonstrukcija ili zamjena postrojenja, zahvate izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima te koristiti postojeće koridore, a stare mreže zamjenjivati.

Predložiti mrežu opskrbe električnom i drugom energijom koja će se uklopiti u cjeloviti energetske sustav šireg područja. U prvoj fazi treba iznaći optimalan način za povećanje proizvodnje kroz poboljšanje djelovanja postojećeg sustava. U tom cilju treba utvrditi mogućnosti korištenja najpovoljnijeg i dostupnog energenta s gospodarskog i ekološkog gledišta kao i pokrivanje potreba na kritičnim dijelovima sustava.

Za neke nove objekte treba izvršiti sustavnu pripremu u svim fazama (izbor lokacija, energenata i tehnologija, uz potrebna daljnja istraživanja). Prednost u lociranju imaju devastirani prostori i prostori bez drugih djelatnosti koji bi se izgradnjom sanirali.

Intervencije na postojećim energetske prijenosnim postrojenjima treba provoditi tako da se zadrže postojeće građevine i sustavi u već izgrađenim koridorima, a kod izvođenja rekonstrukcija ili zamjena postrojenja, zahvate izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim kriterijima (npr. zamjena vodiča boljih svojstava kako ne bi trebalo proširivati koridor i drugo).

Opskrba vodom ima prioritarno značenje u planovima gospodarstvenih aktivnosti koje se koriste vodom i prvenstveno se odnosi na završetak planova o priključenju na regionalni vodovod i izgradnju mreže nižeg reda.

Opskrba vodom treba zadovoljiti planske potrebe svih korisnika (stanovnika, turista i drugih).

Proučiti sve potrebne hidrotehničke zahvate koji mogu doprinijeti boljem korištenju poljodjelskog zemljišta ili mogu pomoći zaustaviti devastaciju i erozivne procese.

Kod rješavanja odvodnje treba voditi računa o zaštiti okoliša, posebno mora i voda, kao i pristupiti realizaciji odvodnje općinskog središta.

2.2.4 Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno povijesnih cjelina

Zaštita kulturne baštine

Temeljno načelo suvremene teorije zaštite kulturne baštine je spoznaja da je arhitektonski spomenik, bilo koje vrste i značenja, nedjeljivo povezan s okolinom i sa širim regionalnim prostorom. Tako je definiran i novi segment zaštite kulturne baštine, a to je pojam krajobraza i prostorne baštine. Smatrajući da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, nameće se potreba integralnog pristupa raščlambi i vrednovanju prostora.

Načela zaštite kulturne baštine su:

- kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz kontinuiteta sredine i stoga potrebno je zaštititi njene temeljne vrijednosti od svake devastacije i degradacije
- osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je djelo prirode
- osim vrednovanih građevina - reprezentativnih primjera određenog stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske i pučke stambene i gospodarske izgradnje
- prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne pejzažne prostore znači osiromašenje i gubitak za cijelu zajednicu.
- kulturni krajobraz je povijesni teritorij, nastao stoljetnim radom tisućama zajednica koje su doslovno izgradile krajolik i to valja smatrati jedinstvenim i univerzalnim dobrom

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem, moraju biti na kvalitetan način, sukladno prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim značajkama, uključeni u budući razvoj.

Inventarizacija i vrednovanje kulturnih dobara prema predloženim vrstama temelji se, i usklađena je, s važećom zakonskom regulativom RH kao i važećim međunarodnim dokumentima: poveljama, konvencijama i preporukama zaštite kulturne baštine (UNESCO, ICOMOS, Vijeće Europe, Konvencija o kulturnim krajobrazima Europe).

Primjena aktivnog pristupa graditeljskom nasljeđu

Suvremeni, kompleksan pristup graditeljskom nasljeđu polazi od principa aktivne zaštite, a to znači da taj postupak ne obuhvaća samo konzervatorske postavke, obradu i intervencije, već cjeloviti integralni društveni proces vrednovanja i revitalizacije kulturno-povijesnog nasljeđa. Za ovakav pristup potrebno je u društveno-organizacijskim, pravnim i tehničkim postupcima poboljšati interakcije, te osigurati profesionalni licencirani rad.

Kompleksan pristup nasljeđu u prostoru polazi od pretpostavke da djelovanje treba usmjeriti u četiri osnovna pravca:

- proširiti interes od probranih spomenika do građevina skromnijeg estetskog ili povijesnog značaja u smislu zahtjeva za integralnim pristupom graditeljskom nasljeđu.
- informativnim, promičbenim i pedagoškim djelovanjem evoluirati kolektivnu i individualnu svijest o vrijednosti cjelina (naselja, gradske četvrti, gradske jezgre, grada u cjelini slike, kulturnog pejzaža i ukupnog krajolika) pored naglaska na pojedinačni spomenik.
- proširiti osnovni koncept ponašanja u prostoru na bazi osnovne potrebe zaštite graditeljskih i kulturnih dobara također uz i nasuprot stvaranja novih vrijednosti.
- evoluirati shvaćanje problematike nasljeđa, koja se više ne svode na povijesno-umjetničke aspekte starih građevina i rješavanje tehničkih problema za očuvanje i održavanje samo tih vrijednosti, već zalazi u mnogo složenije socio-ekonomske, higijensko-komunalne, urbane i ekološke probleme.

Suvremeni odnos spram graditeljskog nasljeđa donosi bitne promjene i u pristupu očuvanju baštine, uvodeći sasvim novu metodologiju, primjerenu razvitku suvremenih znanosti općenito, a posebno onih područja i disciplina koje su usko vezane na zaštitu, kao što su: urbanizam, arhitektura, građevinarstvo, historiografija, teorija likovnih umjetnosti, arheologija i druge, no koristeći istodobno sva, dobrim dijelom i zaboravljena, tradicionalna znanja, tehnologije pa i način života.

Osnovno obilježje aktivne zaštite nasljeđa u prostoru je provedba zaštite kroz prostorne planove i projektnu dokumentaciju, a temeljem valorizacije zatečenih i prepoznatih povijesnih vrijednosti primjenjujući pritom prihvatljive metode konzervacije, adaptacije, revitalizacije, restauracije, rekompozicije, tipološke rekonstrukcije i interpolacije na svim razinama zaštite nasljeđa.

Budući da je prostorno planiranje u jedinstvenom sustavu društvenog i gospodarskog planiranja, valja težiti da u taj sustav bude što više integrirana i zaštita i obnova kulturne baštine kroz integralni proces rada.

U specifičnom položaju Općine Vela Luka unutar sjeverozapadnog dijela Županije Dubrovačko-neretvanske, broj spomenika, njihov značaj i temeljna integriranost u cjelokupni integralni krajolik, traže da prostorni dokumenti županijske razine te općina usvoji kao osnovni princip zaštitu kulturno-povijesnih i estetskih vrijednosti, te utvrdi osnovne mjere koje se operativno provode na razini detaljnijih planova.

Međutim, neposredna osnova za intervenciju na kulturnim dobrima mora biti detaljni program revitalizacije, čije je osiguravanje i temeljni cilj konzervatorske podloge, a koji uključuje slijedeća načela:

- načelo očuvanja specifičnih osobitosti
- načelo njegovanja tradicijskog kreativnog izražaja
- načelo selektivnog odabira gospodarske namjene
- načelo pozitivne interakcije na razvoj infrastrukture i suprastrukture ambijenta
- načelo edukativnog impulsa
- načelo autorestrikcije pri intervencijama u tipologiji, strukturi i odnosu spram ambijenta kulturnog dobra

Naposljetku, bitno je napomenuti da se aktivni pristup graditeljskom nasljeđu realizira unutar slijedećih institucionalnih okvira:

- pravno-normativnog (Sabor, Vlada, Ministarstva, nacionalni odbori i povjerenstva)
- upravnog (uprave i konzervatorski odjeli, inspekcije)
- znanstveno-istraživačkog (konzervatorski odjeli, znanstvene ustanove, muzeji i arhivi)
- tehničko-regulativnog (planerske ustanove i pravne osobe, ovlašteni projektanti)
- promičbeno-financijskog (javne ustanove, fundacije i zaklade, turističke zajednice)
- investicionog (zainteresirane pravne i građanske osobe, građevinska poduzeća i obrti, specijalizirane radionice)

Nepostojanje ili neadekvatno djelovanje i jednog od gore navedenih okvira dovodi u pitanje funkcioniranje cijelog sustava, te je stoga nepotrebno razvijati institucije po načelu prioriteta (jedna po jedna), već organizirati cjelokupni kostur istovremeno, a s vremenom i mogućnostima ga nadograđivati i teritorijalno rasprostirati.

Osnovni cilj zaštite kulturno-povijesnih cjelina

Graditeljsko nasljeđe u suvremenoj prostornoj organizaciji doživljava afirmaciju ili reviziju izvorne funkcije. U skladu s načelima aktivne zaštite graditeljsko nasljeđe mora sudjelovati u životu šireg prostora kao nosilac određenih funkcija, a zaštita autentičnih obilježja i vrijednosti traži njihovo adekvatno dimenzioniranje. Zone zaštite pojedinačnih objekata i cjelina ne mogu se čvrsto ograničiti i izdvajati već sa okolnim prostorom moraju uspostaviti funkcionalni odnos i vizualnu ravnotežu.

Svaki proces planiranja odvija se u direktnom odnosu s prostornim i kulturno-povijesnim vrijednostima graditeljskog nasljeđa.

Također je potrebna dosljedna provedba svih oblika pravne zaštite kulturne baštine, od zaštitnog popisa preko preventivne zaštite, do registra kulturne baštine u prostoru, uz određivanje režima zaštite, odobravanje intervencija, nadzor i primjerene kaznene mjere za oštećivanje ili uništavanje baštine u prostoru. Neophodna je primjena načela integralne aktivne zaštite radi izbjegavanja ili pomirbe mogućih sukoba interesa u procesima zaštite graditeljske baštine u zaštićenim područjima ili zonama.

Zonu potpune zaštite strukture (stroga zaštita), sačuvati od bilo kakve izgradnje.

Kontaktnu zonu (preostalo područje naselja s specifičnim ambijentalnim i ostalim kulturno-povijesnim elementima) izgrađivati na način koji neće svojim oblikovanjem, namjenom i funkcijom obezvrijediti izvorne vrijednosti (ograničiti mogućnost nove izgradnje).

Zonu zaštite krajobraza (uređeni ili prirodni okoliš zaštićenih vrijednosti pojedinih prostora u naselju ili naselja u otvorenom krajobrazu - ambijentalna vrijednost) sačuvati kao prostorni okvir slike pojedinog naselja.

Zona istraživanja, odnosno arheološke zone koje obuhvaćaju utvrđeno ili potencijalno područje arheoloških nalaza znanstvene ili stručne vrijednosti sačuvati od bilo kakve izgradnje.

U sklopu modela revitalizacije ruralnih cjelina primjena integralnih oblika zaštite radi odgojno obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka, te poticanje brige za nacionalnu baštinu kod lokalnog stanovništva.

Stalna suradnja stručnih organizacija za zaštitu kulturne baštine s nositeljima izrade dokumenata prostornog uređenja.

Suradnja sa specijaliziranim međunarodnim vladinim organizacijama i zajednicama uska veza sa strateškim opredjeljenjima razvoja gospodarstva i mogućnošću osiguranja financijskih sredstava.

Sa stručnog aspekta ciljevi su:

- usklađivanje i donošenje odgovarajućih propisa u području zaštite kulturne baštine, te osiguranje uvjeta za njihovu provedbu
- poticanje istraživanja, osobito arheoloških zona i lokaliteta, na područjima koja se namjenjuju intenzivnom razvoju infrastrukturnih sustava ili određenih djelatnosti
- Intenzivirati inventarizaciju te provesti vrednovanje i kategorizaciju dobara graditeljske baštine
- razvijati metodologiju planiranja u zaštićenim područjima, temeljeno na jedinstvenim osnovama vrednovanja, kategorizacije i režima zaštite
- osigurati kontinuitet dopunjavanja i izrade konzervatorske dokumentacije za kompleks ruralnih naselja (ili dijelova naselja) evidentiranih kao povijesne poluurbane ili ruralne cjeline kroz mrežu službe zaštite,

- izgraditi programe obnove i revitalizacije najznačajnijih ugroženih spomenika kulture

Posebni ciljevi prostornog uređenja na području aktivne zaštite graditeljskog naslijeđa su:

- stvaranje institucionalnog kompleksa koji uključuje cjelokupni postupak integralne obrade graditeljskog naslijeđa od određivanja pravno-normativnog okvira do završno investicijskog okvira i upravljanja kulturnim dobrima
- pokretanje prostorno-planerske, projektantske, nadzorno-inspekcijske i izvođačke prakse koja se temelji na svim gore navedenim načelima, uz strogo poštivanje detaljne metodologije obrade graditeljskog naslijeđa utvrđene ovim planom
- koordinirano djelovanje svih subjekata u obradi graditeljskog naslijeđa od formuliranja investicijskih programa, izrade konzervatorskih studija i podloga, planova i projekata, postupaka provedbe natječaja u sferi javnih investicija, građenja i nadzora nad gradnjom te naposljetku do upravljanja dobrima
- promidžba i upravljanje dobrima na načelima županijske solidarnosti, prioriteta u intervencijama, stimulacije za dobro gospodarjenje i marketinške penalizacije uporabe dobara suprotno ili na štetu svojstva spomenika

Osnovni cilj zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti je:

- Prilagoditi buduću izgradnju i korištenje prostora vrijednostima krajobrazne osnove.
- Evidentirati i obaviti sustavni pregled kulturnog krajobraza (poljskih kućica, gustrina, stanova, polja, lokava, poljskih putova, terasa, kamenih križeva) stambenih i drugih objekata kao i postojećih javnih otvorenih prostora, zabilježiti zatečeno stanje, izvršiti vrednovanje, srediti, pohraniti i objaviti dokumentaciju.
- Istražiti stanje potencijalnih arheoloških zona i spomenika.
- Osposobljavati stručni kadar, formirati i podržavati znanstvene i stručne ustanove koje će se baviti ili se već bave zaštitom i revitalizacijom krajobraza i njegovih elemenata te njihovom obnovom
- Spriječiti prenamjenu krajobraza čijim se zahvatima nepovratno gube povijesna i stilska obilježja i vrijednosti krajobraznog naslijeđa
- Obnavljati treba najkvalitetnije stanove i poljske kućice koji su usprkos raznim zahvatima kao i prirodnim nepogodama očuvali povijesno stilsko obilježje i integralni su dio prostora u kojemu su nastali.
- Obnova spomenika je vrlo zahtjevan i složen posao te se treba temeljiti na metodama restauracije, rekonstrukcije i restitucije.
- Veliko značenje u slici prostora imaju i šume na krajevima prostora uz obalu i na strmim stranama većih uzvisina. Njihovo je ogromno rekreacijsko i ekološko značenje, ali i urbanističko, jer svojom površinom, položajem i scenografskim značenjem uobličavaju prepoznatljiv obris pejzaža Vele Luke.

2.3 Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine

2.3.1 Racionalno korištenje i zaštita prostora

- Racionalnim korištenjem prostora postići učinkovitiju funkcionalnu organizaciju i štednju resursa. To se prioritetno odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, industrijskih i turističkih kapaciteta (formiranje građevinskih područja), te na gradnju obnovu, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih mreža.
- Prostore za izgradnju određivati na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogući uređenje, korištenje i zaštita mora i voda (podzemnih i nadzemnih) te da se tako poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenje resursima na održiv-štedljiv način.
- Ograničiti izgradnju na poljodjelskim površinama visoke kvalitete tla, zaštićenim područjima uz obalu mora i voda, otoke, povijesne cjeline i cjeline zaštite prirodne baštine te prostor osjetljive geološke, hidrološke, geomorfološke i biološke strukture.
- Redefinirati obuhvat Urbanističkog plana uređenja općinskog središta.
- Isključiti izgradnju osobito na dijelovima prirodne obale, na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, u vodozaštitnim zonama, u koridorima prometnica i infrastrukture i da se ne napušta primjena tradicionalnih građevinskih materijala.
- Gospodarske djelatnosti prioritetno treba locirati u već formiranim ili planiranim zonama tih djelatnosti (a po potrebi s proširenjem) i tamo gdje to infrastruktura omogućava, bez zauzimanja novih površina šuma, obale, vrijednih poljodjelskih površina, a osobito prostora namijenjenog rekreaciji i turizmu.
- Odrediti obalno područje kao vrijedno krajobrazno područje na kojem je isključena prenamjena prostora, definirati granicu.

2.3.2 Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno - povijesnih cjelina

Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Određivanje građevinskih područja treba temeljiti na stručnim argumentima i iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja, uvažavajući slijedeće smjernice:

- ispitati mogućnost gradnje (prostorne rezerve) unutar postojeće infrastrukture u odnosu na nedovršene dijelove i kapacitet postojeće infrastrukture,
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja,
- oblikovati građevinska područja primjereno geomorfološkim značajkama kao prepoznatljivu cjelinu, odvojenu od druge takve cjeline,
- odrediti građevinska područja izvan koridora državne i županijske infrastrukture, poljoprivrednih zemljišta I bonitetne klase, zaštitnih i sigurnosnih zona voda i mora i izvan površina od posebnog značenja za obranu,

- težiti optimalnim gustoćama stanovanja
- proširivanje građevinskih područja treba planirati samo ako su iscrpljene mogućnosti izgradnje u važećim granicama tih područja i na temelju argumentirane razvojne potrebe (porast broja stanovnika, razvoj gospodarstva), a koju treba pratiti i programi izgradnje i uređenja zemljišta
- ispitati mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne provode svrsi
- ograničiti svako širenje građevinskih područja na obalnoj crti i u zaštićenom obalnom području mora, a povećanje građevinskih područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili obalu osobito vrijednih voda treba planirati u pravilu na prostorima udaljenim od obala sukladno svim važećim propisima.
- spriječiti linearni rast naselja, naročito duž državnih i županijskih cesta, odnosno obalne linije.
- unutar građevinskih područja naselja osigurati dovoljne površine za raznovrsne poslovne i radne sadržaje.
- ispitati mogućnosti poticanja pretvaranja građevinskih područja u samostalna naselja (Gradina)
- ispitati mogućnost aktiviranja poljskih kućica na način nemijenanja njihovih gabarita i materijala, a povećavati njihovu kvadrature dodavanjem sličnih horizontalnih gabarita prema prilikama na terenu

2.3.3 Unaprijeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

- Uređenje prostora naselja treba planirati i provoditi na temelju utvrđenih prostornih mogućnosti i optimalnog iskorištenja prostora uz osiguranje prostora javnog interesa i opremanje infrastrukturom (javne površine i komunikacije, javne funkcije, prometna i komunalna infrastruktura).
- Duž obalnom šetnicom povezati naselja - građevinska područja Stračinčica - Gradina - Tudorovica - Mikulina luka - Vela Luka.
- Odrediti mogućnost korištenja prostora u odnosu na izgrađenost: izgrađeni prostori, djelomično izgrađeni (dovršenje i interpolacije), neizgrađeni dijelovi i područja za rekonstrukciju.
- Izvršiti pregled potreba javnih funkcija, društvenih djelatnosti, te za njih osigurati potreban prostor, naročito u okviru naselja/građevinskih područja Vela Luka i Gradina.
- Kontinuirano pripremati i uređivati zemljište za izgradnju, a izgradnju treba usmjeravati u programom predviđena područja, te u tome smislu pripremiti i na vrijeme rješavati vlesničko-pravne odnose.
- Opremiti sva građevinska područja kvalitetnom infrastrukturom (elektroopskrba, vodoopskrba, telekomunikacije, odvodnja).
- Posebnu pažnju treba posvetiti uređenju zelenih i rekreacijskih površina naselja, uređenju državnih i županijskih cesta u naseljima kroz koja prolaze te prometnice.
- U obalnim naseljima uz obalu osigurati prostor za komunikacije, privezišta i pristaništa te utvrditi načine za njihovo uređenje, a naročito u Gradini, Mikulina luci.

3. Plan prostornog uređenja

3.1 Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Sagledavajući prostornu i gospodarsku komponentu Dubrovačko - neretvanske županije može se ustvrditi da niz kriterija uvjetuje njezinu posebnost u odnosu na širi i užu regionalni kontekst. Prostorno - funkcionalno širi dio regije svrstava se u jadransku cjelinu.

Prostorno i položajno unutar Županije postoje dva veća žarišta - urbana aglomeracija grada Splita i veće gradsko središte - grad Dubrovnik koja su pokretači i težišta razvoja šireg područja. Općina Vela Luka svojom rubnom pozicijom na otoku Korčuli gravitira i jednom i drugom središtu iako se osjeća veća dominacija Splitskog područja sa kojim općina Vela Luka komunicira morskom vezom.

Isto tako važno je ustvrditi i vezu preostalog dijela otoka Korčule ovim koridorom prema kopnu što konkretno znači relativno gust svakodnevni protok robe i ljudi kroz Vela Luku. Poboljšanjem općih uvjeta na državnoj cesti D118 koja povezuje krajnje točke otoka Korčule s poluotokom Pelješac te realizacijom koridora autoceste prema Dubrovniku (Jadransko - Jonski koridor) povećati će se protok iz unutrašnjosti zemlje prema središtu Dubrovačko - neretvanske županije te direktno doprinjeti poboljšanju veza i gospodarskih prilika uz veću decentralizaciju sadržaja snažnijih središta Županije što će direktno omogućiti bolji i brži razvoj gospodarstva Općine Vela Luka uz povoljnije demografske prilike.

Kako bi se uspostavio racionalan i jedinstven sustav preraspodjele i optimizacije međusobnog utjecaja dva naselja te u težnji da se prirodni međuprostor uključujući i infrastrukturne sustave u cjelokupnom sustavu Županije što kvalitetnije poveže, prostornim planom Županije razvija se novi sustav središnjih naselja prema kojem se naselje Vela Luka svrstava u područno središte. Ovakvom sistematizacijom ostvaruju se uvjeti za daljnje razvijanje naselja Vela Luke koje će preraspodjelom funkcija s naseljem Blato u kraćem vremenskom periodu postepeno prerasti u manje regionalno središte.

3.2 Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Organizacija prostora

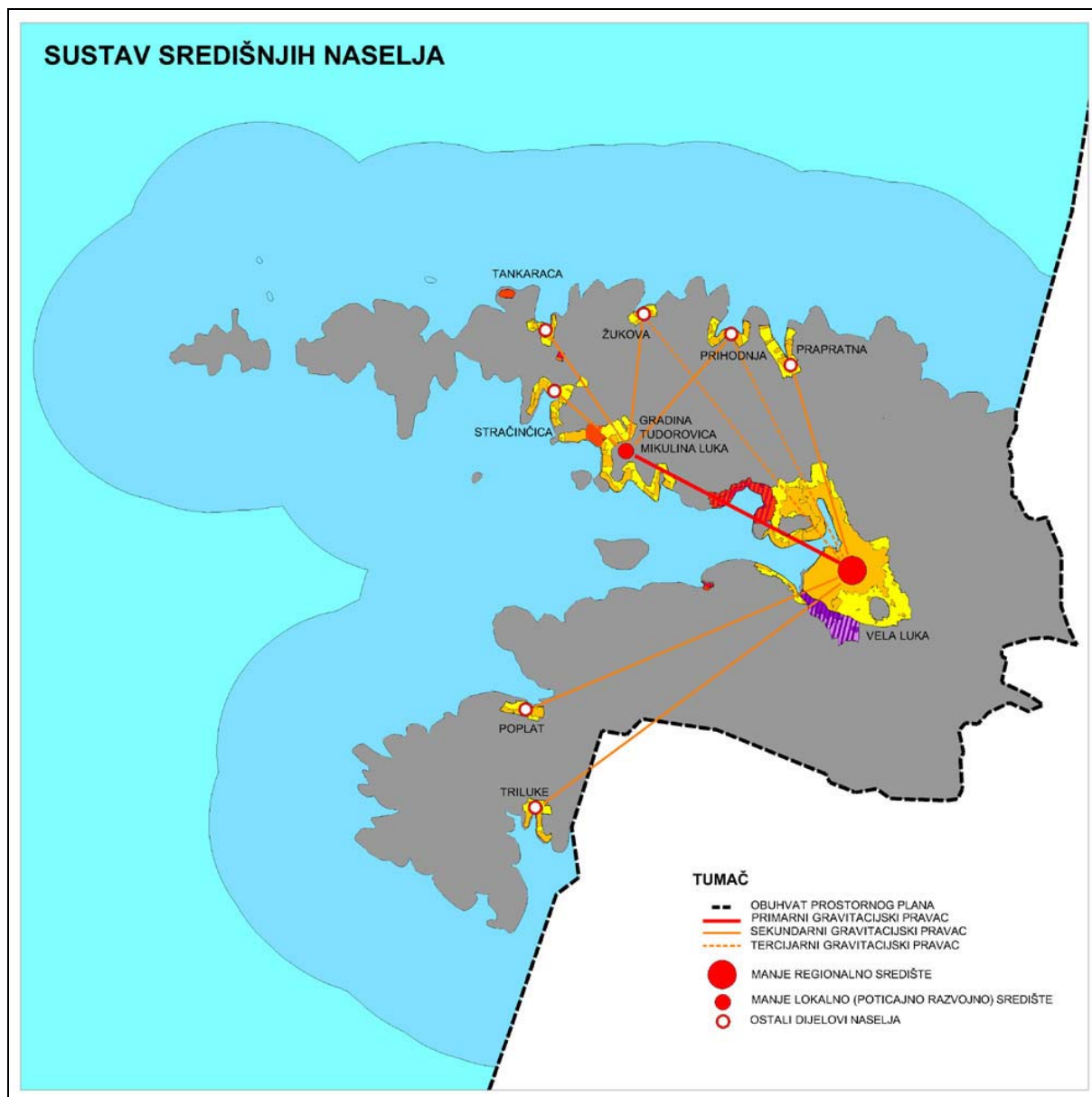
Temeljem utvrđenih prostornih cjelina i njihovih međuodnosa te utvrđenog sustava središnjih naselja na nivou Županije, ovim Planom utvrđuje se detaljnija hijerarhijska ljestvica kojom se utvrđuju i planira budući ustroj glavnih prostornih tokova između manjih funkcionalnih cjelina (dijelova naselja) i glavnog centra Općine, naselja Vela Luka.

Glavno naselje Općine, Vela Luka svoju ulogu iz manjeg područnog središta u sljedećem tranzicijskom razdoblju podjele središnjih funkcija sa susjednim naseljem Blato mijenja u manje regionalno središte te preuzima još snažniju ulogu u daljnjem razvitku Općine. Uz naselje Vela Luku predviđa se postepeno jačanje i utjecaj dijela naselja Gradina (Tudorovica, Mikulina Luka) te razvitka i preuzimanja određenih

dijelova, sadržaja i funkcija većeg naselja (uz planiranu turističko - ugostiteljsku zonu).

Ostale funkcionalne cjeline (dijelovi naselja) uspostavljati će svoje prostorno - funkcionalne tokove na razini Općine na način da se osnovni procesi usmjeravaju prema ova dva središta (primarno prema Vela Luci i Gradini) u srazmjerima koji odgovaraju koncentraciji javnih, gospodarskih i ostalih sadržaja.

Grafički prilog: Sustav središnjih naselja Općine Vela Luka

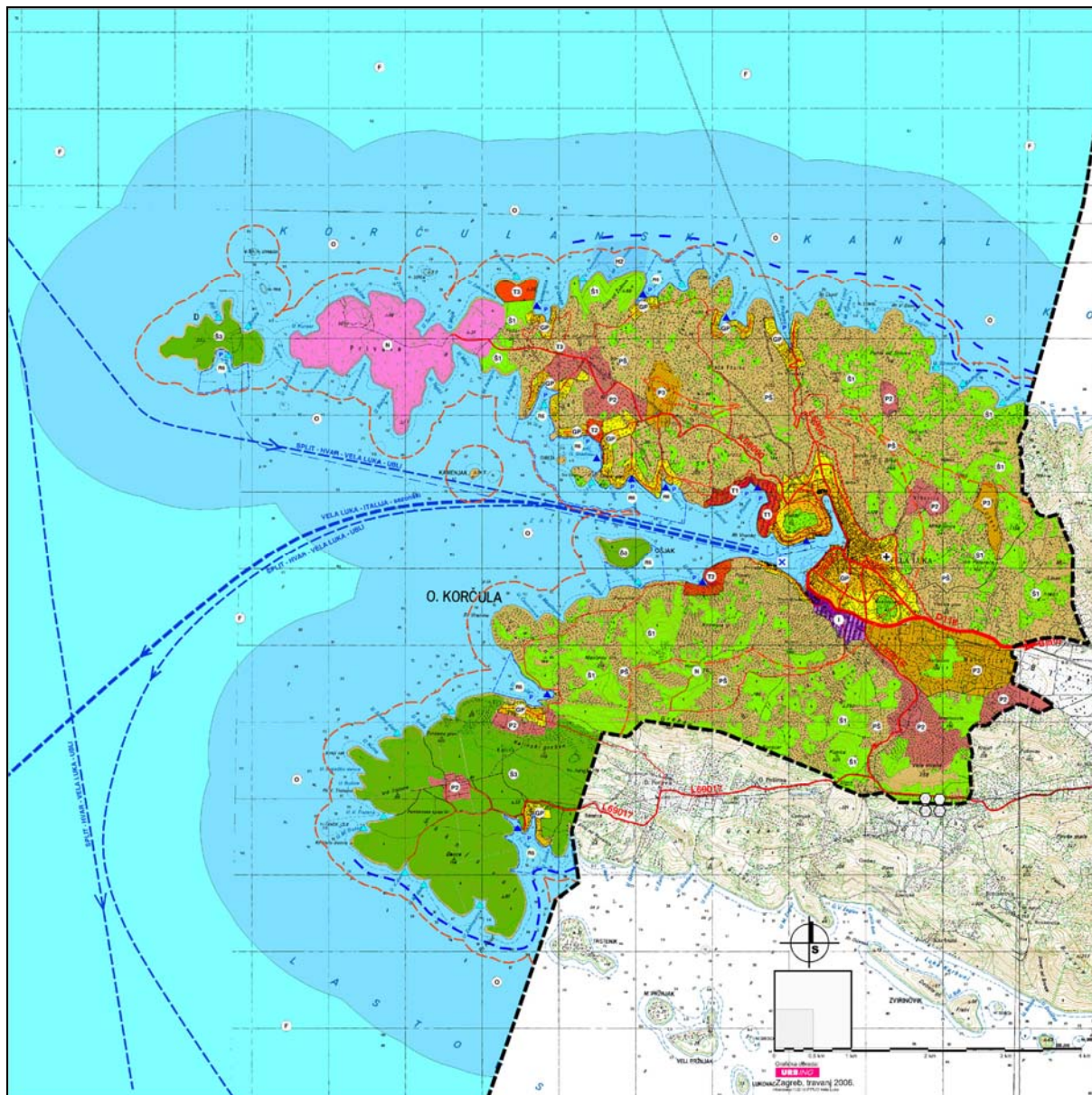

Osnovna namjena i korištenje površina

Osnovna namjena površina na teritoriju Općine diferencira se na dvije osnovne namjenske grupe: površine namijenjene za razvoj i uređenje naselja te uređenje izdvojenih dijelova naselja (ugostiteljsko - turističke zone), te ostale negradive površine (poljoprivredno tlo, šume, akvatorij ...).

Planom su detaljnije razlučene površine koje su predviđene za razvoj naselja na izgrađene i neizgrađene dijelove radi što racionalnijeg planiranja daljnjih zahvata u prostoru (sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza ....., NN 106/98, 39/04, 45/04, 163/04).

Grafički prilog: Izvadak iz PPO Vela Luka - Namjena i korištenje površina

Analizom površina namijenjenih za razvoj i uređenje naselja (na području Općine prisutno je jedno statističko naselje - Vela Luka s pripadajućim dijelovima naselja) utvrđenih trenutno važećim Prostornim planom (bivše) općine Korčula (zadnje izmjene i dopune ovog plana iz 1988. g.) te uzimajući u obzir planirana građevinska područja izdvojenih namjena (ugostiteljsko - turističke zone Plitvine, hotel Kalos, Stračinčica, Gradina, Gabrica, Tankaraca - Tečar, veće industrijske zone vezane uz brodogradilište Greben i tvornicu za preradu ribe Jadranka te gospodarsko - poslovnu zonu u južnom dijelu Vela Luke) utvrđene su veće prostorne rezerve

(prosječna izgrađenost naselja iznosi 53%) kako u izdvojenim tako i u područjima namjenjenim razvoju naselja.

Budući da je u općini Vela Luka statistički utvrđeno samo jedno naselje - Vela Luka, tako je i prilikom analize izgrađenosti za relevantan polazišni podatak promatran sveukupni zbroj kvantifikacijskih pokazatelja za centralno građevinsko područje Vela Luku i pripadajućih mu dijelova naselja.

Tablica: Građevinska područja naselja

A.	Gp naselja i dijelova naselja	Ex PP(b)O Korčula			PPUO Vela Luka		
		Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %	Ukupno GP - ha	Izgrađeno GP - ha	Izgrađenost - %
1.	*Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka	38,6	18,3	47	43,6	18,3	42
2.	Poplat	8,8	4,4	50	10,1	4,4	44
3.	Prapatna	17,0	5,8	34	17,0	5,8	34
4.	Prihodnja	10,6	6,6	62	10,6	6,6	62
5.	Stračinčica	15,2	8,1	53	16,7	8,1	48
6.	Tankaraca	7,2	3,7	51	7,2	3,7	51
7.	Tri Luke	10,3	5,6	54	10,3	5,6	54
8.	Vela Luka	196,1	112,8	57	226,5	127,6	57
9.	Žukova	8,2	1,7	20	5,6	1,7	30
10.	**Dijelovi izdvojenih građ. područja naselja (Plitvine, Kalos, gosp. zona)	35,6	14,8	41			
Ukupno naselje Vela Luka:		347,6	181,8	52	347,6	181,8	52

*dijelovi naselja Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka prostorno su objedinjena te tvore jednu prostornu cjelinu te se u tome smislu i ovim prostornim planom analiziraju

Uspoređujući kvantifikacijske pokazatelje za ukupnu površinu građevinskog područja PP(b)O Korčula i građevinskih područja utvrđenih kroz PPUO Vela Luka može se ustvrditi ukupno povećanje građevinskog područja naselja Vela Luka za 35,6ha.

Iako su novoplanirana građevinska područja naselja planski reducirana radi potrebnog racionaliziranja i postizanja funkcionalnije organizacije do povećanja u ukupnoj krajnjoj bilanci površina dolazi zbog pribrajanja površina dosada izdvojenih namjena (prvenstveno se ovdje misli na ugostiteljsko - turističke i industrijsko - poslovne zone a koje su utvrđene trenutno važećim PP(b)O Korčula) ukupnom građevinskom području naselja Vela Luka radi potrebnog usklađenja s Prostornim planom Dubrovačko – neretvanske županije.

**Ukupnoj bilanci površina građevinskih područja pribrojani su sljedeći dijelovi dosada izdvojenih građevinskih područja utvrđenih PP(b)O Korčula:

- ugostiteljsko - turistička zona Plitvine,
- ugostiteljsko - turistička zona hotela Kalos,
- industrijske zone Jadranka i Greben te šira gospodarsko - poslovna zona u južnom dijelu centralnog naselja Vela Luka.

Zona hotela smještenih u uvali Plitvine uz već postojeći hotel te ostale prateće sadržaje i smještajne kapacitete i dalje se smatra kao vrijedna zona s rezervama za izgradnju hotelskih kapaciteta te se ovim Planom ugrađuje u građevinsko područje

centralnog dijela naselja Vela Luka kao zona ugostiteljsko - turističke namjene u naselju sukladno odrednicama PPŽ DN i Usklađenja PPŽ DN s Uredbom o zaštiti zaštićenog obalnog područja mora.

Industrijske zone tvornica Jadranka i Greben te zone gospodarsko - poslovnih sadržaja kao i ugostiteljsko turistička zona hotela Kalos čine prostorno i funkcionalno dio centralnog dijela naselja Vela Luka te se ovim Planom tretiraju kao sastavni dio centralnog dijela građevinskog područja naselja Vela Luka.

Sukladno smjernicama Prostornog plana Županije Dubrovačko - neretvanske te Usklađenjem PPŽ DN s Uredbom o zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (Sl. glasnik DNŽ, 3/05) prethodno navedene zone tretirane su kao sastavni dijelovi građevinskog područja naselja Vela Luka.

Preostale zone izdvojenih namjena prema PP(b)O Korčula (postojeće-planirane ugostiteljsko - turističke zone Tankaraca - Tečar, Gradina i Gabrica, te novoplanirana zona Tankaraca) koje su definirane Usklađenjem Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja (Sl. glasnik DNŽ, 3/05) i Izmjenama i dopunama PPŽ DN kao postojeće zone izdvojene ugostiteljsko - turističke namjene, naznačene su u grafičkom dijelu plana na kartografskim prikazima 3.1 Uvjeti za korištenje - Područja posebnih uvjeta korištenja i 4.x Građevinska područja.

Tablica: Ugostiteljsko - turistička namjena u izdvojenom građevinskom području

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha (PPO Vela Luka)	Površina GP - ha (PPŽ DN)	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ .	postojeće/ planirano
1.	Vela Luka	Tankaraca - Tečar	1,0	1,0	T3	100	66	postojeće
2.	Vela Luka	Gradina	5,0	5,0	T2	400	0	planirano
3.	Vela Luka	Gabrica	15,0	15,0	T2	1800	6	planirano
4.	Vela Luka	Martina – bok - Požar	12,5	12,5	T3	1000	-	planirano

Prethodna tablica prikazuje brojčane pokazatelje za planirane ugostiteljsko - turističke zone izdvojene namjene sukladno smjernicama Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije (Sl. glasnik DNŽ, 3/05, 6/03 i 3/06). Ukupno je PPO Vela Luka rezervirano 33,5 ha za izdvojena građevinska područja ugostiteljsko - turističke namjene uzimajući u obzir predviđeni daljnji razvoj turističkih djelatnosti na ovom području.

Tablica: Ugostiteljsko - turistička namjena unutar građevinskog područja naselja

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ.	% udjela tur. zone u GP naselja	postojeće /plan
1.	Vela Luka	Plitvine	21,7	T1	2170	10	6	postojeće

Ugostiteljsko - turistička namjena u naselju definirana je središnjom zonom Plitvine rezerviranom za smještaj i širenje postojećih i novih hotelskih kapaciteta te mješovitih ugostiteljskih sadržaja. Zona svojom površinom zauzima 6% centralnog dijela naselja Vela Luka.

Tablica: Planirane luke

Prostorni plan općine Vela Luka				
Zona	Luka posebne namjene - luka nautičkog turizma	Kapacitet vezova (planirano)	Privezište	Kapacitet - vezova
Vela Luka	1	200	2	20
Vela Luka - Plitvine	-	-	2	20
Gradina	1	200	1	10
Poplat	-	-	1	10
Triluke	-	-	1	10
Mikulina Luka, Tudorovica	-	-	2	20
Stračinčica	-	-	1	10
Tankaraca	-	-	1	10
Žukova	-	-	1	10
Prihodnja	-	-	1	10
Prapatna	-	-	1	10
Ukupno:	2	400	14	140

Na području Općine planirane su dvije luke nautičkog turizma, jedna u centralnom dijelu naselja Vela Luka i druga na lokalitetu Plitvine. Također su za sve dijelove građevinskih područja planirana privezišta sukladno smjernicama Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske županije (Sl. glasnik DNŽ, 3/05, 6/03 i 3/06).

Međuprostor između površina za razvoj naselja pretežite je namjene poljoprivrednog (maslinici) i šumskog zemljišta. Na većem području u južnom dijelu Općine ovaj prostor je devastiran šumskim požarima pa je predviđena njegova obnova novim pokrovom te intenzivnijim šumsko uzgojnim radovima.

Preostali manji dijelovi zemljišta zbog bolje kvalitete tla (vrijedno obradivo tlo) namijenjeni su prvenstveno i daljnjoj poljoprivrednoj djelatnosti i njezinom proširenju uz mogućnosti hidromelioracijskih zahvata radi povećanja kvalitete i plodnosti.

Prostor mora (295 km²) namijenjuje se u dvije osnovne planske kategorije - gospodarska namjena (uzgoj ribe, ribolov) unutar dozvoljenih granica i športsko - rekreacijska namjena (rekreacija u moru na udaljenosti od 300 m od obalne crte) koja je neposredno povezana s planiranim turističkim zonama.

Zona posebnog ograničenja prema odrednicama Županijskog plana označena na krajnjem sjevero - zapadnom dijelu općine i koja zauzima veći dio područja Privale jest zona posebne namjene u nadležnosti MORH-a.

3.2.1 Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Prilog: Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

redni broj	OPĆINA VELA LUKA	oznaka	ukupno (ha)	udio %	*stan/ha ha/stan. ¹
1.	GRAĐEV. PODRUČJA NASELJA ukupno:	GP	347,6	8	13/0,07
-	građevinsko područje naselja	GP	304,8	7	15/0,06
-	izgrađeni dio građevinskog područja	GP	181,8	4	25/0,03
-	ugostiteljsko - turistička namjena unutar naselja	T1,T6	21,7	0,5	207/0,004
-	gospodarska - poslovna, industrijska namjena	I,K	21,1	0,5	188/0,005
2.	STRUKTURE VAN NASELJA ukupno:	-	265,8	5	18,6/0,05
-	ugostiteljsko - turistička namjena	T2,T3	33,5	0,1	-
-	posebna namjena	N	232,3	4,9	-
3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE ukupno:	P	381,1	9	12/0,08
-	vrijedno obradivo tlo	P2	204,9	5	-
-	ostala obradiva tla	P3	176,2	4	-
4.	ŠUMSKE POVRŠINE ukupno:	Š	1297,9	31	3,4/0,28
-	gospodarska šuma	Š1	700,3	16	-
-	šume posebne i rekreativne namjene	Š3	597,6	15	-
5.	OSTALE POLJ. I ŠUM. POVRŠ. ukupno:	PŠ	2034,6	47	2,2/0,45
A	OZEMLJE UKUPNO:	-	4327	100	1/0,96
B	VODNE POVRŠINE - MORE UKUPNO:	V	29500	100	0,15/6,5
-	gospodarska namjena - marikultura	H2	29,4	-	-
-	gospodarska namjena - ribolov izuzev kočom	O	6528,0	-	-
-	gospodarska namjena - ribolov kočom	F	22942,6	-	-
	OPĆINA (sveukupno):	-	33827	-	0,13/7,5

napomena:

* - u izračun gustoće stanovništva uzeta je u obzir planirani broj stanovnika na području Općine 2015 godine: 4500 stanovnika

3.3 Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Gospodarske djelatnosti u budućem planskom razdoblju biti će koncentrirane kroz razvoj turizma (uz očigledni trend tercijarizacije), razvoj manjih industrijskih pogona, daljnji napredak poljodjelstva (prvenstveno maslinarstva) te policentričnost društvenog i prostornog sustava (ravnomjeren razvoj svih dijelova Općine) i formiranje Gradine kao manjeg lokalnog (razvojnog) središta.

Turizam

Velik dio smještajnih kapaciteta Vela Luke trenutno je neiskorišten. Postojeći trend i mogućnosti da se ti kapaciteti obnove i poboljšaju u smislu šire ponude vezane uz boravak na pojedinim lokacijama poboljšava se i planskim definiranjem osnovnih zona i površina namijenjenih takvim aktivnostima (plaže, rekreacijska područja, mreža puteva). Zoniranjem i planiranim kapacitetima omogućuje se realan razvoj turističkih djelatnosti uz širenje ponude i na tzv. vansezonsku ponudu (lječilišni kompleks - Kalos).

Poljodjelstvo

Vela Luka je stvorila povoljnu sliku u pogledu razvoja i iskorištavanja maslinarstva. Postojeći resursi će se u sljedećem planskom razdoblju više štiti te unaprijeđivati u pogledu bolje iskoristivosti dok će se na drugoj strani neiskorišteno i zapušteno zemljište morati privesti svrsi. Planskim mjerama (zaštite, očuvanja i održivog razvoja), ispitivanja mogućnosti hidromelioracije (i s time povećanja kapaciteta i kvalitete poljoprivrednih - povrtlarskih kultura), održavanjem i planiranjem novih infrastrukturnih sustava (puteva) i razvojnim programima koji rješavaju i prateće gospodarske resurse ova gospodarska grana će u budućem razdoblju biti jedan od značajnijih čimbenika u prostoru.

Industrija

Postojeći industrijski pogoni odnsono planirane zone trebaju i dalje zadržati integritet (spriječiti daljnju saturaciju) i time omogućiti bolju međupovezanost subjekata i iskoristivost prostora. Veći industrijski pogoni se polako napuštaju i detaljnijim prostorno planerskim zahvatima dati će se optimalniji sustav i organizacija prostora (lociranje i određivanje razmještaj kapaciteta) u za to određenim planskim okvirima.

Društvene djelatnosti

Planiranom strukturom naselja u sustavu središnjih naselja Županije pretpostavlja se harmoničan i usklađen razvoj naselja Vela Luke i njegovih dijelova u jače i značajnije sudionike u prostoru gledaju na uži i širi kontekst. Policentričnost kao osnovna premisa pretpostavlja planiranje sustava sa boljom međupovezanošću dijelova naselja (mrežom infrastrukturnih sustava), izgradnjom i razvojem funkcija naselja koja stvaraju i potiču 'tokove' između prostornih jedinica i time stvaraju i podstiču razvojne potencijale. Dva su bitna problema sagledana i planski usmjerena kroz niz kriterija i smjernica: proces deagrarizacije i urbanizacije područja Općine.

Deagrarizacija direktno pod utjecajem tercijarizacije dovodi do pretjeranog koncentriranja stanovništva u grupi djelatnosti (ugostiteljstvo, turizam, usluge) i napuštanja tradicionalnih (poljoprivrednih) djelatnosti kojima je Općina već izgradila sliku (maslinarstvo, maslinovo ulje). Urbanizacija jest proces povezan s prvim a očituje se i na području Vela Luke - pretjerana izgradnja na samoj obali (u zoni do 70 metara i posebno unutar zaštićenog obalnog pojasa) bez ikakve kontrole te napuštanje ruralnih i polururalnih sredina.

Planskim mjerama podstiču se procesi prepoznavanja tradicionalnih grana i djelatnosti uz optimalnu koncentraciju tercijarnih djelatnosti (planiranje zona, gustoća i kapaciteta) te uz planiranu klasifikaciju središnjih funkcija (u sustavu središnjih naselja) sagledavajući širi i uži prostorni i demografski kontekst.

Tablica: Planirana klasifikacija središnjih funkcija i kategorizacija središnjih naselja

UPRAVA	PRAVOSUĐE	UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE I DR.	VJERSKE ZAJEDNICE	PROSVJETA, ŠKOLSTVO, OBRAZOVANJE	VISOKO ŠKOLSTVO I Znanost
općinsko vijeće	općinski sud s gruntovnicom	(HGK – ispostava žup. reg. komore)	opć. komis. za odn. s vjer. zajed.	dječji vrtić, jaslice	(pojedinačne znanstv. instituc.)
općinsko poglav.	prekršajni sud	(područna obrtička komora)	(RK dekanat)	osnovno školoavanje odraslih	
načelnik	opć. drž. odvjetn.	udruženje obrtn.	samostan	osnovna umjetnič. škola-glazba.ples	
uprav.odj.općine		grad.turist.zajedn.	(ostale vjer. zaj.)	srednje škole i strukovne škole	(pojedini stručni zavodi)
općinski uredi	više odvjet. ureda	grad.razina raznih udr., klub., liga, sekc.i dr.udr.građ.		(srednjoškolsko obrazov. odraslih)	
ispos. žup. ured, matični ured	javnobilježničko mjesto-ured	gradska razina političkih stranaka i sindikálnih org.		(učenički dom)	
grad. služba motrenja i obavješćivanja		(gradska razina zaklada i fundac.)			
policijska postaja		grad. razina org. crvenog križa			
opć. postrojbe i stožer civilne zaštite		HAK – autoklub			
opć.vatrog.zajed. (prof.vatr.postr.)		auto škola			
ispostava porezne uprave					
carin. ispostava ili carin. referati (postaj.fin.polic.)					
(isp.drž.revizije)					
lučka ispostava					
reg.zav.za zašt. spom.kult. i prir. (dopisništ. HINA)					
(sinopt.hidromet. postaja)					
županijska lučka uprava					
državne službe					

KULTURA, UMJETNIČKA I TEHNIČKA KULTURA	ŠPORT I REKREACIJA	ZDRAVSTVO	SOCIJALNA SKRB	FINANCIJSKE I DRUGE SLIČNE USLUŽNE DJEL.	PROMETNE USLUGE
javne ustanove u kulturi	zajednice športskih udruga	primarna zz	Centar za socijalnu skrb Dom socijal. skrbi	(zavod za platni promet)	manja zračna luka - aerodrom - terminal zr.luke
dom kulture	športska društva i klubovi - predstavnic i raznih športova	Dom zdravlja specijal, higije- epid.dj, hitna med.sluzba, laborat.,radiolog. i druga diagnost. Ljekarna	(Dom za djecu /Dom za odrasle)	nekoliko ispostav. poslov.banaka, štedion. i mjenjač.	manja luka
galerija	drž., žup. i grad.- opć. natjec. i priredbe	sekundarna zz Poliklinika Opća bolnica (manja, s nekim odjelima/ specijalna bolnica)	Centar za pomoć i njegu	ispost. osig. zav.	pomorsko putnički terminal
muzej	otvoreni športski objekti: športska igrališta za razne vrste športova s izgrađenim gledalištem	tercijarna zz	Ispostava PS Hrvatskog zavboda za zapošljavanje	poslov. hrv.lutrije	manji autob. kol.
gradska knjižnica	zatvoreni športski objekti:dvorana, bazen, kuglana i dr.	Ispostava Zavoda za javno zdravstvo Žup.	Ispostava PS Hrvatskog fonda mir.i inv.osig.rad.	poslovn. turist .agen.	(rent-a-car) (taxi služba)
amater. kazalište	pojedinačni objekti za rekreaciju,	Ispostava područ. zav. hrv. fonda zdr.		pojedine uslužne poslovne tvrtke	(transp.šped.pod.) (putn.autob.pod.)

lokalna postaja	zabavu i odmor	osig.			veći pošt.ured- čvorna telef.centra.
dvojedne novine					
(gradski orkestar)					
(pjevački zbor)					
klape					
grad.limen. glazb.					
KUD sa sekcijima					
otvoreno pučko učilište 1-2 kinematografa					
samostalni umjetnici					
ogran. Matice hrv.					
zaj.sav.udr.tehn.k.					

TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO	OBRT I DRUGE USLUGE
nekoliko trg.tvrtki na vel.i mal.ex-im	automehaničars. radionica
	manja tiskara
robna kuća	neki spec. tehn.servisi
skladišta, spec.trgovine manja hladnjača	veći broj obrt. radionica
manja tržnica	
hotel-prenočište	
restaur.-kavana	
disko klub	

Napomena: U prijedlogu je sadržan izbor važnijih središnjih funkcija što znači da se uz nabrojene unutar naselja mogu razvijati i druge funkcije

3.4 Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Povijesne odrednice

Otok Korčula je šesti po veličini otok u Jadranu koji se pruža pravcem zapad-istok u duljini 48 km. Pravokutnog je izduženog oblika s prosječnom širinom 5,3 km i površinom 276 četvornih kilometara.

Vela Luka najzapadnije je naselje otoka Korčule, a smještena je na dnu razvedenog i duboko u kopno uvučenog zaljeva (9,2 km). Reljef Vela Luke ima ravničarsko brežuljkasti karakter. On je nastavak zavale Blatskog polja u geološkom, tektonskom, morfološkom i morfostrukturnom gledištu.

Vela Luka kao mikroregija otoka Korčule dijeli povijesne usude s otočkom makroregijom kao i sa susjednim otočkim cjelinama odnosno susjednim uzmorjem.

Otok Korčula odnosno zapadno njegovo područje naseljeno je već u osvitlu pretpovijesti temeljem arheoloških istraživanja prvog sloja Vele špilje koji se svrstava u razdoblje starijeg neolita. Ostali kulturni slojevi špilje ovog višeslojnog arheološkog nalazišta raskriveni su u kontinuiranoj uporabi sve do brončanog razdoblja. Tijekom mlađih vremenskih razdjelnica od željeznog, helenističkog do bizantskog razdoblja govore nam o uporabi lokaliteta u tadašnjim turbuletinim vremenima za pribježište (refugij) ondašnjeg stanovništva.

Prelazno razdoblje kamenog (neolita) u metalno (bakreno – eneolitik) obuhvaća prva dva stoljeća II. tisućljeća prije Krista. To je razdoblje velikih migracija indoevropskih skupina koje su se odvijale u više navrata. Migracije neolicihana prema Jadranu i međusobne infiltracije starog i novog pridošlog stanovništva oblikuju novu sliku

zapadnog Balkana iz koje će se oblikovati novi etnos Ilira čija je etnogeneza složena i rezultat je dugotrajnih procesa.

Promjene koje započinju u eneolitiku imaju značajne reperkusije na brončano, a isto tako i na željezno razdoblje. One se očituju u društvenom uređenju, privređivanju, izboru mjesta stanovanja te u sepukralnom ritusu.

Neoličani su živjeli u matrijahatu, dok je novopridošlo stanovništvo (Protoiliri) živjelo u patrijahalnom uređenju. Starosjedioci temelje svoju ekonomiju na zemljoradnji, a novopridošli na stočarstvu. Oni su u naše krajeve donijeli kovine (bronzu i mjed) temeljem čega se ovo razdoblje naziva brončano. Svoja staništa odabiru na povišenim mjestima, iznad plodnih kraških polja. Za njihov smještaj ima više čimbenika: raslojavanje stanovništva, oblikovanje administrativnih središta, pribježišta u nemirnim vremenima za stanovništvo i stoku. Nova naselja na uzvisinama nazivaju se gradinama. Ona se utvrđuju pomoću velikim kamenim blokovima u tehnici suhozida. Datirati ih nije moguće bez arheoloških istraživanja, jer one mogu nastati u brončanom kao i u željeznom razdoblju.

Karakteristično za sepukralni ritus brončanog i željeznog razdoblja su grobni humci (tumuli). Na području Vela Luke viši broj ih je evidentiran (između Bradata i Mikuline luke, Porača, istočno od Vlašica glavice, Zmalovšćica), ali bez arheoloških istraživanja nije ih moguće striktnije vremenski odrediti. Pokojnike se pokapa u obliku škrinje izrađenih od kamenih ploča osvojenih okomito sa završnom poklopnicom. Kamena škrinja se prekiva kamenom, a tumuli poprimaju kružni ili elipsoidni oblik u promjeru dok kupolasto ili stožastu završavaju.

Kao što je već navedeno način življenja ilirskog stanovništva ničim se ne razlikuje od njihovog supstrata Protoilira odnosno brončanodobne populacije. Naselja se formiraju na uzvisinama, koja imaju karakter administrativnih središta, refugija i sl. Naselja se utvrđuju sa velikim kamenim blokovima na lakšim dostupnim stranama. Nije ih moguće striktno datirati (bez arheoloških istraživanja), jer je način zidanja jednak u brončanom i željeznom razdoblju. Evidentirani gradinski lokaliteti s područja Vele Luke su: Gradina Sv. Ivana, Greben, Maslinovik, Ančinovo, Gradac, Kopila i Kula.

Stanovništvo ovog razdoblja kako je već navedeno, pripada ilirskoj etničkoj grupi u širem smislu. Iliri su bili podijeljeni na više plemena, a ovaj prostor nastavali su Plereji, točnije područje od Boke kotorske pa do Neretve. U III. stoljeću prije Krista dolaze pod vlast Ardijejaca, koji formiraju ilirsku državu od Vojuše u Albaniji pa sve do Neretve. Tada na vrhuncu svoje moći, u stalnim ratovima s Rimom za supremaciju nad Jadranom do godine 135. prije Krista, kada doživljavaju definitivni poraz. Navedena područja postepeno potpadaju pod Rim, a završetak ovog procesa je kraj I. milenija prije Krista, koji ujedno označava kraj pretpovijesti i stupanje našeg prostora u povijest.

Čitav niz pojava u životu ilirskog stanovništva govore o praskozorju povijesti. Prvenstveno se to odnosi na osnivanje naselja-gradova, državnoj organizaciji, kovanju novca i sl. Uz navedeno, a posebice za tretirano područje, od izuzetne je važnosti utemeljenje grčkih kolonija i emporija na istočnoj obali Jadrana već pred kraj VI. stoljeća prije Krista.

Uz otok Korčulu uz upitnost lokacija vežu se dvije grčke naseobine od kojih je prva kolonija, a druga subkolonija. Prva se smješta u VI. st. prije Krista koju su osnovali Kniđani. Znanstvenici je ubiciraju od zapada, Vela Luka, do otočnog istoka, Lumbarda, uz navedene ubicacije svako je potrebno navesti i nove znanstvene prijepore kojima se ona ubicira na mjestu grada Korčule sagledavajući je kroz prizmu neubicirane grčke kolonije Herakleje.

Druga grčka naseobina (subkolonija) veže se uz Lumbardu, a osnovala je grčka kolonija Issa. Bez obzira na navedene znanstvene nedoumice u vezi i upitnosti smještaja grčke naseobine na područje Vele Luke pronađeni artefakti grčke provenijencije dovoljno govore za plodnosnu trgovinu između grčkih polisa i Ilira ovog područja. Veze između Grka i Ilira navode se i u djelima helenističkih i antičkih pisaca. Za početak antike odnosno dominacije Rima nad ovim područjem saznaje se iz pera rimskog povjesničara Apijana. U njegovoj djelo naslovljenom *Rimska povijest* pisanom u II. st., u desetoj knjizi *Ilirika* donosi niz Oktavijanovih vojni za potpuno pokorenje Ilira tijekom 35.-33. god. prije Krista koje ih je poduzeo zbog suzbijanja gusarstva. Historičar Apijan navodi kako su svladani Iliri s Korčule i Mljeta te da su svi mladi ljudi poubijani, a ostali stanovnici prodani u roblje. Da li je stvarno drakonski provedena odluka teško je o tome dvojiti, ali bez svake sumnje odmazde je zasigurno bilo ne samo radi kazne, nego i zbog nasušne potrebe Rima za plodnim zemljištem koje je dodjeljivao isluženim vojnicima, pomoću kojih je romanizirao osvojena područja. Logično je pretpostaviti da je plodno Blatsko polje kao i ostala plodna područja prema Vela Luci bila dodijeljena rimskim veteranima. Tu tvrdnju potkrepljuju dosadašnji nalazi iz vremena antike otkriveni uglavnom rekognosciranjem tretiranog prostora primjerice Bradat, Gudulija-Beneficij, Poplat, Gradina, Triporti, Potirna, Gubeša, Kali i dr. su atribuirani ostacima *villa rustica* tj. gospodarskih-ladanskih građevina iz rimskog razdoblja.

Gospodarska kriza rimskog carstva započinje u III. st., čemu pridonose provale barbara potkraj IV. odnosno V. st. One uzrokuju česte administrativne promjene imperija do konačnog pada Zapadnog rimskog carstva 476. godine. Nakon kratkotrajne vladavine Gota ovaj prostor odnosno čitava Dalmaciju osvaja istočnorimski car Justinijan 535./536. godine. Ovi povijesni procesi odredili su razvoj kasnoantičke kulturne baštine. Jedan od najvažnijih čimbenika u vezi s kasnoantičkom umjetnosti svakako je kršćanstvo.

Na području Vele Luke pronađeni su kasnoantički spomenici na lokalitetima koji su evidentirani već kao antički : Zablaće - sv. Kuzma i Damjan, Gudulija-Beneficij.

Tijekom VII. stoljeća dolazi do značajnih društveno-političkih promjena kojih će se posljedice itekako osjetiti na ovom prostoru. Velika seoba naroda uzrokuje uništenje gotovo većine kasnoantičkih gradova u Dalmaciji (Salona, Naronna i Epidaur), najvjerojatnije u prvoj polovici VII. stoljeća.

Postupno se uspostavlja suživot novopridošlih Hrvata i romanskih starosjedioca. Na obali se konsolidiraju ranosrednjovjekovni gradovi-komune pod patronatom Bizanta,, a u njihovom zaleđu formiraju se nove države. Otoci Korčula, Brač, Hvar i Mljet u 9. stoljeću potpadaju pod Neretvansku kneževinu o čemu nam sjedoći bizantski car-pisac iz sredine X. stoljeća koji piše o neretvanskim otocima, a među njima i Korčuli. On izrijekom navodi da na otoku Korčuli žive Neretvani i da se na njemu nalazi njihov grad, ali bez precizne lokacije.

Godine 1000. mletački dužd Petar II. Orseolo u ratu protiv Hrvatske i njezinog saveznika Neretvanske oblasti nakratko uspijeva zauzeti Korčulu, ali se ona ponovo vrati pod bivšu neretvansku vlast. Iz navedenog je razvidno da je otok Korčula uglavnom u razdoblju od IX. do XI. stoljeća bila pod otkrijem Neretvanske oblasti.

Spomenici iz ovog razdoblja tek se u blijedim tragovima (uglavnom preko kamenog namještaja ranosrednjovjekovnih sakralnih građevina) sporadično su zastupljeni diljem otoka. Starija literatura izričito navodi crkvu sv. Kuzme i Damjana u Zablaću kao predromaničku, ali danas je znanost svrstava u ranoromaničku t.j. u XII./XIII. stoljeće.

U navedenom razdoblju Korčula je često mijenjala vlast pod Zahumljem, Venecijom, hrvatskog-ugarskog kralja Ludovika. Na samom početku XV. st. Ladislav Napuljski kratkotrajno vlada Korčulom odnosno u njegovo ime Dubrovačka Republika od 1413. do 1420.godine.

Prvom polovicom XV. stoljeća Mletačka republika osvojila je veći dio Dalmacije uključujući i Korčulu 1420. godine. Vladavina Mletačke republike nad navedenim područjem prestaje 1797. g. kada se Dalmacija oslobađa njihove vlasti nezatno prije nego što je Napoleon srušio Venecijansku republiku.

Od tada se pa sve do Bečkog kongresa 1815. godine ovaj prostor prvo zauzima Austrija, pa Francuska i Rusija i Engleska kada se na navedenom kongresu venecijansku Dalmaciju dobiva Austrija. Nakon dvije godine talijanske okupacije nakon I. svjetskog rata godine 1921. Korčula je pripojena Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno kasnije kraljevini Jugoslaviji u različitim njezinim inačicama do njezinog raspada do utemeljenja neovisne Republike Hrvatske.

Popis dobara graditeljske baštine

Suvremeni, kompleksan pristup graditeljskom naslijeđu polazi od principa aktivne zaštite, znači da taj postupak ne obuhvaća samo konzervatorske postavke, obradu i intervencije, već cjelovit društveni proces vrednovanja i revitalizacije kulturno-povijesnog naslijeđa.

Osnovno obilježje aktivne zaštite naslijeđa u prostoru je provedba zaštite kroz prostorne planove i projektnu dokumentaciju, temeljem valorizacije zatečenih i prepoznatih povijesnih vrijednosti primjenjujući pritom prihvatljive metode konzervacije, adaptacije, revitalizacije, restauracije, rekonpozicije, tipološke rekonstrukcije i interpolacije na svim razinama zaštite naslijeđa.

Budući da je prostorno planiranje u jedinstvenom sustavu društvenog i gospodarskog planiranja, valja težiti da u taj sustav bude što više integrirana i zaštita i obnova kulturne baštine kroz integralni proces rada.

U cilju očuvanja kulturnog naslijeđa, odnosno kulturnih dobara te svojevrsne slike prostora, određene su zaštite prema stupnju očuvanosti povijesnih struktura po kategorijama i to:

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA

12	Cjeline	
12_1	Povijesna graditeljska cjelina	Gradsko-seosko naselje i seosko naselje
13	Povijesni sklop i građevina	Graditeljski sklop (stambeno-gospodarski sklop u naselju, stan)
21	Memorijalni spomenici	Križevi
22	Pojedinačni spomenici	Civilne građevine
23		Obrambene građevine
24		Gospodarske građevine (kućarice, gustrine)
25		Sakralne građevine
26		Grobne građevine
33	Arheološka baština	Kopneni arheološki lokalitet
4	Etnološka baština	Etnološko područje – etnozone
5	Posebne zone	Područja posebne brojnosti kulturnih dobara te spomeničke slojevitosti
6	Krajobraz	Osobito vrijedan predjel – kultivirani krajobraz

Status zaštite dobra

R	Registrirano kulturno dobro
PZ	Preventivno zaštićeno dobro
E	Evidentirano dobro

Značaj dobra sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 51/03)

N	Nacionalni značaj – državna razina
R	Regionalni značaj – županijska razina
L	Lokalni značaj – općinska / gradska razina

Na području Vele Luke nalazi se ukupno 48 kulturnih dobara, od toga 8 zaštićenih temeljem Zakona, 2 preventivno zaštićena te 38 evidentiranih dobara.

GRAD/OPĆINA	Zaštićena / Registrirana i Preventivno zaštićena	Evidentirana	Ukupno
Vela Luka	8+2	38	48

Popis dobara graditeljske baštine

Zaštićena kulturna dobra temeljem Zakona (zaštićena/registrirana i preventivno zaštićena kulturna dobra) prema podacima Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

Temeljem zaključka općinskog Poglavarstva o pokretanju postupka zaštite kompleksa umjetničkog ateliera Izvora Oreba i Emilije Karlavaris (k.č. br. 2430/2009) sa zonom okolnog kultiviranog krajobraza, ovim Planom se sukladno Zakonu o očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99) i smjernicama Prostornog plana Dubrovačko - neretvanske Županije, upućuje na daljnji nastavak postupka proglašenja zaštite nad navedenim kompleksom uz prethodnu suglasnost nadležnog konzervatorskog Odjela i detaljno propisanim uvjetima zaštite nakon čega će se stvoriti uvjeti za uvrštavanje ove cjeline u konzervatorsku dokumentaciju i popis evidentiranih kulturnih dobara na području Općine Vela Luke.

ZAŠTIĆENA/REGISTRIRANA KULTURNA DOBRA

RJEŠENJA O REGISTRACIJI REGIONALNOG ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA U SPLITU

ŠIFRA	NAZIV	NASELJE	BROJ	kč	K.O.
1	Vela špilja	Vela Luka	R 1036	Č.zgr. 2074/118	Vela Luka
2	Villa rustica Bradat	Vela Luka	R 1039	-	Vela Luka
3	Villa rustica Gudulija/Beneficij	Vela Luka	R 1040	Č.zem. 8967/9, 8967/7, 9208/1, 8965, 8967/6, 8767/8, 8970, 8941	Vela Luka
4	Arheološki lokalitet Gradina	Vela Luka	R1038	Č.zem. 31039/4	Vela Luka
5	Arheološki lokalitet otok Gubeša	Vela Luka	R 644	Č.zem. 31040/1; 31040/2	Vela Luka
6	Crkva sv Kuzme i Damjana	Vela Luka	R 606	Č.zgr. 809	Vela Luka
7	Crkva Svetog Vincenca	Vela Luka	R 590	Č.zgr. 264	Vela Luka
8	Župna crkva Svetog Josipa i zvonik	Vela Luka	R 1023	Č.zgr. 225/7	Vela Luka

RJEŠENJA O PREVENTIVNOJ ZAŠTITI KONZERVATORSKOG ODJELA U DUBROVNIKU

ŠIFRA	NAZIV	NASELJE	ZAŠTITA	kč	K.O.
1	Kaštel Kolović-Šantić	Vela Luka	PZ UP/I-612-08/3-07/99	Č.zgr. 285, 254, 283/1, č.zem. 1244	Vela Luka
2	Austrijska utvrda Fortezza	Vela Luka	PZ UP/1-612-08/05-05/757	12799/2, 12799/3, 12699/28, 12699/29, 12699/30, 12738/1, 12737/1, 12725/2, 12724/2 i 12716/1	Vela Luka

EVIDENTIRANA DOBRA

ŠIFRA	NAZIV	NASELJE	ZAŠTITA	K.O.
1	Pretpovijesna gomila Njivice (2)	Vela Luka	E	Vela Luka
2	Pretpovijesna gomila-promatračnica Ančinovo	Vela Luka	E	Vela Luka
3	Pretpovijesni refugij na Humu	Vela Luka	E	Vela Luka
4	Pretpovijesne gomile Potorače (3)	Vela Luka	E	Vela Luka
5	Pretpovijesne gomile Zmalošćica (5)	Vela Luka	E	Vela Luka
6	Pretpovijesne gomile Zblaće (3)	Vela Luka	E	Vela Luka
7	Pretpovijesni refugij Greben	Vela Luka	E	Vela Luka
8	Pretpovijesno gradinsko naselje Maslinovik	Vela Luka	E	Vela Luka
9	Arheološki lokalitet Kale	Vela Luka	E	Vela Luka
10	Arheološki lokalitet Vrbovica	Vela Luka	E	Vela Luka
11	Antička Villa rustica Poplat	Vela Luka	E	Blato
12	Arheološki lokalitet Bobovišće	Vela Luka	E	Vela Luka
13	Antička arhitektura Zmališćica/Rudodma	Vela Luka	E	Vela Luka
14	Antički gospodarski objekt ispod Lisca	Vela Luka	E	Vela Luka
15	Ostaci rimskih nastambi na otočiću Kamenjak	Vela Luka	E	Vela Luka
16	Potencijalni arheološki lokaliteti na položajima: Poplat, Gradina, Triporti, o.Proizd, Privala, Kamenjak, Kovnici, Pičena, Tevčar, Šibakova noga, Vrbovica.	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato
17	Poluurbana cjelina naselja Vela Luka	Vela Luka	E	Vela Luka
18	Stambeno-gospodarski sklop u naselju (>10)	Vela Luka	E	Vela Luka
19	Opća pučka učiona - škola	Vela Luka	E	Vela Luka
20	Bratovština Sv Josipa (Mala i Vela skula)	Vela Luka	E	Vela Luka
21	Dom kulture i galerija (zavičajna zbirka)	Vela Luka	E	Vela Luka
22	Izmaelijevo kaštel	Vela Luka	E	Vela Luka
23	Sokolana	Vela Luka	E	Vela Luka
24	Crkva Sv. Roka	Vela Luka	E	Vela Luka
25	Crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije	Vela Luka	E	Vela Luka
26	Crkva Sv. Jurja	Vela Luka	E	Vela Luka
27	Crkva Gospe od Zdravlja	Vela Luka	E	Vela Luka
28	Crkva Gospe od Milosti	Vela Luka	E	Vela Luka
29	Crkva Gospe od Karmela	Vela Luka	E	Blato
30	Crkva Sv. Petra u Triportima	Vela Luka	E	Blato
31	Groblje s pristupnim putem	Vela Luka	E	Vela Luka
32	Crkva Sv. Vinka	Vela Luka	E	Vela Luka
33	Kapela Gospe Lurdske	Vela Luka	E	Vela Luka
34	Krajobraz suhozidnih terasa i ograda	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato
35	Poljske kućice (>1000)	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato
36	Stani (>5)	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato
37	Kameni križevi (>25)	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato
38	Gustrine (>500)	Vela Luka	E	Vela Luka/Blato

**Popis dobara po kategorijama zaštite
(zaštićena/registrirana, preventivno zaštićena i evidentirana dobra)**

CJELINE			
12_1 POLUURBANA CJELINA			
1	Vela Luka	Vela Luka	E

POVIJESNI SKLOP I GRAĐEVINA			
13 STAMBENO GOSPODARSKI SKLOP U NASELJU			
1	Vela Luka	Stambeno-gospodarski sklop u naselju (>5)	E
13 STAMBENO-GOSPODARSKI KOMPLEKS - STAN			
1	Vela Luka	Stambeno-gospodarski sklop izvan naselja (STANI) (>10)	E

MEMORIJALNI SPOMENICI			
21 Kameni križevi			
1	Vela Luka	Kameni križevi (>25)	E

POJEDINAČNI OBJEKTI			
22 CIVILNE GRAĐEVINE			
1	Vela Luka	Škola	E
2	Vela Luka	Sokolana	E
3	Vela Luka	Bratovština sv Josipa (Mala i velika skula)	E
4	Vela Luka	Dom kulture i galerija (zavičajna zbirka)	E
23 CIVILNE/OBRAMBENE GRAĐEVINE			
1	Vela Luka	Kaštel Kolović-Šantić	PZ
2	Vela Luka	Izmaelijev kaštel	E
3	Vela Luka	Austrijska utvrda Fortezza	PZ
24 GOSPODARKE GRAĐEVINE			
1	Vela Luka	Poljske kućice (>1000)	E
2	Vela Luka	Guštrine (>500)	E
25 SAKRALNE GRAĐEVINE			
ZUPNA CRKVA			
1	Vela Luka	Crkva Sv Josipa sa zvonikom	R
CRKVE I KAPELE			
1	Vela Luka	Crkva Sv. Vinčenca	R
2	Vela Luka	Crkva Sv. Roka	E
3	Vela Luka	Crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije	E
4	Vela Luka	Crkva Sv. Jurja	E
5	Vela Luka	Crkva Gospe od Zdravlja	E
6	Vela Luka	Crkva Gospe od Milosti	E
7	Vela Luka	Crkva Gospe od Karmela	E
8	Vela Luka	Crkva Sv. Petra	E
9	Vela Luka	Crkv Sv. Vinka	E
10	Vela Luka	Kapela Gospe Lurdske	E
26 GROBNE GRAĐEVINE			
1	Vela luka	Groblje s pristupnim putem	E

ARHEOLOŠKE ZONE			
33 Kopneni arheološki lokaliteti			
1	Vela Luka	Vela špilja	R
2	Vela Luka	Villa rustica Bradat	R
3	Vela Luka	Villa rustica Gudulija/Beneficij	R
4	Vela Luka	Arheološki lokalitet Gradina/crkva sv Ivana	R
5	Vela Luka	Arheološki lokalitet otok Gubeša	R
6	Vela Luka	Crkva sv Kuzme i Damjana	R
7	Vela Luka	Pretpovijesne gomile Njivice (3)	E
8	Vela Luka	Pretpovijesna gomila-promatračnica Ančinovo	E
9	Vela Luka	Pretpovijesni refugij na Humu	E
10	Vela Luka	Pretpovijesne gomile Potorache (3)	E
11	Vela Luka	Pretpovijesne gomile Zmalošćica (5)	E
12	Vela Luka	Pretpovijesne gomile Zblaće (3)	E
13	Vela Luka	Pretpovijesni refugij Greben	E
14	Vela Luka	Pretpovijesno gradinsko naselje Maslinovik	E
15	Vela Luka	Arheološki lokalitet Kale	E
16	Vela Luka	Arheološki lokalitet Vrbovica	E
17	Vela Luka	Antička villa rustica Poplat	E
18	Vela Luka	Arheološki lokalitet Bobovišće	E
19	Vela Luka	Antička arhitektura Zmališćica/Rudodma	E
20	Vela Luka	Antički gospodarski object ispod Lisca	E
21	Vela Luka	Ostaci rimskih nastambi na otočiću Kamenjak	E

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA

22	Vela Luka	Potencijalni arheološki lokaliteti na položajima: Poplat, Gradina, Triporti, o.Proizd, Privala, Kamenjak, Kovnici, Garma, Pičena, Tevčar, Šibakova noga, Vrbovica	E
----	-----------	---	---

ETNOLOŠKE ZONE

	4	Etnozone nacionalne i županijske razine značaja	
1	Otok Korčula/Vela Luka	Šire područje unutrašnjosti otoka Korčule, posebice naseljeni prostori uz rubove obradivih polja / Šire područje čitavog naselja Vela Luka uključivši poluotok Vranac na sjeveru, uzvisinu Pupanj na jugu te prostor okolnih uzvisina u smjeru Blatskog polja	E

POSEBNE ZONE

	5	Područja posebne brojnosti kulturnih dobara te spomeničke slojevitosti	
1	Vela Luka	Zapadni dio općine Vela Luka na otoku Korčuli s istoimenim naseljem, paleolitskim, neolitskim i antičkim lokalitetima, hidroarheološkim nalazištima, izrazito kultiviranim, agrarnim krajolikom suhozidnih terasa na obroncima uz izduženu uvalu, te brojnim sakralnim građevinama uz polja u unutrašnjosti otoka. Posebno je spomenički značajan sam rub Blatskog polja, gotovo na svim dijelovima, gdje se susreću pretpovijesni i antički lokaliteti, predromanička crkva sv. Kuzme i Damjana,. Također su brojne nastambe u suhozidu kao i jednako oblikovan terasasti agrarni krajolik koji pokriva cijelo brdsko područje prostora Općine Vela Luka osim dijelova najstrijmijih obronaka	E

KRAJOBRAZ

	6	Kultivirani agrarni krajolik nacionalne i županijske razine značaja	
1	Vela Luka	Kultivirani agrarni krajolik na prostoru Vele Luke, u obliku suhozidnih terasa i ograda, zaprema najveći dio površine općine. Na području Vele Luke je poseban i prekriva obronke i vrhove uzvisina i cijele predjele nastvljavajući se u neprekinuti slijed. Posebice je naglašen i slikovit na obroncima uz rubove polja ili u nastavku uvala. Navedeni krajolik oblikuje se od pretpovijesti i nije isključivo agrarne namjene. Česti su primjeri suhozidnih građevina sepulkralne i fortifikacijske namjene pretpovijesne dobi, teško razlučive od kasnijeg agrarnog krajolika, a koje su svjedočanstvo najstarije civilizacije na ovim prostorima.	E

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA

CJELINE	1
Poluurbana cjeline	1
KOMPLEKS	15(x)
Stambeno gospodarski sklop u naselju	>10(x)
Stambeno gospodarski sklop van naselja	>5(x)
MEMORIJALNI SPOMENICI	25(x)
Kameni križevi	>25(x)
POJEDINAČNI OBJEKTI – PROFANE GRAĐEVINE	1500(X) + 7(x)
Civilne građevine	4
Obrambene građevine	3
Gospodarske građevine	> 1 500(x)
POJEDINAČNI OBJEKTI – SAKRALNI	11
Župne crkve	1
Crkve i kapele	10
POJEDINAČNI OBJEKTI – GROBNE GRAĐEVINE	1
Grobne građevine	1
ARHEOLOŠKE ZONE	22
Kopnene	22
ETNOLOŠKE ZONE	1
	1
POSEBNE ZONE	1
	1
KRAJOBRAZI	1
	1
UKUPNO	1500(X) + 85(X)

.(x) potrebno istražiti

3.4.1 Područja primjene planskih mjera zaštite

Na području općine ovim je Planom propisana obvezatna izrada detaljnije urbanističke dokumentacije sukladno smjernicama iz PPŽ DN te Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN128/04).

U zaštićenom obalnom području mora propisana je obvezatna izrada urbanističkih planova uređenja za sva područja za koja je utvrđeno da sadrže znatnije rezerve neizgrađenih područja te za dijelove prostora koji su od posebne važnosti za Općinu i Županiju u smislu kulturnih i prirodnih vrijednosti.

Tablica: Obavezna izrada urbanističkih planova

A.	GP naselja	UPU 1:2000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Vela Luka	Vela Luka	naselje Vela Luka+akvatorij uvale	312,9
B.	GP dijela naselja	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	naselje: Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina+akvatorij	68,1
2.	Poplat	Poplat	naselje Poplat+akvatorij	23,2
3.	Prapatna	Prapatna	naselje Prapatna+akvatorij	24,1
4.	Prihodnja	Prihodnja	naselje Prihodnja+akvatorij	16,9
5.	Stračinčica	Stračinčica	naselje Stračinčica+akvatorij	28,2
6.	Tankaraca	Tankaraca	naselje Tankaraca+akvatorij	10,9
7.	Tri Luke	Tri Luke	naselje Tri Luke+akvatorij	14,4
8.	Žukova	Žukova	naselje Žukova+akvatorij	8,5
C.	izdvojeno GP	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Gradina	Gradina	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gradina	5,0
2.	Tankaraca	Martina bok - Požar	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Tankaraca	12,5
3.	Tankaraca	Tankaraca - Tečar	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Tankaraca - Tečar	1,0
4.	Gabrica	Gabrica	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gabrica	15,0
D.	Prirodne i kulturne vrijednosti	PPPPO 1:2000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Ošjak	otok Ošjak	dio akvatorija i otok Ošjak	43,3

Za područja od izuzetne kulturno - povijesne vrijednosti ovim Planom propisana je obvezatna izrada idejnih - projektnih rješenja. Idejnim rješenjima potrebno je uskladiti i odrediti prostorne organizacije popratnih sadržaja (sanitarni uređaji, info - pultovi, urbani mobilijar, promet u mirovanju i ostali elementi bitni za definiranje ovih zona). Mjerilo i sadržaj Idejno - projektnih rješenja odrediti će se prilikom izrade samog rješenja.

Tablica: Obavezna izrada idejno - projektnih rješenja

E.	Arheološki lokalitet	Idejno - projektno rješenje	
		Obuhvat	Ukupno ha
1.	Vela Špilja	šira zona arheološkog lokaliteta Vela Špilja	1,4
2.	Utvrda Fortezza - brdo Hum	šira zona arheološkog lokaliteta Utrve Fortezza	6,4

3.5 Razvoj infrastrukturnih sustava

Razvoj infrastrukturnih sustava na području Općine planira se i provodi na temelju utvrđenih prostornih mogućnosti (šireg i užeg konteksta) u smislu optimalne i ekološkog pristupa opskrbi svih dijelova prostora komunalnom i drugom potrebitom infrastrukturom.

3.5.1 Prometni infrastrukturni sustav

Prometni sustav

Cestovni prometni sustav Općine Vela Luka sastoji se od jedne državne ceste (D-118), dvije županijske ceste (Ž-6221 i Ž-6251), te četiri lokalne luke (L-69016, L-69017, L-69060 i L-69061).

Državna cesta D-118 morala bi na dvije dionice, van područja Općine Vela Luka, doživjeti rekonstrukciju (obilaznica Žrnova i obilaznica Dubova – Kapja koja bi promet vodila van područja naselja Čara i Smokvica). Sa ova dva zahvata predmetna cesta bi bila završena te bi pružala visok standard putnicima odnosno optimalno povezivala istočni i zapadni dio otoka Korčula.

Županijske ceste Ž-6221 i Ž-6251 koje se nalaze na području naselja Vela Luka morale bi proći tretman pojačanog održavanja te bi naročito bilo potrebno izraditi Prometni projekt cestovne mreže naselja Vela Luka kako bi se riješili svi postojeći prometni problemi koji naročito eskaliraju tijekom turističke sezone. Potrebno je izgraditi i obilaznicu na području Pinskog rata (sa sjeverne strane naselja Vela Luka) rekonstrukcijom Ž-6221 koja bi trebala odteretiti obalnu prometnicu od tranzitnog prometa te popraviti postojeće stanje po pitanju zagušenosti cestovne prometne mreže u Vela Luci naročito u dijelu od spomenika do bolnice Kalos.

Što se tiče lokalnih prometnica koje postoje na području Vela Luke potrebno je posebno naglasiti kako iste nisu održavane već duži period. Te prometnice bi stoga morale doživjeti dijelom rekonstrukciju dijelom pojačano održavanje kako bi mogle

zadovoljavati promet koji je u stalnom porastu. Prometno tehnički elementi ovih cesta su loši (mali radijusi krivina, veći uzdužni nagibi, nedovoljan širina kolnika, nedostatak pješačkih hodnika i sl.) pa ih je stoga potrebno što prije dovesti na potreban nivo služnosti.

Sve nerazvrstane prometnice na području Općine Vela Luka također je potrebno pojačano održavati ako bi se stvorila mreža prometnica nižeg reda koja zadovoljava prometne potrebe općine te kvalitetno povezuje sva građevna područja u okviru Općine Vela Luka.

Pješački promet

Može se ustvrditi da je pješačka prometna mreža razvijena na području općine u smislu velikog broja nekategoriziranih puteva koji su u osnovi pješačke površine i kao takve potrebno ih je čuvati i uređivati. U načelu ovi putevi se koriste i za promet vozilima no generalno možemo ih smatrati primarno pješačkim i biciklističkim komunikacijama.

Unutar naselja Vela Luka i dijelova naselja pješačka i biciklistička mreža nekvalitetno je diferencirana od prometne mreže u smislu sigurnosnih i površinskih uvjeta. Posebno je bitno uređenje šetnice uz more.

Navedeni problemi i detalji rješavati će se ostavljanjem i uvjetovanjem minimalnih koridora prometnica te izradom detaljnije urbanističke i prometne dokumentacije.

Pomorski promet

Pomorski sustav na području Općine Vela Luka planira se kroz realizaciju, obnovu i održavanje sustava luka (luka za javni promet - županijskog i lokalnog značaja, luka nautičkog turizma u Vela Luci i Gradini te privezišta) kojima se na raznim nivoima kompleksnosti regulira cjelokupni promet akvatorijem Općine.

Prioritetna je obnova i poboljšanje tehničkih uvjeta luke za javni promet u veloluškom zaljevu. Ovim zahvatom će se poboljšati i omogućiti prijem brodova većeg kapaciteta i lakši protok prevezenih dobara kroz prometni sustav naselja Vela Luka.

Najveći problem u radu županijske luke Vela Luka jest pristajanje broda na brodskoj liniji Split-Vela Luka-Ubli. Sukladno sektorskoj studiji razmatraju se dvije varijante za smještaj luke županijskog značaja u akvatoriju naselja Vela Luka i to: rotacija vrha mola postojeće Luke županijskog značaja te lokacija ispred bivše tvornice ribljih konzervi 'Jadranka'.

Također je potrebno urediti ostali dio luke lokalnog značaja Vela Luka te urediti rivu u uvali Gradina.

Na području luke lokalnog značaja Vela Luka planirana je izgradnja luke nautičkog turizma kapaciteta do 200 vezova, dok je na području uvale Gradina također planirana izgradnja luke nautičkog turizma kapaciteta do 200 vezova.

Sukladno gore navedenim planiranim zahvatima unutar lučkog područja centralnog naselja Vela Luka kao i naselja Gradina potrebno je sprovesti Ocjenu utjecaja na

okoliš kroz prethodnu analizu prihvatljivosti lokacije zahvata (sukladno Pravilniku o procjeni utjecaja na okoliš, NN 59/00 i prema popisu zahvata za koje je obvezatna provedba procjene utjecaja na okoliš) kojom će se analitičkim i znanstvenim metodama utvrditi podobnost, kapaciteti i ostali preduvjeti za realizaciju planiranih zahvata.

Sukladno Uredbi o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene – luke nautičkog turizma (NN 110/04) uz sva građevinska područja uz more koja se nalaze izvan akvatorija postojećih razvrstanih luka planira se izgradnja privežišta kapaciteta do 10 vezova.

Potrebno je povećati broj brodskih linija koje prometuju kako između otoka (u Županiji i šire) tako i između većih gradova u Hrvatskoj odnosno Italiji obzirom da je ovaj vid prometa većim dijelom neiskorišten a mogao bi znatno povećati broj turista (naročito iz Italije) koji bi ovakvom vezom mogli dolaziti na Korčulu izbjegavajući prometna zagušenja na najbrži mogući način.

Također u ovom dijelu ne smije se zanemariti činjenica da je u sklopu luke i granični pomorski prijelaz te se u tome smislu detaljnijom urbanističkom dokumentacijom mogu planirati dopunski sadržaji.

Koridori plovnih puteva posebno oni od županijskog i nadlokalnog značaja tretiraju se sukladno važećim propisima te se uz njih aktiviraju i lokalne turističke linije (Proizd).

Zračni prometni sustav

Naotoku Korčula planirana je izgradnja zračne luke (kategorije „2 C“) na području Općine Smokvica, iznad naselja Brna. Ova zračna luka bi trebala izvesti Korčulu te njoj susjedne otoke iz prometne izoliranosti. Općina Vela Luka bi izgradnjom ove zračne luke došla na samo dvadesetak kilometara od prvog objekta zračnog prometa koji može trenutačno izvesti otok iz prometne izoliranosti te ga povezati sa svim dijelovima Europe.

Osim toga planirano je i uspostavljanje hidroavionskih veza koje bi povezivale Velu Luku sa drugim lukama koje zbog svojih maritimnih uvjeta pružaju mogućnost povezivanja ovakvim vidom zračnog prometa. Za potrebe ove vrste zračnog prometa potrebno je planirati izgradnju čvrste obale ili pontona na koji bi mogli pristajati hidroavioni, a u slučaju hidroaviona amfibija i preko njih izlaziti na kopno.

Poštanski i telekomunikacijski promet

Postojeći sustav temelji se na jedinici poštanske mreže u naselju Vela Luka preko koje se Općina povezuje s ostalim poštanskim centrima na otoku i županijskim središtem. Trenutno ovaj kapacitet i sadržaj zadovoljava i buduće potrebe općine.

Osnovna telekomunikacijska mreža nadograđivati će se modularno i sukladno potrebama konzuma.

Planira povezivanje svih područnih centrala na Korčuli svjetlovodom sa centralom u Korčuli koja je već spojena svjetlovodnom vezom preko kabela „Adria 1“ s

Dubrovnikom. Tako bi se stvorila sigurna veza koja bi zadovoljila potrebe na duže vrijeme.

Izgradnju mobilnog sustava veza na području Općine potrebno je realizirati na način objedinjavanja uređaja svih mobilnih operatera na jednom objektu.

3.5.2 Energetski sustav

Energetski sustav Općine povezan je sa sustavom otoka i županije putem dalekovoda 35/10 Kv i trafostanice 35/10 Kv Blato.

Sustav napajanja potrošača općine potrebno je nadograditi i poboljšati (zamjena nadzemnih vodova podzemnima i drvenih stupova betonskim) čime će se značajno pridonjeti i smanjenju opasnosti od požara. U konačnici planirani sustav treba biti redundantan tj. rješiti mogućnost dvostranog napajanja svih trafostanica (naponskog nivoa 10/0.4 Kv) čime će se smanjiti količina isključenja radi pada pojedinog sustava u cjelokupnom sustavu Općine.

Radi poboljšanja sigurnosti potrošača i osiguravanja kvalitene opskrbe rastućeg konzuma na području Općine potrebno je pristupiti realizaciji trafostanice 'Bobanja Lazi' 35/(20) kV u naselju Vela Luka (a koja je predviđena planovima razvoja elektro-distribucijske mreže na području otoka Korčule) koja se nadovezuje na već izgrađeni 35 kV dalekovod iz smjera Blata (trenutno se koristi pod 10 kV naponom).

Općinom prolazi dalekovod 110 Kv (iz smjera Starigrada i Stona) koji svojim kapacitetom opskrbljuje TS Blato. Koridor ovog dalekovoda i dalje se štiti u smislu potrebnog održavanja i dostupnosti radi smanjenja rizika od požara ili brže sanacije kvarova.

3.5.3 Vodnogospodarski sustav

Vodnogospodarski sustav Vela Luke nadovezuje se na Blatski vodovod (80 l/s) odnosno u sljedećoj razvojnoj fazi na planirani Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovski vodovod koji je do sada realiziran u pojedinim segmentima. U slučaju potrebe za većim količinama pitke vode u ljetnim mjesecima dodatne količine vode osiguravati će se autonomno, vodonoscima. Na području Općine potrebno je dovršiti dijelove planiranih cjevovoda radi poboljšanja opskrbe i isporuke vode do područja koja do danas nemaju izvedenu vodoopskrbnu mrežu:

- cjevovod Gršćica - Karbuni (uvala Zaglav) - Tri Luke,
- cjevovod Potirna - Poplat - Vela luka,
- cjevovod Vela Luka - uvala Stračinčica - Privala - Proizd,
- cjevovod za uvale: Tankaraca, Žukova, Prihodnja i Prapatna.

Osnovni sustav odvodnje na području Općine potrebno je u budućem planskom razdoblju unaprijediti odnosno realizirati novi prstenasti sustav (projekat tvrtke Hidroprojekt - ing). Sustav se bazira na izgradnji 7 crpnih stanica, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, podmorskog ispusta i difuzora.

Hidrotehničkim tunelom povezati će se centralni sustav odvodnje naselja Vela Luka sa sjevernom stranom otoka i na taj način odvoditi putem podmorskog ispusta i dfuzora u Korčulanski kanal.

Sustav odvodnje sukladno dostupnoj projektnoj dokumentaciji ugrađen je u plan uz ostavljenu mogućnost poboljšanja i povećanja kapaciteta.

Realizacijom prstenstog sustava odvodnje riješiti će se problem zagađenja i odvodnje otpadnih voda u veloluški zaljev. Potrebno je u budućem razdoblju osnovni sustav nadopuniti odgovarajućim priključcima i za preostale dijelove naselja a što će biti regulirano detaljnom projektnom dokumentacijom.

Također potrebno je razmotriti i sukladno detaljnijoj dokumentaciji razmotriti mogućnosti za realizaciju kvalitetetne hidromelioracije plodnih polja.

3.6 Postupanje s otpadom

Na nivou Županije usvojen je cjelovit sustav zbrinjavanja otpada kojim se dugoročno utvrđuje strategija zbrinjavanja i postupanja s otpadom. Do uspostave konačnog sustava (do 2015. godine) u prijelaznom razdoblju potrebno je odrediti središnju lokaciju za otok Korčulu te se u tome smislu postojeće lokacija (Sitnica) moraju sanirati i zatvarati uz moguću prenamjenu.

3.7 Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Radi što kvalitetnijeg očuvanja postojećih resursa, značajnih ekoloških, prirodnih, kulturnih sustava i vrijednosti potrebno je planski i stručno valorizirati, štititi postojeće vrijednosti i datosti. Značajnu ulogu u tome ima edukacija stanovništva, stvaranje informatizacijskog sustava te plansko i racionalno korištenje postojećih resursa.

Odredbama plana reguliraju se značajniji zahvati u prostor, način i postupci zaštite prilikom intervencija u prostoru, propisuju se uvjeti i daje se detaljna sistematizacija prirodnih i kulturnih dobara na području Općine.

Globalno štiti se cjelokupni teritorij Općine - njezino kopno, zrak i more.

Kopneni dio značajnije je devastiran neplanskom gradnjom izvan granica i okvira prijašnje urbanističke dokumentacije i značajnije devastira krajolik. Planom se propisuju i uvjetuje sanacija ovih područja.

Morski dio Općine relativno je ušćuvan i realizacijom osnovnih sustava odvodnje otpadnih voda ostaje i dalje visoke kakvoće. Propisuju se osnovne mjere zaštite i sanacije za postojeće nekontrolirane izljeve otpadnih voda. Traži se sustavno kontroliranje količine otpadnih tvari unutar akvatorija Općine.

Zrak je najvećim dijelom nezagađen, srećom to je uvjetovano relativno niskim stupnjem motorizacije. U budućnosti je potrebno i dalje inzistirati na zdravim i ekološkim načinima 'komuniciranja'.

II ODREDBE ZA PROVOĐENJE

0. POJMOVNIK

Članak 5.

U smislu ovih odredbi za provođenje, izrazi i pojmovi koji se koriste imaju slijedeće značenje:

- **građevinska brutto površina** (GBP) je ukupna površina svih zatvorenih, otvorenih i natkrivenih konstruktivnih dijelova građevine osim balkona, uključivši i terase u prizemlju građevine kada su iste konstruktivni dio podzemne etaže.
- **etaža** označuje nadzemne dijelove građevine (u nastavku: za prizemlje-Pr, a za katove-1, 2...), ali ne i podrum i potkrovlje. Izuzetno, etažom se smatra i potkrovlje ukoliko je namjenjeno stanovanju ili poslovnim djelatnostima. Najveća visina etaže za obračun visine građevine, mjerena između gornjih kota podnih konstrukcija, iznosi:
  - za stambene etaže do 3,5 m,
  - za poslovne etaže do 4,0 m,
  - iznimno, za osiguranje kolnog pristupa za intervencijska i dostavna vozila, najveća visina prizemne etaže iznosi 4,5 m.
- **visina** (u nastavku: V) označuje najveću visinu građevine u metrima, mjerene od najniže kote konačno zaravnatog okolnog zemljišta do donjeg ruba krovnog vijenca
- **potkrovlje** (u nastavku: Pk) je dio građevine ispod kose krovne konstrukcije, a iznad stropne konstrukcije najviše etaže. Najveći gabarit potkrovlja oblikovan kosim krovom određen je najvećom visinom nadozida od 0,9 m, mjenog od gornje kote podne konstrukcije potkrovlja.
- **tavan** je dio građevine isključivo ispod kosog krovišta bez nadozida s minimalnim otvorima za svjetlo i prozračivanje.
- **podrum** (u nastavku: Po) je u svom većem dijelu podzemni dio građevine tako da:
  - na kosom terenu kota gornjeg ruba njegove stropne konstrukcije nije viša od 0,6 m od kote konačno zaravnatog terena na višem dijelu, i ako kota konačno zaravnatog terena nije niža od 0,2 m od kote gornjeg ruba temelja na najnižem dijelu.
  - na ravnom terenu kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma nije viša od 1,1 m od kote konačno zaravnatog terena.
- **koeficijent iskorištenosti građevne čestice** (u nastavku: kis) je odnos ukupne GBP i površine građevne čestice.
- **gradivi dio građevne čestice** je površina građevne čestice predviđena za smještaj građevina, a određena je općim i posebnim uvjetima za uređenje prostora u pogledu najmanjih udaljenosti građevina od granica, odnosno međa građevne čestice (obvezni građevni pravac i dr.).
- **širina građevne čestice** jest udaljenost između granica građevne čestice okomitih na javnu prometnu površinu na koju se građevna čestica priključuje, odnosno regulacijski pravac, a mjerena je na građevnom pravcu.
- **dubina građevne čestice** jest udaljenost od regulacijskog pravca do najbližeg dijela suprotne granice građevne čestice.
- **građevni pravac** je zamišljeni pravac na kojem se obvezatno smješta najmanje 60% širine pročelja osnovne građevine, a određen je u odnosu na regulacijski pravac.

- **regulacijski pravac** je pravac povučen granicom koja razgraničuje površinu postojećeg prometnog koridora/trase (javne prometne površine) u izgrađenim dijelovima građevinskih područja, odnosno površinu planiranog prometnog koridora (javne prometne površine) u nedovršenim dijelovima građevinskih područja od površina građevnih čestica.
- **Zakon** je važeći zakonski propis iz područja prostornog uređenja i planiranja.
- **posebni propis** je važeći zakonski ili podzakonski propis kojim se regulira područje pojedine struke iz konteksta odredbi.
- **uporabljiva građevina** jest ona građevina za koju je izdana uporabna dozvola
- **Urbanistički plan uređenja** (u nastavku: UPU) je prostorni plan užeg područja čija je obveza izrade određena Zakonom i prostornim planom županije, a obuhvat ovim Planom.
- **Detaljni plan uređenja** (u nastavku: DPU) je prostorni plan užeg područja čija je obveza izrade i obuhvat određen ovim Planom, GUP-om, UPU-ima, te posebnim propisom.
- **Zaštićeno obalno područje mora** (u nastavku ZOP), predstavlja morski i kopneni pojas unutar obuvata plana naznačen u grafičkom dijelu prostornog plana, koji je određen sukladno Uredbi o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (NN 128/04) kojim se detaljno definiraju uvjeti i mjere za provedbu prostornih planova te gradnju i rekonstrukciju objekata unutar ZOP-a.

1. UVJETI ZA ODREĐIVANJE NAMJENA POVRŠINA NA PODRUČJU OPĆINE

Članak 6. *¹

Sukladno razgraničenju površina po namjeni, određene su slijedeće osnovne namjene površina prikazane na kartografskom prikazu, br. 1 "Korištenje i namjena površina":

- površine za razvoj i uređenje naselja i
- površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja.

Članak 7.

Za razvoj naselja određena su građevinska područja naselja Vela Luka i pripadajućih dijelova naselja Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka, Poplat, Prapraterna, Prihodnja, Stračinčica, Tankaraca, Tri Luke i Žukova.

Članak 8.

Površine za razvoj i uređenje naselja - građevinska područja naselja (oznaka GP) namijenjena su za smještaj i/ili uređenje:

- stambene namjene
- površina mješovite namjene (stanovanje, mješovito stanovanje i poslovni sadržaji)
- javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene funkcije, školski, kulturni i vjerski sadržaji)
- površine gospodarske namjene: ugostiteljsko-turistički sadržaji (T1), proizvodna namjena (oznaka I1 - pretežito industrija, I2 - pretežito zanatska, K3 - poslovno, komunalno servisna)

Tablica: Ugostiteljsko - turistička namjena unutar građevinskog područja naselja

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ.	% udjela tur. zone u GP naselja	postojeće /plan
1.	Vela Luka	Plitvine	21,7	T1	2170	10	6	postojeće

- športsko - rekreacijske površine (športski sadržaji, rekreacijske površine, kupališta - plaže)
- zelene i zaštitne zelene površine (parkovi, igrališta, vrtovi)
- površine posebne namjene
- površine infrastrukturnih sustava
- groblja
- ostale površine bitne za funkcioniranje naselja i/ili dijelova naselja

Unutar građevinskog područja naselja odnosno u njegovoj neposrednoj blizini ne mogu se graditi građevine koje bi svojim postojanjem ili uporabom, posredno ili

* 1[†] Numeracija članaka Odredbi za provođenje prostornog plana sukladna je onoj u Odluci o donošenju prostornog plana radi usporedivosti.

neposredno, ugrožavale život i rad ljudi u naselju, odnosno vrijednosti postojećeg okoliša naselja.

GOSPODARSKA NAMJENA

Članak 9.

Površine namijenjene za proizvodnu pretežito industrijsku i poslovnu namjenu (I), (K) namijenjene su smještaju građevina industrijske i zanatske proizvodnje, te poslovnih, trgovačkih, uslužnih i komunalno-servisnih sadržaja u južnom području centralnog naselja Vela Luka (lokalitet 'Brodogradilište') u ukupnoj površini od 21 ha.

Površine namijenjene za ugostiteljsko - turističku - hotelska namjena (T1) namijenjene su sukladno posebnom propisu, smještaju jednoj od slijedećih ugostiteljsko-turističkih građevina iz skupine hotela i skupine kampa i drugih vrsta ugostiteljskih objekata za smještaj sa pratećim športsko rekreacijskim sadržajima: hotel, hotelsko naselje, omladinski hotel, omladinski hostel ili motel.

Članak 10.

U ZOP-u u građevinskom području naselja (Gradina, Tudorovica, Mikulina luka, Poplat, Prapatna, Prihodnja, Stračinčica, Tankaraca, Tri luke, Vela Luka i Žukova), u pojasu do 70 m od obalne crte, ne može se planirati gradnja, niti se može graditi pojedinačna ili više građevina namijenjenih za:

- proizvodnju, koja nije funkcionalno povezana s morem i morskom obalom,
- trgovinu netto trgovačke površine veće od 1.500 m², osim ako to zahtijevaju prirodni uvjeti i konfiguracija terena.

U neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja u pojasu najmanje 70 m od obalne crte može se planirati samo izgradnja hotela, građevina javne namjene i uređenje javnih površina, infrastrukturnih građevina i drugih građevina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali (brodogradilišta, luke i sl.).

Članak 11.

Odredbe članaka 9. i 10. ne odnose se na rekonstrukciju građevina izgrađenih na temelju građevinske dozvole ili drugog odgovarajućeg akta nadležnog tijela državne vlasti.

Članak 12.

Površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja definirane su sljedećim planskim kategorijama:

- Građevinska područja izdvojene gospodarske namjene:
  - Ugostiteljsko-turistička namjena (T2 - turističko naselje, T3 - auto - kamp)
- Gospodarska namjena
  - Kavezni uzgoj ribe (oznaka H2)
  - Gospodarska namjena - ribolov izuzev kočom (oznaka O)
  - Gospodarska namjena - ribolov kočom (oznaka F)
  - Gospodarska namjena - područje ribarenja ludrom, zagonicom i fružatom
  - Gospodarska namjena - područje ribarenja kočicom

- Športsko - rekreacijska namjena – kupališne zone / zona rekreacije u moru (oznaka R6)
- Plaža - prirodna/uređena
- Poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene
  - Vrijedno obradivo tlo (oznaka P2)
  - Ostala obradiva tla (oznaka P3)
- Šume isključivo osnovne namjene
  - Gospodarske i zaštitne šume (oznaka Š1)
  - Šume posebne i rekreativne namjene (oznaka Š3)
  - Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (oznaka PŠ)
- Posebna namjena (oznaka N)
- Groblje
- Površine infrastrukturnih sustava
  - Morska luka za javni promet - županijskog značaja
  - Morska luka za javni promet - lokalni značaj
  - Morska luka posebne namjene
  - Nautički turizam (oznaka LN)
  - Privezište (oznaka P)
  - Plovni put - međunarodni, unutarnji, turistička linija
  - Granični pomorski prijelaz - međunarodni
- Obrada, skladištenje i odlaganje otpada
  - Građevina za sabiranje opasnog otpada
  - Građevina za obradu otpada - biološka i termička obrada
  - Odlagalište otpada - (oznaka OK - komunalni otpad, OI - inertni otpad)

GRAĐEVINSKA PODRUČJA GOSPODARSKE NAMJENE

Članak 13.

Građevinska područja ugostiteljsko - turističke namjene, turistička naselja, (T2) namijenjena su sukladno posebnom propisu smještaju objekata aparthotela i apartmanskog naselja.

Građevinska područja ugostiteljsko - turističke namjene, autokamp (T3) namijenjena su sukladno posebnom propisu smještaju i organizaciji kampova te pratećih sadržaja uobičajenih ovoj vrsti ugostiteljskog objekta.

Tablica: Ugostiteljsko - turistička namjena u izdvojenom građevinskom području

Red. broj	Naselje	Lokalitet	Površina GP - ha (PPO Vela Luka)	Vrsta	Kapacitet	% izgrađ .	postojeće/ planirano
1.	Vela Luka	Tankaraca - Tečar	1,0	T3	100	66	postojeće
2.	Vela Luka	Gradina	5,0	T2	400	0	planirano
3.	Vela Luka	Gabrica	15,0	T2	1800	6	planirano
4.	Vela Luka	Martina – bok - Požar	12,5	T3	1000	-	planirano

Članak 14.

Površine gospodarske namjene označene oznakom **kavezni uzgoj ribe** (H2) namijenjene su izradi i montaži uzgojnih instalacija za kavezni uzgoj ribe.

Članak 15.

Površinama gospodarske namjene - ribolov izuzev kočom (O) označeni su dijelovi morskog akvatorija udaljenosti do 1 nautičke milje od obale u kojima je zabranjeno obavljati ribolov kočom.

Članak 16.

Površinama gospodarske namjene - ribolov kočom (F) označeni su dijelovi morskog akvatorija udaljeni najmanje 1 nautičku milju i više od obale a namijenjeni za obavljanje ribolova kočom.

Članak 17.

Područjima gospodarske namjene ribarenja ludrom, zagonicom i fružatom označeni su lokaliteti uz sjevernu i južnu obalu Općine unutar kojih je moguće obavljati ribolov navedenim tehnikama.

Članak 18.

Gospodarska namjena - područje ribarenja kočicom označeni su lokaliteti uz sjevernu i južnu obalu Općine unutar kojih je moguće obavljati ribolov kočicom.

Članak 19.

Površinama športsko - rekreacijske namjene – kupališna zona / zona rekreacije u moru (oznaka R6) označen je dio morskog akvatorija u pojasu do 300 metara od obale rezerviran za obavljanje raznih vrsta rekreativnih aktivnosti.

Članak 20.

Površina za plaže određuje kao uređena i prirodna morska plaža.

Lokacije prirodnih morskih plaža:

uvale Zaklopatica, Malo Dance, Veliko Dance, mala i velika Trstena, Veli Pržnjak, Pičena, Fuža, Stračinčica, Perna, Bili Bok, Batala, Martina bok, Vela Stiniva, Zaklopatica, Zanavlje, Strmena, Badnjena, Sptiška.

Lokacije uređenih morskih plaža:

Poplat, Gabrica, Vela Luka - Posejdon, uvale Plitvine, Mikulina luka, Tudorovica, Gradina, Tankaraca, Žukova, Prihodnja, Triporte.

Prirodna morska plaža unutar ili izvan naselja je nadzirana i pristupačna s kopnene i/ili morske strane infrastrukturno neopremljena, potpuno očuvanog zatečenog prirodnog obilježja.

Uređena morska plaža unutar ili izvan naselja (Poplat i Tri luke) je nadzirana i pristupačna svima pod jednakim uvjetima s kopnene i morske strane uključivo i osobama s poteškoćama u kretanju, većim dijelom uređenog i izmijenjenog prirodnog obilježja, te infrastrukturno i sadržajno (tuševi, kabine i sanitarni uređaji) uređen kopneni prostor neposredno povezan s morem, označen i zaštićen s morske strane.

Članak 21.

Poljoprivredna tla isključivo osnovne namjene namijenjena su prvenstveno poljoprivrednoj djelatnosti te uz nju smještaju infrastrukturnih građevina, lovačkih domova i strelišta, uzgoju divljači, uređenju ribnjaka, te stambenih i gospodarskih

objekata za vlastite potrebe i potrebe seoskog turizma, a svi u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti (biljne i životinjske farme).

Članak 22.

Šume isključivo osnovne namjene namijenjene su prvenstveno za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda (gospodarske šume), odnosno za potrebe utvrđene posebnim propisima (šuma posebne namjene) i lovstvu, te se unutar njih omogućava smještaj objekata za potrebe gospodarenja šumama (lugarnice i sl.), prihranjivanje i uzgoju divljači, staza i odmorišta za planinare, šetače i bicikliste, planinarskih domova, linijskih infrastrukturnih građevina i ostalih građevina utvrđenih Planom (kartografski prikaz, br. 2. "Infrastrukturni sustavi") i posebnim propisom.

Izuzetno od stavka 1. ovog članka na površinama označenim kao šume posebne i rekreativne namjene označene šume i šumske površine namijenjene su prvenstveno u rekreativne, edukativne znanstvene i ekološke svrhe.

Članak 23.

Površine posebne namjene namijenjene su isključivo za smještaj građevina i objekata Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Članak 24.

Površine groblja namijenjene su smještaju građevina isključivo osnovne namjene uz uvjete i na način koji su određeni posebnim propisima.

Članak 25.

Površine infrastrukturnih sustava namijenjene su za smještaj infrastrukturnih prometnih i komunalnih površinskih građevina, a na kartografskom prikazu, br. 1 "Korištenje i namjena površina" prikazani su prometni sustav i sustav za obradu skladištenje i odlaganje otpada.

Članak 26.

Razgraničenje površina po namjeni načelno je i u skladu s mjerilom kartografskih prikaza 1:25.000 i točnošću koja proizlazi iz tog mjerila.

Detaljnije razgraničenje građevinskih područja naselja, te građevinskih područja izdvojenih namjena, odnosno njihovih izgrađenih i neizgrađenih dijelova od ostalih površina prikazano je u kartografskim prikazima od br. 4.1. do 4.15 "Građevinska područja" na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5 000.

Kod prijenosa granica iz kartografskih prikaza na podloge u većim mjerilima dozvoljena je prilagodba granica odgovarajućem mjerilu podloge.

2. UVJETI ZA UREĐENJE PROSTORA

Članak 27.

Uvjeti za uređenje prostora na području Općine Vela Luka određuju se općim i posebnim uvjetima ukoliko to odredbama ovog Plana ili mjerama zaštite krajobraznih, prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina nije drugačije propisano.

Opći uvjeti za uređenje prostora primjenjuju se ukoliko posebnim uvjetima za uređenje:

- građevina od važnosti za Državu i Županiju,
  - građevinskih područja naselja,
  - građevinskih područja izdvojenih namjena i
  - izgrađenih struktura izvan građevinskih područja
- nisu propisane drugačije odrednice.

Članak 28.

Opći i posebni uvjeti za uređenje prostora određuju se:

- oblikom, veličinom i izgrađenošću građevne čestice,
- smještajem građevina na građevnoj čestici,
- oblikovanjem i veličinom građevina,
- uređenjem ograde i građevne čestice,
- priključkom građevne čestice na javnu prometnu površinu i infrastrukturu
- ostalim uvjetima u kontekstu određenog zahvata

OBLIK, VELIČINA I IZGRAĐENOST GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 29.

Građevna čestica mora imati površinu i oblik koji omogućava njeno funkcionalno i racionalno korištenje i izgradnju u skladu s odredbama Plana.

U izgrađenim dijelovima građevinskih područja na lokacijama, gdje ne postoji mogućnost formiranja najmanje propisane građevne čestice (interpolacije), kada su susjedne (lijeva i desna) građevne čestice već izgrađene, dozvoljava se smještaj građevina i na građevnoj čestici površine manje od najmanje propisane ovim odredbama, uz poštivanje ostalih posebnih uvjeta za uređenje prostora.

U izgrađenim dijelovima građevinskih područja na građevnim česticama površina manjih i koeficijentom izgrađenosti većim od onih propisanih posebnim uvjetima, pri zamjeni postojeće građevine novom, ne smije se povećavati zatečeni kig.

Članak 30.

Udaljenost regulacijskog pravca od osi koridora/trasa prometnica i ulica u neizgrađenim dijelovima građevinskih područja mora iznositi najmanje kod:

• državnih cesta	9,0 m
• županijskih cesta	8,0 m
• lokalnih	7,5 m
• i ostalih nerazvrstanih cesta	4,5 m

Udaljenost regulacijskog pravca od osi prometnica i ulica na neizgrađenim građevnim česticama u izgrađenim dijelovima građevinskih područja (interpolacije) jednak je utvrđenom regulacijskom pravcu na izgrađenim susjednim građevnim česticama.

SMJEŠTAJ GRAĐEVINA NA GRAĐEVNOJ ČESTICI

Članak 31.

Građevina koja se izgrađuje kao dvojna, jednom svojom stranom se prislanja na građevnu među susjedne građevne čestice, odnosno uz susjednu građevinu.

Građevina koja se izgrađuje kao niz, dvjema svojim stranicama se prislanja na građevne međe susjednih građevnih čestica, odnosno uz susjedne građevine.

Građevina na krajnjim građevnim česticama niza smatra se dvojnomo građevinom.

Članak 32.

Građevine sa svojim sastavnim dijelovima (pomoćne građevine i sl.) koje se izgrađuju na slobodnostojeći način ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 3,0 m od granice građevne čestice.

Izuzetno od stavka 1. ovoga članka udaljenost može biti i manja, ali ne manja od 1,0 m i to u slučaju da smještaj građevine na susjednoj građevnoj čestici omogućava postizanje propisanog razmaka između građevina pod uvjetom da se na jednoj strani građevne čestice osigura nesmetan prilaz na njezin stražnji dio najmanje širine 3,0 m.

Iznimno od stavaka 1. i 2. ovog članka, na manjoj udaljenosti od 1,0 m od susjedne građevne čestice, dozvoljava se dogradnja i nadogradnja postojeće građevine tako da se dogradnjom može zadržati postojeća udaljenost od susjedne međe uz uvjet da se poštuju ostali uvjeti za uređenje prostora.

Kada su u izgrađenim dijelovima građevinskih područja postojeće građevine na susjednim građevnim česticama smještene na regulacijskom pravcu ili na manjoj udaljenosti od propisane, smještaj nove interpolirane građevine dozvoljava se na regulacijskom pravcu, odnosno na manjoj udaljenosti od propisane (lokalni uvjeti).

Članak 33.

Na dijelu građevine koja se izgrađuje na udaljenosti manjoj od 3,0 m od susjedne međe, ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori, osim ako se na susjednoj čestici nalazi javni put, zelenilo i sl.

Otvorima se u smislu prethodnog stavka ne smatraju ostakljenja neprozirnim staklom najveće veličine 60 x 60 cm, dijelovi zida od staklene opeke, ventilacijski otvori najvećeg promjera, odnosno stranice 15 cm, a kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koji nije moguće ostvariti vizualni kontakt (najmanji parapet 1,6 m).

Članak 34.

Udaljenost između građevina na susjednim građevnim česticama mora biti najmanje jednaka visini više građevine, ali ne manja od 6,0 m.

Izuzetno, međusobna udaljenost građevina može biti najmanje 4,0 m ukoliko se radi o izgradnji građevina od vatrootpornog materijala.

Visina građevine iz stavka 1. ovog članka mjeri se na zabatnoj strani od sljemena krovništva do završne kote uređenog terena, a na ostalim stranama mjeri se kao visina (V) iz članka 5.

Iznimno, kad se radi o zamjeni postojeće građevine novom, može se zadržati i postojeća udaljenost između građevina iako je manja od one propisane u stavku 1. ovog članka.

OBLIKOVANJE I VELIČINA GRAĐEVINA

Članak 35.

Horizontalni i vertikalni gabariti građevina i otvora na njima, oblikovanje pročelja i krovništa, te upotrijebljeni građevinski materijali moraju biti usklađeni s ambijentalnim vrijednostima sredine, usklađeni s mjerama zaštite kulturno - povijesnih cjelina i konzervatorskim smjernicama te sukladno najnovijim saznanjima i dostignućima upotrebe građevinskih proizvoda.

Visine dijelova građevina mogu biti i veće od onih propisanih posebnim uvjetima, ukoliko to funkcija građevina ili tehnološki proces koji se u njima obavlja iziskuje (silosi, zvonici, dimnjaci kotlovnica i sl.).

Građevine koje se izgrađuju kao dvojne ili niz moraju s građevinom na koju su prislonjene činiti arhitektonsku cjelinu.

Članak 36.

Izvan obveznog građevnog pravca na etažama iznad prizemne dozvoljava se izvođenje balkona s istakom od najviše 0,8 m, istaci krovnih vijenaca do 0,25 m.

UREĐENJE OGRADE I GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 37.

Ulična ograda podiže se iza regulacijskog pravca (na građevnoj čestici) u odnosu na javnu prometnu površinu.

Ograda mora biti izvedena tradicionalnim načinima gradnje i materijalima:

- kameni ili žbukani zidovi
- kombinacija kamen - beton - metal
- puno zelenilo

Nije dozvoljena izvedba ograda od montažnih betonskih prefabriciranih elemenata.

Izgradnja ograda pojedinačnih građevinskih čestica treba biti sukladna tradicionalnom načinu građenja. Preporuča se da to budu kameni ili žbukani ogradni zidovi visine min. 1.80 metara. Ograde se mogu izvoditi i do 1.5 metara visine u kombinaciji kamena, betona i metala ili ograde od punog zelenila. Nisu dozvoljene montažne ograde od armiranog (prefabriciranog) betona.

Ulazna vrata na uličnoj ogradi moraju se otvarati s unutrašnje strane (na građevnu česticu), tako da ne ugrožavaju prometovanje na javnoj prometnoj površini (nesmetani prolaz vozila, pješaka, biciklista i sl.).

Članak 38.

Dio građevne čestice, organiziran kao dvorište poljoprivrednog gospodarstva na kojem slobodno borave domaće životinje, mora se ograditi ogradom koja onemogućava njihovo kretanje van čestice.

Nije dozvoljeno postavljanje žičanih, zidanih, kamenih, živih i drugih ograda i potpornih zidova kojima bi se sprječavao slobodan prolaz uz vodne površine, te koji bi smanjili propusnu moć vodotoka ili na drugi način ugrozili vodno dobro.

Nije dozvoljeno postavljanje na ogradu oštih završetaka, bodljikave žice i drugog što bi moglo ugroziti ljudski život.

Članak 39.

Teren oko građevine, potporne zidove, terase i sl. treba izvesti na način da se ne narušava izgled izgrađene strukture, te da se ne promijeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta, odnosno susjednih građevina.

Najveća visina potpornog zida ne može biti veća od 2,0 m. U slučaju da je potrebno izgraditi potporni zid veće visine, tada je isti potrebno izvesti u terasama, s horizontalnom udaljenošću zidova od min 1,5 m, a teren svake terase ozeleniti.

Članak 40.

Prilazne stubbe i terase u razini terena ili do najviše 60 cm iznad razine terena, koje nisu konstruktivni dio podzemne etaže, potporni zidovi i sl. mogu se graditi i izvan gradivog dijela građevne čestice, ali na način da se na jednoj strani građevne čestice osigura nesmetan prilaz na stražnji dio građevne čestice najmanje širine 3,0 m.

Članak 41.

Najmanje 20% površine građevne čestice mora biti ozelenjeno (travnate površine).

PRIKLJUČAK GRAĐEVNE ČESTICE NA JAVNU PROMETNU POVRŠINU I KOMUNALNU INFRASTRUKTURU

Članak 42.

Građevna čestica mora imati osigurani pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine 3,0 m.

U slučaju pristupa građevne čestice na javnu cestu u postupku utvrđivanja uvjeta uređenja građevne čestice potrebno je sukladno posebnom propisu, ishoditi posebne uvjete priključenja od strane nadležnih službi koje tim cestama upravljaju.

U slučaju kada se građevna čestica nalazi uz spoj ulica različitog značaja, prilaz s te čestice na javnu prometnu površinu obavezno se ostvaruje preko ulice nižeg značaja.

Služnost za kolni prilaz na građevnu česticu može se utvrđivati samo izuzetno, kada je to dozvoljeno posebnim propisima, te u slučajevima već izgrađenih građevnih čestica koje nemaju direktan prilaz na javnu prometnu površinu, a isti se ne može ishoditi.

Članak 43.

U higijenskom i tehničkom smislu građevina u kojoj ljudi borave i rade mora zadovoljiti važeće standarde vezano na površinu, vrste i veličine prostorija, a naročito uvjete u pogledu sanitarnog čvora.

Općina može radi očuvanja čistoće zraka ili zaštite voda propisati na određenim područjima na kojima je provedena plinifikacija obvezu priključenja građevina na prirodni plin.

Ako postoji vodovodna mreža i ako za to postoje tehnički uvjeti, građevina iz stavka 1. ovoga članka se obvezatno mora priključiti na vodovod, a u drugim slučajevima opskrba pitkom vodom se rješava na higijenski način prema mjesnim prilikama i sanitarno - tehničkim uvjetima.

Članak 44.

Otpadne vode moraju se upuštati u javni kanalizacijski sustav ili na drugi način, predviđen ovim Planom i Odlukom o odvodnji na području Općine Vela Luka.

Sustav odvodnje planiran je kao razdjelni sustav s odvojenim sustavima za odvodnju oborinskih i fekalnih voda.

Izuzetno i u slučaju da ne postoje uvjeti i mogućnost priključenja na kanalizacijski sustav Općine unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja moguće je privremeno rješenje odvodnje izgradnjom vodonepropusnih sabirnih jama:

- za građevine kapaciteta do najviše 10 E.S. na način da se obvezatno planira i omogućava direktni priključak svakog korisnika na konačni planirani sustav odvodnje. Korištenje privremenog sustava odvodnje dozvoljava se do trenutka kada su ostvareni svi uvjeti za priključenje na kanalizacijski sustav Općine.
- za veće gospodarske subjekte (građevine proizvodno - poslovne, ugostiteljsko – turističke namjene) obvezatno je tehnološke otpadne vode pročititi do prihvatljive razine izgradnjom zasebnog uređaja za pročišćavanje uz ugradnju bio diskova te primjenjujući Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama prije upuštanja u prirodni prijemnik a uz osiguranje uvjeta za priključak na zajednički kanalizacijski sustav kada bude realiziran, ostalim važećim propisima i uvjetima te uz obvezatno ishodaenje vodopravnih uvjeta od nadležne službe.

Priključivanje građevina na mrežu komunalne infrastrukture (telekomunikacije, plinoopskrba, elektroopskrba, vodoopskrbu i odvodnju otpadnih voda) obavlja se na način i uz uvjete propisane od nadležnih službi, odnosno posebnim propisima.

2.1 GRAĐEVINE OD VAŽNOSTI ZA DRŽAVU I ŽUPANIJU

Članak 45.

Temeljem posebnih propisa, odnosno Prostornim planom Županije utvrđeni su zahvati u prostoru (gradnja novih ili rekonstrukcija postojećih građevina) od važnosti za Državu i županiju, na području obuhvata Plana za koje uvjete uređenja izdaje ili na njih daje suglasnost nadležno Ministarstvo.

Prostori građevina iz prethodnog stavka određuju se koridorom, trasom, lokacijom i ostalim kriterijima Plana sadržanim kako u tekstualnom, tako i u grafičkom dijelu.

Članak 46.

Zahvati u prostoru od važnosti za Državu su:

Prometne građevine

- Državna cesta D118 - Vela Luka - Smokvica - Korčula
- Stalni granični pomorski prijelaz Vela Luka

Članak 47.

Zahvati u prostoru od važnosti za Županiju su:

Prometne građevine

- Županijske ceste Ž-6221 i Ž-6251
- Planirana sjeverna obilaznica Vela Luke preko Pinskog rata.
- Županijska luka Vela Luka
- Luka nautičkog turizma Vela Luka (kapaciteta do 200 vezova)
- Luka nautičkog turizma Gradina (kapaciteta do 200 vezova)

Energetske građevine

- Dalekovod 110 kV Zakučac-Brač-Hvar-Korčula-Ston
- podmorski kabel+dalekovod 110 kV Stari Grad – Blato (planirano)

Građevine za korištenje voda

- vodoopskrbni sustav Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo

Proizvodne građevine

- brodogradilište "Greben"

Građevine posebne namjene

- lokacija Privala i Hum

2.2 GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

Članak 48.

Uvjeti uređenja građevinskog područja naselja razlučuju se prema dovršenosti i pretežitosti namjeni dijelova naselja.

Članak 49.

Prema dovršenosti građevinsko područje se dijeli na izgrađene i neizgrađene dijelove. Urbanističkim planovima uređenja (UPU) preciznije će se odrediti namjena površina u odnosu prema izgrađenim, neizgrađenim dijelovima te pretežitosti namjena unutar granica samog plana.

Izgrađeni dio građevinskog područja naselja predviđen je za održavanje, obnovu, dovršavanje i uređenje rekonstrukcijom i sanacijom postojećih, te interpoliranom izgradnjom novih građevina.

Neizgrađeni dio građevinskog područja naselja predviđen je za daljnji razvoj naselja izgradnjom novih građevina i uređenjem novih prostora.

Članak 50.

Uvjeti uređenja građevinskog područja naselja prema namjeni i korištenju utvrđuju se za:

- smještaj stambenih građevina
- smještaj gospodarskih djelatnosti
- smještaj društvenih djelatnosti

- športsko-rekreacijske površine i sadržaji
- uređenje zelenih površina

SMJEŠTAJ STAMBENIH GRAĐEVINA

Članak 51.

Stambenim građevinama smatraju se: građevine individualne stambene izgradnje, višestambene i stambeno-poslovne građevine.

Pod individualnom stambenom izgradnjom podrazumijevaju se obiteljske građevine i to: jednoobiteljske građevine s najviše dvije odvojene stambene jedinice i višeobiteljske građevine s najviše 4 odvojene stambene jedinice.

Višestambenim građevinama smatraju se građevine stambeno-poslovne ili stambene namjene s više od 4 odvojene stambene jedinice. Mogućnost smještaja višestambenih građevina ograničava se na centralni dio građevinskog područja naselja Vela Luka.

Stambeno-poslovnim građevinama smatraju se građevine individualne stambene izgradnje i višestambene građevine koje uz stambene jedinice, u pravilu u prizemnoj i podrumskoj etaži imaju smještene gospodarske djelatnosti iz članka 61, alineja 1.

Prostornim planovima užih područja površine namijenjene stanovanju raščlanjuju se prema načinu gradnje na površine namijenjene individualnoj stambenoj, višestambenoj ili mješovitoj izgradnji.

OBLIK, VELIČINA I IZGRAĐENOST GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 52.

Prema obliku i vrsti stambenih građevina te prema području gradnje određuju se sljedeći parametri:

Prikaz parametara za centralni dio građevinskog područja naselja Vela Luka za koje je propisana obvezna izrada UPU-a Vela Luka:

Način gradnje	Najmanje dimenzije građevne čestice		Najveći k _{IG}	Najveća površina građ. čestice (m ²)
	Širina (m)	Površina (m ²)		
OBITELJSKI				
- samostojeći (SS)	12	350	0,4	1100
- dvojni (D)	10	250	0,4	900
- niz (N)	6	120	0,5	500
VIŠESTAMBENI	20	1000	0,5	-

Prikaz parametara za građevinska područja dijelova naselja Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka, Poplat, Prapatna, Prihodnja, Stračinčica, Tankaraca, Triluke i Žukova za koje je propisana obvezna izrada UPU-a :

Način gradnje	Najmanje dimenzije građevne čestice		Najveći k_{IG}	Najveća površina građ. čestice (m ²)
	Širina (m)	Površina (m ²)		
OBITELJSKI				
- samostojeći (SS)	12	320	0,3	900

U gusto izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja, planovima užih područja moguće je ovisno o lokalnim uvjetima odrediti i manje površine građevnih čestica, te veće koeficijente izgrađenosti od onih propisanih u prethodnom stavku, uz uvjet da te vrijednosti ne odstupaju od propisanih za više od 20%.

Iznimno, kod stambeno-poslovnih građevina, čija tehnologija, proizvodni proces, te potreba prometa zahtijevaju veću površinu, građevna čestica može biti i veće površine od propisane u stavku 1. ovoga članka, ali ne veće od 3.000 m² s time da k_{IG} može iznositi najviše 0,3.

SMJEŠTAJ GRAĐEVINA NA GRAĐEVNOJ ČESTICI

Članak 53.

Na jednoj građevnoj čestici omogućuje se smještaj jedne stambene građevine, te uz nju pomoćnih i gospodarskih građevina koje s njom čine arhitektonsko-funkcionalnu cjelinu.

Pomoćnim građevinama smatraju se garaže za osobna vozila, drvarnice, spremišta, nadstrešnice, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva za grijanje i sl.

Obiteljske građevine moguće je izgraditi na samostojeći (SS), dvojni (D) ili kao niz (N), a višestambene građevine samo na samostojeći način (SS).

Stambene građevine se u pravilu postavljaju na ulični građevni pravac, a pomoćne u pravilu po dubini građevne čestice.

Udaljenost građevine od vanjskog regulacijskog pravca ne može biti manja od 5,0 m.

Članak 54.

Pomoćne građevine mogu se graditi:

- prislonjene uz osnovnu građevinu na poluugrađeni način,
- odvojeno od osnovne građevine kao samostojeće građevine ili na zajedničkoj međi, kao dvojne građevine uz slijedeće uvjete:
- da se prema susjednoj građevnoj čestici izgradi vatrootporni zid,
- da se u zidu prema susjednoj čestici ne grade otvori,
- da se odvod krovne vode i snijega riješi na pripadajuću građevnu česticu.

Pomoćna građevina - garaža može se izgraditi na regulacijskom pravcu pod slijedećim uvjetima:

- da je građevna čestica na strmom terenu, te da ne postoji mogućnost izgradnje garaže u njenoj dubini i

- da je preglednost na tom dijelu takva da korištenje takve garaže ne ugrožava javni promet ili da posebnim propisom nije drugačije određeno.

OBLIKOVANJE I VELIČINA GRAĐEVINA

Članak 55.

Propisuju se slijedeće najveće dozvoljene etažne visine (E) stambenih građevina ovisno o smještaju i načinu gradnje uz mogućnost izvedbe podrumске etaže:

SMJEŠTAJ	NAČIN GRADNJE		
	JEDNO-OBITELJSKI	VIŠE-OBITELJSKI	VIŠE-STAMBENI
u dijelu građevinskog područja naselja Vela Luka za kojeg je propisana obvezna izrada UPU-a	Pr+1+Pk	Pr+2+Pk	Pr+2
u građevinskom području dijelova naselja Gradina, Tudorovica, Mikulina Luka, Poplat, Prapatna, Prihodnja, Stračinčica, Tankaraca, Triluke i Žukova za kojeg je propisana obvezna izrada UPU-a	Pr+1+Pk	-	-

Ukoliko su UPU-om određene površine mješovitog načina izgradnje u kojima je dozvoljena izgradnja i višestambenih i stambenih građevina individualne stambene izgradnje, na tim površinama se dozvoljava najveća etažna visina koja je propisana za višestambene građevine.

Najmanja dozvoljena visina stambene građevine je prizemna ($E=Pr$).

Članak 56.

Najveća etažna visina pomoćnih građevina je prizemna ($E=Pr$).

Visina građevina iz prethodnog stavka mora biti usklađena sa osnovnom građevinom s kojom se nalazi na istoj građevnoj čestici i čini funkcionalnu cjelinu, tj. ne smije ju nadvisiti.

Članak 57.

Dužina zajedničkog pročelja građevina u nizu, te pročelja višestambene građevine može iznositi najviše 25 m.

Dužina pročelja građevine individualne stambene izgradnje izgrađene na samostojeći način i dužina zajedničkog pročelja građevina individualne obiteljske izgradnje izgrađenih na dvojni način može iznositi najviše 14 m.

Odnos dužine prema visini pročelja građevine izgrađene na samostojeći način mjereno na sredini dužine pročelja mora biti najmanje 1:1 ili više od tog omjera u korist dužine pročelja.

Krovišta osnovnih građevina se izvode kao kosa, u pravilu dvostrešna, nagiba do 30° s pokrovom u pravilu od kupe kanalice ili mediteran crijepa.

Krovišta pomoćnih građevina u pravilu se izvode i kao krovišta osnovnih građevina uz mogućnost izvedbe ravnog i kosog jednostrešnog krova s nagibom i pokrovom koji su propisani za osnovne građevine.

UREĐENJE OGRADE I GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 58.

Izgradnja ograda na pojedinačnim građevinskim česticama treba biti sukladna tradicionalnom načinu građenja. Preporuča se da to budu kameni ili žbukani ogradni zidovi visine min. 1.80 metara. Ograde se mogu izvoditi i do 1.5 metara visine u kombinaciji kamena, betona i metala ili ograde od punog zelenila. Nisu dozvoljene montažne ograde od armiranog (prefabriciranog) betona.

Ulazna vrata na uličnoj ogradni moraju se otvarati s unutrašnje strane (na građevnu česticu), tako da ne ugrožavaju prometovanje na javnoj površini.

Postojeće suhozidine na granicama građevinskih čestica treba zadržati u najvećem mogućem obimu.

Članak 59.

Nije dozvoljeno postavljanje ograda i potpornih zidova kojima bi se sprječavao slobodan prolaz bujice, te koji bi smanjili njihovu propusnu moć.

Nije dozvoljeno postavljanje na ogradu oštih završetaka, bodljikave žice i drugog što bi moglo ugroziti ljudski život.

Teren oko građevine, potporne zidove, terase i slično treba izvesti na načine da se ne narušava cjelina naselja te da se onemogućiti nesmetano otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta i/ili građevina.

Članak 60.

Najveća visina potpornog zida ne može biti veća od 2,0 m. U slučaju da je potrebno izgraditi potporni zid veće visine, tada je isti potrebno izvesti u terasama, s horizontalnom udaljenošću zidova od min. 1,5 m, a terene svake terase potrebno je ozeleniti.

Najmanje 20% građevne čestice mora biti ozelenjeno, a obveza hortikulturnog uređenja nalaže se za građevne čestice uz koridore glavne mjesne prometnice i obalne šetnice.

SMJEŠTAJ GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Članak 61.

Pod gospodarskim djelatnostima unutar građevinskog područja naselja podrazumijevaju se:

- proizvodno-poslovne,
- ugostiteljsko - turističke i
- poljoprivredne djelatnosti.

PROIZVODNO - POSLOVNE DJELATNOSTI

Članak 62.

Proizvodno-poslovnim djelatnostima unutar građevinskih područja naselja podrazumijevaju se:

- neopasne djelatnosti kojima se obavljaju uslužne (intelektualne, bankarske, poštanske, ugostiteljske, turističke, servisne /servis bijele tehnike, informatičke opreme i sl./ i druge usluge), trgovačke, komunalno-servisne i proizvodne djelatnosti (zanatska proizvodnja) kod kojih se ne javljaju: buka, zagađenje zraka, vode i tla, te ostali štetni utjecaji po ljudsko zdravlje i okoliš.
- potencijalno opasne djelatnosti po ljudsko zdravlje i okoliš kojima se obavljaju uslužne (servis automobila, ugostiteljske djelatnosti s glazbom i sl.), trgovačke (tržnica, prodaja građevinskog materijala i sl.), komunalno-servisne i proizvodne djelatnosti (zanatska proizvodnja - limarije, lakirnice, bravarije, kovačnice, stolarije, i sl.).

Industrijska proizvodnja je proizvodna djelatnost u kojoj se proizvodni proces obavlja unutar proizvodnog kompleksa ili proizvodne građevine na građevnoj čestici najmanje površine 1,0 ha isključivo unutar građevinskog područja pretežito industrijske namjene.

Zanatska proizvodnja (malo i srednje poduzetništvo) je proizvodna djelatnost u kojoj se proizvodni proces obavlja unutar proizvodnog kompleksa ili proizvodne građevine na građevnoj čestici najmanje površine 0,25 ha.

Proizvodni kompleks je skup proizvodnih, skladišnih, upravnih i drugih pratećih i pomoćnih građevina, te vanjskih površina u svrhu obavljanja proizvodne djelatnosti.

Pod pratećim građevinama iz prethodnog stavka podrazumijevaju se građevine ili prostori trgovačke i ugostiteljske djelatnosti za pripremu i posluživanje hrane i pića GBP do najviše 10% od ukupne GBP proizvodnog kompleksa ili proizvodne građevine, a pod pomoćnim građevinama građevine iz članka 53.

Pod ugostiteljskim djelatnostima iz prethodnog stavka ne podrazumijevaju se usluge pružanja smještaja u hotelskim, hotelsko-apartmanskim i turističko naselje - apartmanskim naseljima, te drugim ugostiteljskim građevinama kapaciteta većeg od 50 ležaja, ako UPU-om nije određena zasebna površina koja je namijenjena za navedene djelatnosti.

Pod proizvodno-poslovnim djelatnostima unutar građevinskih područja naselja ne podrazumijevaju se djelatnosti koje se obavljaju u proizvodnim ili poslovnim građevinama GBP veće od 1.000 m².

Članak 63.

Proizvodno-poslovne potencijalno opasne djelatnosti mogu se unutar građevinskog područja naselja obavljati samo iznimno, ukoliko tehnološko rješenje, veličina građevne čestice i njen položaj u naselju i predviđene mjere zaštite okoliša to omogućavaju.

Obavljanje proizvodno-poslovnih djelatnosti omogućuje se u proizvodnoj ili poslovnoj građevini i to:

- na zasebnoj građevnoj čestici
- uz osnovnu građevinu na građevnoj čestici stambene građevine

Obavljanje proizvodno-poslovnih neopasnih djelatnosti omogućuje se u pravilu i u prizemnoj i podrumskoj etaži stambeno-poslovne građevine ukoliko za to postoje tehnički uvjeti.

Za obavljanje neopasnih proizvodno-poslovnih djelatnosti mogu se koristiti i prostori ili građevine koje ranije nisu bili namijenjene za tu djelatnost u cijelom ili dijelu stambenog, pomoćnog ili gospodarskog prostora.

Članak 64.

Proizvodna ili poslovna građevina u kojoj se obavljaju neopasne djelatnosti, a koja se gradi na istoj građevnoj čestici sa stambenom građevinom u pravilu se smješta po dubini građevne čestice iza osnovne građevine na način da je:

- prislonjena uz osnovnu građevinu na poluugrađeni način,
- odvojena od osnovne građevine,
- na zajedničkoj međi, kao dvojna građevina uz uvjet da je zid prema susjednoj građevnoj čestici izveden od vatrootpornog materijala,
- tako da s osnovnom građevinom čini arhitektonsko-funkcionalnu cjelinu.

Proizvodna ili poslovna građevina u kojoj se obavljaju potencijalno opasne djelatnosti, a koja se gradi na istoj građevnoj čestici sa stambenom građevinom u pravilu se smješta po dubini građevne čestice iza osnovne građevine na slobodnostojeći način (SS), tako da je od osnovne građevine udaljena najmanje 5,0 m, a od građevina na susjednim građevnim česticama osim proizvodno-poslovnih građevina u kojima se obavljaju potencijalno opasne djelatnosti, najmanje 10,0 m.

Visina građevina iz prethodnog stavka mora biti usklađena sa osnovnom građevinom s kojom se nalazi na istoj građevnoj čestici i čini funkcionalnu cjelinu, tj. ne smije ju nadvisiti.

PROIZVODNE DJELATNOSTI

Članak 65.

Uvjeti smještaja proizvodnih kompleksa i proizvodnih građevina unutar građevinskog područja proizvodne pretežito industrijske namjene koncipirani su tako da:

- najmanja veličina građevne čestice iznosi 1,0 ha,
- najmanja udaljenost građevine od susjednih čestica mora iznositi najmanje ½ zabatne visine građevine, ali ne manje od 5,0 m,
- visina građevina (V) može iznositi najviše 10,0 m,
- etažna visina građevina može iznositi najviše tri nadzemne etaže (E=Pr+1) uz mogućnost izvedbe podruma, a najmanje da bude prizemna (E=Pr),
- najveći ukupni koeficijent izgrađenosti građevne čestice (k_{ig}) iznosi 0,4, a najmanji 0,1,
- vrsta pokrova i broj streha budu u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- udaljenost građevina proizvodne namjene od građevnih čestica unutar građevinskih područja naselja iznosi najmanje 30,0 m,

- ograda građevne čestice može biti najveće visine 2,5 m s time da neprovidno kameno ili betonsko podnožje ograde ne može biti više od 0,5 m.
- građevna čestica mora imati osiguran pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine kolnika od 5,5 m,
- građevna čestica mora imati osigurane komunalne priključke (vodoopskrba, odvodnja, energetska opskrba),
- se na građevnoj čestici koja graniči sa građevinskom česticom na kojoj se nalazi postojeća stambena ili pretežito stambena izgradnja osigura uz tu česticu tampon visokog zelenila najmanje širine od 5,0 m.

Izuzetno od prethodnog stavka ovoga članka, proizvodnu ili poslovnu građevinu u kojoj se obavljaju potencijalno opasne djelatnosti moguće je smjestiti na građevnoj čestici najmanje površine od 1.000 m² na slobodnostojeći način (SS), tako da je udaljena od građevina na susjednim građevnim česticama osim proizvodnih ili poslovnih građevina u kojima se obavljaju potencijalno opasne djelatnosti, najmanje 10,0 m.

Članak 66.

Uvjeti smještaja proizvodnih kompleksa i proizvodnih građevina unutar građevinskog područja proizvodne pretežito zanatske namjene koncipirani su tako da:

- najmanja veličina građevne čestice iznosi 0,25 ha, a najveća 1,0 ha,
- najmanja udaljenost građevine od susjednih čestica mora iznositi najmanje ½ zabatne visine građevine, ali ne manje od 3,0 m,
- visina građevina (V) može iznositi najviše 8,0 m,
- etažna visina građevina može iznositi najviše dvije nadzemne etaže (E=Pr+1) uz mogućnost izvedbe podruma, a najmanje da bude prizemna (E=Pr),
- najveći ukupni koeficijent izgrađenosti građevne čestice (k_{ig}) iznosi 0,4, a najmanji 0,1,
- vrsta pokrova i broj streha budu u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- udaljenost građevina proizvodne namjene od građevina unutar građevinskih područja naselja u kojima ljudi borave i rade izuzev proizvodnih građevina, iznosi najmanje 10,0 m.
- ograda građevne čestice može biti najveće visine 2,5 m s time da neprovidno kameno ili betonsko podnožje ograde ne može biti više od 0,5 m.
- građevna čestica mora imati osiguran pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine kolnika od 5,5 m,
- građevna čestica mora imati osigurane komunalne priključke (vodoopskrba, odvodnja, energetska opskrba),
- se na građevnoj čestici koja graniči sa građevinskom česticom na kojoj se nalazi postojeća stambena ili pretežito stambena izgradnja osigura uz tu česticu tampon visokog zelenila najmanje širine od 5,0 m.

POSLOVNE DJELATNOSTI

Članak 67.

Pod poslovnim djelatnostima unutar građevinskih područja izdvojenih namjena podrazumijevaju se uslužne, trgovačke i komunalno-servisne djelatnosti.

Poslovne djelatnosti iz prethodnog stavka obavljaju se:

- unutar građevinskih područja proizvodnih namjena (pretežito industrijska, pretežito zanatska) u poslovnim građevinama i kompleksima smještenim na

zasebnoj građevnoj čestici ili u pratećim poslovnim građevinama na građevnoj čestici proizvodnog kompleksa ili proizvodne građevine,

- unutar građevinskih područja poslovnih namjena u poslovnim građevinama i kompleksima smještenim na zasebnoj građevnoj čestici.
- unutar građevinskih područja športsko rekreacijskih namjena u prostorijama osnovne športske građevine namijenjenim trgovačkoj i ugostiteljskoj djelatnosti čija GBP ne prelazi 30% ukupne GBP građevina.

Pod trgovačkom, odnosno ugostiteljskom djelatnošću iz alineje 3. prethodnog stavka podrazumijeva se prodaja isključivo vezana uz športsko rekreacijske sadržaje (športski artikli i sl.), odnosno pružanje usluga pripreme i posluživanja hrane i pića bez smještajnih kapaciteta.

Članak 68.

Za smještaj poslovnih kompleksa i poslovnih građevina unutar građevinskih područja:

- proizvodne pretežito industrijske namjene primjenjuju se uvjeti iz članka 65.,
- proizvodne pretežito zanatske i poslovne namjene primjenjuju se uvjeti iz članka 66.

UGOSTITELJSKO - TURISTIČKE DJELATNOSTI - HOTELSKA NAMJENA

Članak 69.

Pod ugostiteljsko turističkim djelatnostima - hotelske namjene unutar građevinskih područja podrazumijevaju se usluge pružanja smještaja u ugostiteljsko turističkim građevinama.

Ukupna površina područja određena za ugostiteljsko – turističke namjene unutar naselja može biti do 20% površine građevinskog područja tog naselja.

Pod ugostiteljsko - turističkim građevinama unutar građevinskog područja mogu se graditi:

- hoteli - podrazumijevaju se građevine iz članka 9., stavka 2.,
- ugostiteljski objekti za smještaj sa pratećim sadržajima, trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športske, rekreativne i zabavne te slične namjene.

Članak 70.

Uvjeti smještaja ugostiteljsko - turističkih građevina unutar građevinskog područja koncipirani su tako da:

- se uređenje građevinskog područja rješava cjelovito kroz UPU,
- nove smještajne građevine planiraju se na predjelima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti,
- kapacitet ne prelazi 100 ležaja/ha,
- etažna visina građevina može iznositi najviše dvije nadzemne etaže ($E=Pr+1$) uz mogućnost izvedbe podruma, a najmanje da bude prizemna ($E=Pr$),
- najveći ukupni koeficijent izgrađenosti zone (k_{ig}) iznosi 0,3, a najmanji 0,1, koeficijent iskoristivosti (K_{is}) ne može biti veći od 0.8,
- vrsta pokrova i broj streha budu u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- udaljenost građevina od regulacijskog pravca uz javnu cestu može iznositi najmanje 10,0 m, a prema ostalim površinama 5,0 m,
- ograda građevne čestice može biti najveće visine 2,5 m s time da neprovidno kameno ili betonsko podnožje ograde ne može biti više od 0,5 m.

- građevna čestica mora imati osiguran pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine kolnika od 5,5 m,
- najmanje 40% površine građevne čestice ugostiteljsko-turističke namjene mora se urediti kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo

Građevna čestica mora imati osigurane komunalne priključke (vodoopskrba, odvodnja, energetska opskrba).

POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

Članak 71.

Pod poljoprivrednim djelatnostima podrazumijevaju se djelatnosti skladištenja poljoprivrednih proizvoda.

Obavljanje poljoprivrednih djelatnosti omogućuje se u gospodarskim građevinama:

- bez izvora zagađenja: spremišta poljoprivrednih strojeva i proizvoda, sušare (pušnice), pčelinjaci i sl.

Članak 72.

Smještaj gospodarske građevine omogućuje se uz stambenu građevinu, na istoj građevnoj čestici u pravilu po dubini građevne čestice iza osnovne građevine na način da je:

- prislonjena uz osnovnu građevinu na poluugrađeni način,
- odvojena od osnovne građevine,
- na zajedničkoj međi, kao dvojna građevina uz uvjet da je zid prema susjednoj građevnoj čestici izveden od vatrootpornog materijala.

Odredbe alineja 1. i 3. prethodnog stavka ne odnose se na:

- gospodarske građevine s potencijalnim izvorima zagađenja,
- gospodarske građevine izgrađenih od vatroneotpornih materijala.

Članak 73.

Udaljenost gospodarskih građevina s potencijalnim izvorima zagađenja od:

- regulacijskog pravca iznosi najmanje 20,0 m,
- susjedne međe iznosi najmanje 3,0 m,
- građevina u kojima ljudi borave i rade iznosi najmanje 12,0 m, a u postojećim dvorištima, gdje se to ne može postići 8,0 m, kod zamjene stare gospodarske građevine novom.

Članak 74.

Udaljenost pčelinjaka od:

- regulacijskog pravca iznosi najmanje 15,0 m
- susjedne međe iznosi najmanje:
  - 5,0 m, ako su letišta okrenuta prema međi,
  - 3,0 m, ako su letišta okrenuta u suprotnom pravcu ili bočno.

građevina u kojima ljudi borave i rade i gospodarskih građevina u kojima borave životinje iznosi najmanje 10,0 m

Članak 75.

Kod određivanja udaljenosti ostalih gospodarskih građevina primjenjuju se udaljenosti propisane za stambene građevine.

Članak 76.

Najveća etažna visina gospodarskih građevina može biti prizemna (E=Pr) uz mogućnost izgradnje potkrovlja (E=Pr+Pk).

Visina građevina iz prethodnog stavka mora biti usklađena sa osnovnom građevinom s kojom se nalazi na istoj građevnoj čestici i čini funkcionalnu cjelinu, tj. ne smije ju nadvisiti.

Odnos dužine prema visini pročelja gospodarske građevine izgrađene na samostojeći način mjereno na sredini dužine pročelja mora biti najmanje 1:1,5 ili više od tog omjera u korist dužine pročelja.

Krovišta gospodarskih građevina u pravilu treba izvesti kao kosa jednostrešna ili dvostrešna nagiba do 30°.

SMJEŠTAJ DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 77.

Pod društvenim djelatnostima podrazumijevaju se:

- javne (upravna, pravosudna, udruge građana, političke stranke i druge javne organizacije, socijalna, zdravstvena, odgojno- obrazovna, kulturna, vjerska)

Članak 78.

Obavljanje javnih djelatnosti omogućuje se u prostorima i građevinama javne i društvene namjene.

Vrsta i broj građevina javnih društvenih djelatnosti odredit će se mrežom građevina za svaku djelatnost na osnovi posebnih propisa i standarda, a sukladno predloženom sustavu središnjih naselja i razvojnih središta kojim je dan prijedlog javnih djelatnosti i funkcija koje bi naselje Vela Luka kao manje regionalno središte trebalo posjedovati ili već posjeduje:

UPRAVA	PRAVOSUĐE	UDRUGE GRAĐANA, POLITIČKE STRANKE I DR.	VJERSKE ZAJEDNICE	PROSVJETA, ŠKOLSTVO, OBRAZOVANJE	VISOKO ŠKOLSTVO I ZNANOST
općinsko vijeće	općinski sud s gruntovnicom	(HGK – ispostava žup. reg. komore)	opć. komis. za odn. s vjer. zajed.	dječji vrtić, jaslice	(pojedinačne znanstv. instituc.)
općinsko poglav.	prekršajni sud	(područna obrtnička komora)	(RK dekanat)	osnovno školovanje odraslih	
načelnik	opć. drž. odvjetn.	udruženje obrtn.	samostan	osnovna umjetnič. škola-glazba,ples	
uprav.odj.općine		grad.turist.zajedn.	(ostale vjer. zaj.)	srednje škole i strukovne škole	(pojedini stručni zavodi)
općinski uredi	više odvjet. ureda	grad.razina raznih udr., klub., liga, sekc.i dr. udr.građ.		(srednjoškolsko obrazov. odraslih)	
ispos.žup.ured matični ured	javnobilježničko mjesto-ured	gradska razina političkih stranaka i sindikalnih org.		(učenički dom)	
grad. služba motrenja i obavješćivanja		(gradska razina zaklada i fundac.)			
policijska postaja		grad. razina org. crvenog križa			

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA

opć. postrojbe i stožer civilne zaštite		HAK - autoklub			
opć. vatrog.zajed. (prof.vatr.postr.)		auto škola			
ispostava porezne uprave					
carin. ispostava ili carin. referati					
(postaj.fin. polic.)					
(isp.drž.revizije)					
lučka ispostava					
reg.zav.za zašt.spom.kult. i prir.					
(dopisništ. HINA)					
(sinopt.hidromet.postaja)					
županijska lučka uprava					
državne službe					
KULTURA, UMJETNIČKA I TEHNIČKA KULTURA	ŠPORT I REKREACIJA	ZDRAVSTVO	SOCIJALNA SKRB	FINANCIJSKE I DRUGE SLIČNE USLUŽNE DJEL.	PROMETNE USLUGE
javne ustanove u kulturi	zajednice športskih udruga	primarna zz	Centar za socijalnu skrb Dom socijal. skrbi	(zavod za platni promet)	manja zračna luka - aerodrom - terminal zr.luke
dom kulture	športska društva i klubovi - predstavnici raznih športova	Dom zdravlja specijal, higije-epid.dj, hitna med.sluzba, laborat.,radiolog. i druga dijagnost. Ljekarna	(Dom za djecu /Dom za odrasle)	nekoliko ispostav. poslov.banaka, štedion. i mjenjač.	manja luka
galerija	drž., žup. i grad.-opć. natjec. i priredbe	sekundarna zz Poliklinika Opća bolnica (manja, s nekim odjelima/ specijalna bolnica)	Centar za pomoć i njegu	ispost. osig. zav.	pomorsko putnički terminal
muzej	otvoreni športski objekti: športska igrališta za razne vrste športova s izgrađenim gledalištem	tercijarna zz	Ispostava PS Hrvatskog zavboda za zapošljavanje	poslov. hrv.lutrije	manji autob. kol.
gradska knjižnica	zatvoreni športski objekti:dvorana, bazen, kuglana i dr.	Ispostava Zavoda za javno zdravstvo Žup.	Ispostava PS Hrvatskog fonda mir.i inv.osig.rad.	poslovn. turist .agen.	(rent-a-car) (taxi služba)
amater. kazalište	pojedinačni objekti za rekreaciju, zabavu i odmor	Ispostava područ. zav. hrv. fonda zdr. osig.		pojedine uslužne poslovne tvrtke	(transp.šped.pod.) (putn.autob.pod.)
lokalna postaja					veći pošt.ured-čvorna telef.centri.
dvojtjedne novine					
(gradski orkestar)					
(pjevački zbor)					
klape					
grad.limen. glazb.					
KUD sa sekcijama					
otvoreno pučko učilište 1-2 kinematografa					
samostalni umjetnici					
ogran. Matice hrv.					
zaj.sav.udr.tehn.k.					

TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO	OBRT I DRUGE USLUGE
nekoliko trg.tvrtki na vel.i mal.ex-im	automehaničars. radionica
	manja tiskara
robna kuća	neki spec. tehn.servisi
skladišta, spec.trgovine manja hladnjača	veći broj obrt. radionica
manja tržnica	
hotel-prenočište	
restaur.-kavana	
disko klub	

Članak 79.

Na jednoj građevnoj čestici moguće je smjestiti jednu građevinu javnih djelatnosti, a uz nju pomoćne građevine iz članka 53. s time da izgradnja treba biti tako koncipirana da:

- za građevinu kulturne, upravne i vjerske namjene najmanja površina građevne čestice iznosi 1.000 m² uz najveći **k**ig od 0,3,
- za građevinu osnovne i srednje škole i dom zdravlja najmanja površina građevne čestice iznosi 15.000 m² uz najveći **k**ig od 0,3,
- najmanja udaljenost građevine od susjednih čestica mora biti veća ili jednaka njezinoj visini, ali ne manja od 3,0 m,
- najveća etažna visina građevina iznosi unutar područja obvezatne izrade UPU-a prizemlje i dva kata (E=Pr+2+Pk) uz mogućnost izgradnje podruma i potkrovlja, a unutar ostalih građevinskih područja naselja prizemlje i kat (E=Pr+1+Pk) uz mogućnost izgradnje podruma i potkrovlja.
- građevina ili građevna čestica ima osiguran pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine kolnika od 5,5 m,
- najmanje 25% od ukupne površine građevne čestice namijenjene izgradnji građevinama odgojne i obrazovne, te zdravstvene i socijalne djelatnosti mora biti uređeno kao parkovno zelenilo,
- se pri projektiranju primjenjuju slijedeći normativi:
  - Trgovina (prodajni prostor) - 0,60 m²/st
  - Trgovina (skladišni prostor) - 0,25 m²/st
  - Zanatstvo - 0,10 m²/st
  - Ugostiteljstvo - 0,40 m²/st
  - Dječji vrtić - 3 m²/djetetu
  - Osnovno obrazovanje - 5,0 m²/učeniku
  - Srednje obrazovanje - 6,5 m²/učeniku
  - Socijalna zaštita, đачki domovi - 15 m²/učeniku
  - Domovi za stare - 15 m²/st
  - Domovi zdravlja - 15 m²/st
  - Ambulante - 0,04 m²/st

Ako se građevine odgojne i obrazovne djelatnosti grade sjeverno od postojeće građevine, njihova udaljenost od te građevine mora iznositi najmanje tri njezine visine, odnosno ako se ispred navedenih građevina gradi nova građevina, njena udaljenost prema jugu od navedenih javnih sadržaja ne može biti manja od tri visine.

ŠPORTSKO - REKREACIJSKE POVRŠINE I SADRŽAJI

Članak 80.

Obavljanje športsko rekreacijskih djelatnosti unutar građevinskog područja naselja omogućuje se na površinama i u građevinama športsko rekreacijske namjene smještenim na zasebnim građevnim česticama ili na građevnoj čestici uz osnovnu stambenu ili poslovnu građevinu za obavljanje neopasnih djelatnosti.

Iznimno, od prethodnog stavka, smještaj športskih djelatnosti: zajednice športskih udruga, športska društva i sl. moguće je unutar građevinskog područja naselja smjestiti i u građevine javne i društvene, te poslovne i stambeno-poslovne namjene.

Članak 81.

Pod građevinama i površinama športsko-rekreacijske namjene unutar građevinskih područja naselja na površinama izvan onih određenih UPU-ima za športsko rekreacijsku namjenu, podrazumijevaju se:

- športska otvorena igrališta do 200 m² površine (trim staza, mini golf, stolni tenis, bočalište, viseća kuglana, travnato igralište za mali nogomet, košarka, badminton, odbojka, odbojka na pijesku i sl.),
- standardni tenis teren,
- bazen za plivanje za vlastite potrebe, športska građevina (kuglana i dr.) do najviše 200 m² GBP.

Smještaj građevina iz prethodnog stavka:

- na zasebnim građevnim česticama treba biti tako koncipiran da:
- najmanja površina građevne čestice iznosi 1.200 m²,
- najveći kig iznosi 0,2, s time da se uračunavaju samo površine pratećih građevina uz osnovni športski teren ili bazen, a to su: garderobe, sanitarije, uredi, priručno skladište, trgovina športskim artiklima, ugostiteljski sadržaji, pogonske prostorije bazena i sl.,
- se za prateće građevine primjenjuju uvjeti uređenja propisani za pomoćne građevine iz članka 53.
- na građevnim česticama uz stambenu ili poslovnu građevinu treba biti tako koncipiran da:
- najmanja površina građevne čestice iznosi 1.200 m² + površina najmanje propisane građevne čestice za stambenu, odnosno poslovnu građevinu.
- da se u ukupni kig uračunavaju samo površine pratećih građevina uz osnovni športski teren ili bazen, a to su: garderobe, sanitarije, uredi, priručno skladište, pogonske prostorije bazena i sl.,
- se za prateće građevine primjenjuju uvjeti uređenja propisani za pomoćne građevine iz članka 53.

Članak 82.

Za građevine športsko rekreacijske namjene unutar površina određenih UPU-om primjenjuju se uvjeti za uređenje propisani za površine izdvojene športsko rekreacijske namjene izvan građevinskog područja.

UREĐENJE ZELENIH POVRŠINA

Članak 83.

Pod zelenim površinama unutar građevinskog područja naselja podrazumijevaju se slijedeće "negradive" površine javne namjene:

- javni parkovi (hortikulturno uređene površine),
- park-šume (šumske uređene površine) i
- zaštitne i ostale javne zelene površine.

Zelene površine namijenjene su prvenstveno odmoru i rekreaciji stanovništva, odnosno zaštiti okoliša kao tampon zone kako između pojedinih dijelova građevinskog područja naselja, tako i između građevinskog područja naselja i površina drugih namjena u kojima se obavljaju djelatnosti potencijalno opasne po okoliš i ljudsko zdravlje (zaštita od buke i sl.).

Članak 84.

Prostornim planovima užih područja (UPU-om) potrebno je u građevinskim područjima naselja / dijelovima naselja:

- Vela Luka osigurati najmanje 5% zelenih površina od ukupne površine naselja

Članak 85.

U sklopu zelenih površina omogućuje se smještaj:

- infrastrukturnih objekata,
- javnih parkirališnih površina,
- pješačkih i biciklističkih staza,
- dječjih igrališta,
- višenamjenskih parkovnih objekata (paviljoni), fontane,
- građevina javnih sanitarija,
- objekata za potrebe zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti (zakloni i skloništa), te
- manjih ugostiteljskih, trgovačkih, uslužnih i drugih sličnih montažnih građevina - kioska.

Izuzetno od prethodnog stavka, unutar javnog parka i park-šume nije dozvoljen smještaj objekata i građevina iz alineja 2. i 8. prethodnog stavka, osim podzemnih garaža.

GBP objekata i građevina ne smije prelaziti 10% površine javne parkovne površine, odnosno ukupna GBP građevina (paviljoni, javne sanitarije) može iznositi najviše 100 m².

2.3 IZGRAĐENE STRUKTURE VAN NASELJA GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZDVOJENIH NAMJENA

Članak 86.

Uvjeti uređenja građevinskih područja izdvojenih namjena razlučuju se prema dovršenosti i pretežitoj namjeni.

Prema dovršenosti, građevinska područja izdvojenih namjena rasčlanjena su na izgrađene i neizgrađene dijelove. UPU-om izgrađene i neizgrađene dijelove građevinskih područja izdvojenih namjena moguće je detaljnije rasčlaniti prema oblicima korištenja površina.

Izgrađeni dijelovi građevinskih područja izdvojenih namjena predviđeni su za održavanje, obnovu, dovršavanje i uređenje rekonstrukcijom i sanacijom postojećih, te interpoliranom izgradnjom novih građevina.

Neizgrađeni dijelovi građevinskih područja izdvojenih namjena predviđeni su za daljnji razvoj izgradnjom novih građevina i uređenjem novih prostora.

Članak 87.

Uvjeti uređenja građevinskih područja izdvojenih namjena prema namjeni i korištenju utvrđuju se za smještaj:

- gospodarska zona - ugostiteljsko - turističke djelatnosti

GRAĐEVINSKA PODRUČJA IZDOJENIH NAMJENA - UGOSTITELJSKO -
TURISTIČKE DJELATNOSTI

Članak 88.

Pod ugostiteljsko turističkim djelatnostima unutar građevinskih područja izdvojenih namjena podrazumijevaju se usluge pružanja smještaja u ugostiteljsko turističkim građevinama.

Pod ugostiteljsko turističkim građevinama unutar građevinskog područja:

- turističkog naselja podrazumijevaju se građevine iz članka 13., stavka 1.
- autokampova iz članka 13., stavka 2.

Članak 89.

Uvjeti smještaja ugostiteljsko turističkih građevina unutar građevinskog područja turističkog naselja koncipirani su tako da:

- se uređenje građevinskog područja rješava cjelovito kroz UPU,
- smještajna građevina planira se izvan pojasa najmanje 100 m od obalne crte na predjelima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti,
- kapacitet ne prelazi 100 ležaja/ha građevinskog područja
- etažna visina građevina može iznositi najviše jednu nadzemnu etažu ($E=Pr+Pk$) uz mogućnost izvedbe podruma i potkrovlja, a najmanje da bude prizemna ($E=Pr$),
- najveći ukupni koeficijent izgrađenosti zone (k_{ig}) iznosi 0.2, koeficijent iskoristivosti (K_{is}) ne može biti veći od 0.8,
- udaljenost građevina od regulacijskog pravca uz javnu cestu može iznositi najmanje 5,0 m, a prema ostalim površinama 3,0 m,
- najmanje 40% površine građevne čestice ugostiteljsko-turističke namjene mora se urediti kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo,

Članak 90.

Uvjeti smještaja autokampa koncipirani su tako da:

- kapacitet ne prelazi 100 ležaja/ha površine kampa,
- smještajne jedinice ne mogu se planirati u pojasu najmanje 25 m od obalne crte te se ne smiju povezivati sa tlom na čvrsti način
- prateći sanitarni i drugi sadržaji moraju biti izgrađeni najmanje 70 m od obalne crte
- najveći ukupni koeficijent izgrađenosti zone (k_{ig}) iznosi 0.3, koeficijent iskoristivosti (K_{is}) ne može biti veći od 0.8,
- etažna visina pratećih i pomoćnih građevina može iznositi najviše jednu nadzemnu etažu ($E=Pr$),
- najmanje 40% površine građevne čestice ugostiteljsko-turističke namjene mora se urediti kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo,
- najveća GBP pratećih i pomoćnih građevina iznosi 500 m² ili 10% površine autokampa.

UREĐENJE GROBLJA

Članak 91.

Groblja je moguće uređivati unutar utvrđenih površina namjenjenih za razvoj groblja sukladno posebnim propisima.

OSTALA IZGRADNJA IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Članak 92.

Izvan građevinskih područja se dozvoljava izgradnja:

- kapelica prizemne visine s najvećom GBP od 30 m²,
- građevina posebne namjene (građevine od interesa za obranu zemlje i zaštitu od elementarnih nepogoda, i sl.) u skladu s posebnim propisima,
- reklamnih panoa uz prometnice,
- infrastrukturnih prometnih i komunalnih građevina s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama, a među njima:

benzinske postaje sa pratećim sadržajima (ugostiteljstvo, praonica automobila) ukupne GBP od najviše 400 m², uz prometnice

3. UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Članak 93.

Pod gospodarskim djelatnostima izvan građevinskih područja podrazumijevaju se slijedeće djelatnosti:

- poljoprivreda,
- ribarstvo, marikultura,
- šumarstvo i
- lovstvo.

POLJOPRIVREDNE DJELATNOSTI

Članak 94.

Pod zahvatima u prostoru u svrhu obavljanja poljoprivrednih djelatnosti podrazumijevaju se:

- sklopovi gospodarskih građevina za biljnu proizvodnju (biljne farme),
- ostali gospodarski objekti u funkciji poljoprivredne proizvodnje:
  - gospodarske građevine za preradu i skladištenje, staklenici i plastenici za uzgoj voća, povrća, sadnica i ukrasnih biljaka, pčelinjaci.

Građevine iz prethodnog stavka mogu graditi samo osobe sa prijavljenim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvom te prijavljenim pružanjem ugostiteljskih i turističkih usluga (za ugostiteljsko – turističke građevine u sklopu farmi) u seljačkom domaćinstvu.

Prestankom bavljenja gospodarskim djelatnostima osobe iz prethodnog stavka su obvezne ukloniti građevine farme u roku od dva mjeseca računajući od dana prestanka obavljanja tih djelatnosti.

Članak 95.

Sklopom gospodarskih građevina za biljnu proizvodnju (u nastavku: biljna farma) se smatra funkcionalno povezana grupa građevina na pripadajućem posjedu koje se u pravilu smještavaju izvan građevinskih područja.

Poljoprivredni posjed u smislu ovih odredbi može činiti jedna ili više katastarskih čestica (vlastito poljoprivredno zemljište, zakup državnog zemljišta, zakup privatnog zemljišta) koje se moraju nalaziti na području teritorija Općine i čija ukupna površina mora zadovoljavati propisani kriterij o potrebnoj veličini posjeda.

Poljoprivredno zemljište koje je služilo kao osnova za izgradnju građevina biljne farme ne može se parcelirati na manje dijelove.

Članak 96.

Najmanja veličina posjeda na kojem se planira izgradnja biljne farme ovisno o vrsti i intenzitetu poljoprivredne djelatnosti.

U ZOP-u do 1000 metara od obalne crte sukladno posebnom Propisu:

- 3,0 ha za uzgoj maslina,
- 3,0 ha za uzgoj voća i (ili) povrća,
- 3,0 ha za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina,
- 3,0 ha za uzgoj sadnica za voće, povrće, vinovu lozu i ukrasno bilje.

U obalnom pojasu udaljenom više od 1000 metara od obalne crte:

- 1,0 ha za uzgoj maslina,
- 0,5 ha za uzgoj voća i/ili povrća,
- 1,0 ha za uzgoj vinove loze i proizvodnju vina,
- 1,0 ha za uzgoj sadnica za voće, povrće, vinovu lozu i ukrasno bilje.

Članak 97.

Građevine koje se mogu graditi u sklopu biljne farme su:

- osnovne gospodarske građevine za potrebe ratarske djelatnosti,
- stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika
- građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi,
- pomoćne građevine (garaža, spremišta poljoprivrednih strojeva, alata i sl.),

Uvjetuje se izgradnja prvenstveno osnovnih građevina, a istovremeno ili tek u slijedećim etapama izgradnja pratećih stambenih građevina i građevina ugostiteljsko-turističke namjene.

Površine i raspored građevina iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u postupku utvrđivanja uvjeta uređenja biljne farme u skladu s potrebama tehnologije pojedine vrste poljoprivredne djelatnosti. Smještaj građevina je potrebno tako organizirati kako bi se postiglo njihovo grupiranje u jednom dijelu posjeda.

Članak 98.

Za izgradnju pojedinih vrsta građevina u sklopu biljne farme primjenjuju se uvjeti uređenja kao i za izgradnju gospodarskih građevina poljoprivrednih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja.

Izvan građevinskih područja na posjedima manjim od propisanim člankom 98. dozvoljava se rekonstrukcija postojećih gospodarskih spremišta/kućišta/kućarica i starih gustijerna u postojećim gabaritima i postojećim materijalima na tradicionalan način (zidanje u suho kamenom, pokrov kamene ploče na drvenim oblicama) uz poštivanje svih okolnih elemenata krajobraza.

Stambenim građevinama za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika smatraju se građevine individualne stambene izgradnje (višeobiteljske, samostojeće) uz sljedeće uvjete:

- najveća GBP iznosi 200 m²,
- najveća dozvoljena katnost iznosi prizemlje + potkrovlje (E=Pr).

Članak 99.

Za izgradnju biljnih farmi treba izraditi Idejna rješenja, te ishoditi suglasnosti, pozitivna mišljenja nadležnih službi (vodoprivredna, sanitarna, prometna, konzervatorska i sl.) i propisana odobrenja.

Idejnim rješenjem, temeljem kojeg se može planirati izgradnja, potrebno je prikazati:

- veličinu čestice i površine poljoprivrednog zemljišta predviđenog za korištenje,
- vrstu ratarske djelatnosti ili turističke ponude (za seoski turizam) koja će se na njemu organizirati,
- tehnološko rješenje i kapacitete, broj i veličinu potrebnih gospodarskih građevina ovisno o vrsti namjeravane poljoprivredne proizvodnje,
- područje namjeravane izgradnje građevina na biljnoj farmi sa predviđenim razmještajem građevina i ostalih sadržaja,
- pristup na javnu prometnu površinu, direktno ili pristupom sa pravom služnosti,
- mogućnosti opremanja čestice komunalnom infrastrukturom (naročito: opskrba vodom, način sabiranja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, odlaganje otpada i sl.),
- ozelenjavanje čestice i sadnju zaštitnog zelenila,
- potencijalni utjecaj na okoliš i mjere za zaštitu okoliša.

Poljoprivredno zemljište koje je služilo kao osnova u postupku utvrđivanja uvjeta uređenja građevne čestice za izgradnju biljne farme ne može se dijeliti na manje dijelove.

Članak 100.

Gospodarski objekti u funkciji poljoprivredne proizvodnje ne mogu se graditi unutar zaštićenog obalnog pojasa na udaljenosti manjoj od 100 metara od obalne linije.

Biljne farme se ne mogu osnivati na udaljenosti manjoj od 50 m od građevinskih područja naselja i groblja.

Članak 101.

Za smještaj pčelinjaka u odnosu na ostale građevine primjenjuju se uvjeti smještaja pčelinjaka u građevinskim područjima naselja.

RIBARSTVO, MARIKULTURA

Članak 102.

Marikulturom se podrazumijeva:

- područje morskog akvatorija u svrhu obavljanja marikulture (oznaka H2)
- zona od uvale Tankaraca do uvale M. Česminova (sukladno grafičkoj oznaci na kartografskom prikazu 1. Korištenje i namjena površina)

Ribarstvom se smatra djelatnost lova i sakupljanja riba i morskih organizama sukladno posebnom propisu te su u tu svrhu označena ribolovna područja:

- ribolova izuzev kočom (oznaka O),
- ribolova kočom (oznaka F),
- područje ribarenja ludrom, zagonicom i fružatom i
- područje ribarenja kočicom.

Članak 103.

Područje marikulture predviđa se za kavezni uzgoj ribe. Unutar područja marikulture ne može se planirati uzgoj plave ribe.

Prilikom organizacije i detaljnije funkcionalne podjele zone na manje cjeline potrebno je obaviti detaljnija istraživanja lokalnih uvjeta (položajnih, klimatskih, bioloških i drugih) radi dobijanja što kvalitetnijeg rješenja cijele zone.

Članak 104.

Ribolovna područja određena ovim planom označena su u smislu dodatnih ograničenja i zaštite morskih organizama u skladu s posebnim propisima.

ZONA REKREACIJE U MORU

Članak 105.

Zone rekreacije u moru predstavljaju prostor rezerviran za rekreativne aktivnosti u moru. Unutar definiranih granica zona rekreacije nisu dopuštene aktivnosti koje bi na aktivan ili pasivan način mogu ugroziti sigurnost kupaca i korisnika prostora.

Zone rekreacije u moru trebaju biti propisno i jasno naznačene u prostoru sustavima plutača, mreža i ostalih pomagala a sve sukladno posebnim propisima.

Zone rekreacije u moru određene na kartografskom prikazu 1. Korištenje i namjena prostora.

ŠUMARSTVO

Članak 106.

Šumama i šumskim zemljištem gospodari se temeljem šumskogospodarske osnove.

Sukladno posebnom propisu, omogućuje se izgradnja građevina u šumama za potrebe lovstva i gospodarenja šumama na način da:

- etažna visina građevina za potrebe gospodarenja šumama iznosi najviše jednu nadzemnu etažu uz mogućnost izvedbe podruma i potkrovlja (E=Pr+Pk).

LOVSTVO

Članak 107.

Gospodarenje divljači i lovištima provodi se temeljem lovnogospodarske osnove.

U skladu s posebnim propisom omogućuje se utvrđivanje lovišta i uzgajanje divljači izvan građevinskih područja, te u tu svrhu izgradnja lovnogospodarskih i lovnotehničkih građevina (lovačkog doma, čeke, hranilišta divljači i sl.) na način da:

- etažna visina lovačkog doma iznosi najviše jednu nadzemnu etažu uz mogućnost izvedbe podruma i potkrovlja (E=Pr+Pk),
- GBP lovačkog doma iznosi najviše 100 m².

4. UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Članak 108.

Smještaj javnih društvenih djelatnosti omogućen je unutar građevinskih područja naselja pod uvjetima propisanim u članku 79.

Smještaj športsko rekreacijskih djelatnosti omogućen je:

- unutar građevinskih područja naselja pod uvjetima propisanim u članku 81.

5. UVJETI UTVRĐIVANJA KORIDORA ILI TRASA I POVRŠINA PROMETNIH I DRUGIH INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Članak 109.

Uvjeti za utvrđivanje koridora, trasa i površina infrastrukturnih građevina određuju se obzirom na namjenu, značaj/razvrstaj i plansku kategoriju građevine.

Obzirom na namjenu infrastrukturnih građevina određuju se koridori, trase i površine za:

- prometnu infrastrukturu i to za:
  - cestovni promet,
  - pomorski promet,
  - javne telekomunikacije,
- komunalnu infrastrukturu i to:
  - energetiku i
  - vodno gospodarstvo.

Obzirom na značaj/razvrstaj infrastrukturnih građevina određuju se koridori, trase i površine za:

- građevine od međunarodnog, državnog, županijskog i lokalnog značaja

Obzirom na plansku kategoriju infrastrukturnih građevina određuju se:

- trase i površine za postojeće građevine,
- koridori i površine za planirane građevine sa alternativnim rješenjima, te

koridori za građevine u istraživanju.

Članak 110.

Koridori, trase i lokacije infrastrukturnih građevina vodoopskrbe, odvodnje otpadnih voda i telekomunikacije u grafičkom dijelu Plana, usmjeravajućeg su značenja i dozvoljene su odgovarajuće prostorne prilagodbe koje bitno ne odstupaju od koncepcije rješenja.

Pri paralelnom vođenju infrastrukturnih koridora i trasa omogućuje se sukladno posebnim propisima njihovo preklapanje uz nužnost prethodnog međusobnog usuglašavanja.

Smještaj površinskih komunalnih infrastrukturnih građevina (trafostanice nazivnog napona manjeg od 110 kV, plinske regulacijske stanice i sl.) utvrdit će se sukladno tehničkim i sigurnosnim zahtjevima za pojedinu građevinu.

5.1 PROMETNA INFRASTRUKTURA

5.1.1 CESTOVNI PROMET

Članak 111.

Površine za smještaj planiranih cesta, te njihovih alternativnih trasa, izvan izgrađenih dijelova građevinskih područja i onih područja za koja nije izrađen plan užeg područja ili idejno rješenje prometne građevine, čine koridori slijedećih širina:

PROMETNICA	POSTOJEĆA (m)	PLANIRANA (m)
Državna cesta	70	100
Županijska cesta	40	70
Lokalna cesta i ostale ceste koje nisu javne	10	20

Do stupanja na snagu odgovarajućih prostornih planova užih područja ili izrade idejnog rješenja prometne građevine, nije moguća izgradnja građevina drugih namjena unutar koridora iz prethodnog stavka.

Širine postojećih cesta određenih u prethodnom stavku mogu biti i manje u već izgrađenim dijelovima građevinskih područja u skladu s posebnim propisima o javnim cestama.

Članak 112.

Sve javne prometne površine unutar građevinskih područja na koje postoji neposredan pristup s građevnih čestica ili su uvjet za formiranje građevne čestice jesu ulice, koje se moraju projektirati, graditi i uređivati na način da se omogućuje vođenje komunalne i druge infrastrukture, te moraju biti vezane na sustav javnih cesta.

Ulice u naselju koje su razvrstane kao državne, županijske ili lokalne ceste smatraju se tom vrstom cesta (javne ceste).

Kolnici ulica iz stavka 1. ovog članka moraju imati najmanju širinu 5,5 m za dvije prometne trake, odnosno 4,5 m za jednu prometnu traku.

Samo jedna prometna traka može se izgrađivati iznimno na preglednom dijelu kolnika do najviše 500 m, pod uvjetom da se na svakih 250 m uredi ugibalište, odnosno u slijepim ulicama čija dužina ne prelazi 100 m na preglednom dijelu ili 50 m na nepreglednom.

Na završetku slijepe ulice potrebno je izvesti okretište koje će svojim tehničkim karakteristikama zadovoljavati uvjetima prometovanja intervencijskim vozilima, te vozilima za odvoz otpada.

Članak 113.

Najmanja udaljenost regulacijskog pravca od ruba kolnika treba osigurati mogućnost izgradnje odvodnog jarka, usjeka, nasipa, bankine i nogostupa, a ne može biti manja od one određene posebnim propisima.

Uz kolnik ulice je potrebno predvidjeti obostrano uređenje nogostupa u širini koja ovisi o pretpostavljenom broju korisnika, ali ne manjoj od 0,80 m.

Izuzetno, tamo gdje nije moguće ili nema opravdanih razloga za to, uz kolnik se može osigurati izgradnja nogostupa samo uz jednu stranu ulice.

Ne dozvoljava se izgradnja građevina, zidova i ograda, te podizanje nasada koji sprečavaju proširivanje preuskih ulica, uklanjanje oštih zavoja, te zatvaraju vidno polje vozača i time ometaju promet.

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Članak 114.

U koridoru ulice ili ceste moguća je gradnja i uređivanje biciklističkih staza sukladno odredbama posebnih propisa i normativa.

Gradnju i uređivanje biciklističkih traka moguće je izvesti:

- odvojeno od kolnika u drugoj razini,
- kao fizički odvojeni dio kolnika i
- prometnim znakom i horizontalnom signalizacijom odvojeni dio kolnika.

Članak 115.

Smještaj potrebnog broja parkirališnih ili garažnih mjesta potrebno je predvidjeti na pripadajućoj građevnoj čestici.

Iznimno, od prethodnog stavka parkirališta i garaže mogu se uređivati i graditi i na drugoj građevnoj čestici kao skupni javni ili privatni parkirališno-garažni prostor za više građevina u susjedstvu, ali isključivo istovremeno s gradnjom građevina kojima služe.

Članak 116.

Minimalne vrijednosti prilikom određivanja broja parkirališnih mjesta za pojedine vrste djelatnosti određene su tablicom:

Namjena / djelatnost	Potreban broj parkirališnih ili garažnih mjesta (PM)
STAMBENA	1 PM/ stamb. jedinica
STAMBENO / POSLOVNO	1 PM/ 40 m ²
POSLOVNO	1 PM/ 50 m ²
INDUSTRIJA	1 PM/ 60 m ²
JAVNO/DRUŠTVENA	1 PM/ 60 m ²
UGOSTITELJSTVO/TURIZAM	1 PM/ 50 m ²
ŠPORT/REKREACIJA	1 PM/ 25 m ²

Članak 117.

Pri određivanju parkirališnih potreba za građevine ili grupe građevina s različitim sadržajima može se predvidjeti isto parkiralište za različite vrste i namjene građevina, ako se koriste u različito vrijeme.

Postojeće garaže i garažno-parkirališna mjesta ne mogu se prenamijeniti u druge sadržaje, ako se ne osigura drugo parkirališno-garažno mjesto na istoj građevnoj čestici, odnosno na drugoj u skladu s ovim odredbama.

5.1.2 POMORSKI PROMET

Članak 118.

Ovim planom osiguravaju se uvjeti za organizaciju pomorskog prometa kroz uspostavu sustava morskih luka i plovnih puteva u akvatoriju i lučkom području općine Vela Luka.

Međunarodni pomorski prijelaz namijenjen carinskoj obradi i pregledu robe smješten je unutar lučkog područja naselja Vela Luka.

Unutar morskog akvatorija Općine moguća je izgradnja i instalacija uređaja koji su potrebni za odvijanje sigurne plovidbe.

Članak 119.

Morske luke na području Općine podijeljene su u tri osnovne skupine:

- morske luke za javni promet:
  - županijskog značaja – smještena je unutar lučkog područja naselja Vela Luka s mogućnošću relokacije sukladno varijantnom rješenju o izmještanju luke ispred bivše tvornice 'Jadranka' odnosno mogućim zahvatom rotacije vrha postojećeg mola a u svrhu poboljšanja uvjeta pristajanja većih brodova
  - lokalnog značaja - lučko područje naselja Vela Luka
- morske luke posebne namjene:
  - brodogradilište "Greben",
  - luka nautičkog turizma: naselje Vela Luka kapaciteta do 200 vezova,
  - luka nautičkog turizma turističko - ugostiteljska zona naselja Gradina, kapaciteta do 200 vezova
  - privezište - dio obale izgrađen za privremen privez plovnih objekata, izvan lučkog područja, kapaciteta do 10 vezova

Članak 120.

Plovni putevi označeni u grafičkom dijelu Plana predstavljaju koridore za nesmetani prolaz brodskog prometa a unutar kojih sukladno posebnom propisu nije dozvoljena druga aktivnost koja može ugroziti sigurnost plovidbe.

Plovni putevi dijele se na:

- međunarodni plovni put
- unutarnji plovni put
- plovni put turističke linije

5.2 POŠTA I JAVNE TELEKOMUNIKACIJE

Članak 121.

Razmještaj jedinica poštanske mreže (poštanski uredi) određen je uvjetima smještaja društvenih djelatnosti iz članka 79. odnosno prema potrebama konzuma.

Novi poštanski uredi ustrojavaju se i izgrađuju sukladno posebnim propisima i ovim odredbama.

Članak 122.

Planom se osiguravaju koridori za izgradnju telekomunikacijske kanalizacije za međunarodne, magistralne i korisničke veze najmanje širine od 5 m izvan izgrađenih dijelova građevinskih područja.

U pravilu telekomunikacijsku kanalizaciju je potrebno smjestiti unutar zajedničkog infrastrukturnog koridora prometnice.

Članak 123.

Za svaku građevinu, bez obzira na njezinu visinu, koja se nalazi na trasi radijskog koridora ili u njegovoj blizini moraju se utvrditi elementi ograničenja u planovima užih područja ili pri izdavanju lokacijskih uvjeta.

Članak 124.

Bazna postaja pokretnih TK mreža (antenski stup i prostor za opremu) u pravilu se smještava na zasebnoj građevnoj čestici s osiguranim kolnim pristupom izvan:

- građevinskih područja,
- športsko rekreacijskih površina,
- zaštićenih dijelova prirode i dijelova prirode predloženih za zaštitu temeljem posebnog propisa ili Plana,
- područja zaštićenih kulturnih dobra ili onih predloženih za zaštitu, odnosno područja u njihovoj neposrednoj blizini,
- područja zaštite ekspozicije naselja,
- infrastrukturnih koridora i površina sa (zaštitnim) zonama posebno uvjetovane izgradnje

Izuzetno, bazna postaja se može smjestiti i unutar građevinskih područja osim na dječjem vrtiću, školi, domu zdravlja i sl., ukoliko se dokaže da drugačije nije moguće ostvariti pokrivenost područja signalom, uz uvjete:

- da se u cilju zaštite zdravlja ljudi ne prekoračuju temeljna ograničenja i granične razine propisane posebnim propisom u pogledu zaštite od elektromagnetskih polja,

te da se nalazi izvan:

- granica utvrđenih zona zaštite nepokretnih kulturnih dobra, odnosno povijesnih graditeljskih cjelina i vrlo vrijednih dijelova prirodne baštine,
- infrastrukturnih koridora i površina sa (zaštitnim) zonama posebno uvjetovane izgradnje.

Kod detaljnog utvrđivanja lokacija za nove bazne postaje utvrđuje se princip da jednu lokaciju koristi više korisnika – koncesionara mobilnih komunikacija.

5.3 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

5.3.1 ENERGETIKA

Članak 125.

Osnovu energetskeg sustava koji je prisutan na području općine Vela Luka čini elektroenergetski sustav.

Osim energetskeg sustava navedenih u prethodnom stavku, planom se u pogledu racionalnog korištenja energije preporuča i omogućuje korištenje dopunskih izvora energije ukoliko su takve mogućnosti dostupne.

Dopunski izvori energije su obnovljivi izvori energije vode, sunca, vjetra, te toplina iz industrije, otpada i okoline. Građevine koje se izgrađuju u svrhu iskorištavanje dopunskih izvora energije moguće je smjestiti kako unutar građevnih područja, tako i izvan njih pod uvjetom da ne ugrožavaju okoliš, te vrijednosti kulturne baštine i krajobraza.

Planiranje i građenje građevine za iskorištavanje snage vjetra za električnu energiju na području Općine nije dopušteno.

Članak 126.

Elektroenergetsku mrežu na području općine Vela Luka čine slijedeće elektroenergetske građevine:

- transformatorska i rasklopna postrojenja, te
- elektroprijenosni uređaji.

Planom se osiguravaju:

- koridori za smještaj prijenosnih uređaja – dvosistemskog dalekovoda naponskog nivoa 110 kV

Članak 127.

Najmanje širine koridora postojećih dalekovoda iznose:

- 20 m za naponski nivo 110 kV,

ako drugačije nije utvrđeno posebnim propisom, odnosno normativima.

Korištenje i uređenje prostora unutar koridora iz prethodnog stavka treba biti u skladu s posebnim propisima i uvjetima nadležnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima.

Članak 128.

Prilikom projektiranja i izgradnje elektroenergetskih građevina naponskog nivoa 10(20) kV potrebno je pridržavati se slijedećih odredbi:

- sva planirana sredjenaponska mreža treba biti predviđena za 20 kV napon
- sve nove transformatorske stanice srednji/niski napon do uvođenja 20 kV napona treba planirati sa transformacijom 10(20)/0,4 kV, a nakon uvođenja 20 kV napona sa transformacijom 20/0,4 kV.
- trafostanica 'Bobanja Lazi' planirana je sa transformacijom 35/10 kV napona do uvođenja 20 kV napona
- kod svih postojećih transformatorskih stanica s 10 kV opremom, trebat će kod prijelaza na pogon s 20 kV naponom, zamijeniti 10 kV opremu s odgovarajućom 20 kV opremom.
- određene dionice postojeće 10 kV kabelske mreže koje neće moći zadovoljiti minimalne uvjete za prelazak na pogon s 20 kV naponom trebat će se zamijeniti novim 20 kV kabelima.

5.3.2 VODNO GOSPODARSTVO

5.3.2.1 KORIŠTENJE VODA

Članak 129.

Vodnogospodarski sustav čine građevine, objekti i uređaji za:

- vodoopskrbu,
- odvodnju otpadnih voda i
- hidromelioracijsku odvodnju.

čiji je smještaj omogućen na lokacijama, površinama i u koridorima na način određen ovim Planom i posebnim propisima.

Gospodarenje vodama vrši se sukladno vodnogospodarskoj osnovi.

Članak 130.

Vodnogospodarski sustav Vela Luke nadovezuje se na Blatski vodovod (80 l/s) odnosno u sljedećoj razvojnoj fazi na planirani Neretvansko-pelješko-korčulansko-lastovski vodovod koji je do sada realiziran segmentno. U slučaju potrebe za većim količinama pitke vode u ljetnim mjesecima dodatne količine vode osiguravati će se autonomno, vodonoscima.

Planom se utvrđuje potreba vodoopskrbe svakog građevinskog područja, te izgrađenih struktura izvan građevinskih područja.

Prilikom rekonstrukcije postojećih te prilikom izrade detaljnije projektne dokumentacije planiranih vodovodnih sustava moguća su odstupanja od prikazanih načelnih trasa cjevovoda sukladno utvrđenim tehničkim i prostornim ograničenjima.

Članak 131.

Vodoopskrba naselja vrši se putem vodovodnih cjevovoda profila određenog prema potrebama konzuma sukladno posebnim propisima, a u pravilu unutar koridora ili uz trase prometnica.

Najmanja širina koridora planiranih vodovodnih cjevovoda izvan izgrađenih dijelova građevinskog područja iznosi 5 m.

Najmanje širine koridora postojećih vodovodnih cjevovoda i onih planiranih unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja utvrđene su sukladno tehničkim normativima.

5.3.2.2 ODVODNJA OTPADNIH VODA

Članak 132.

Odvodnja općine Vela Luka bazira se na usvojenom cjelovitom prstenastom sustavu kolektora, crpnih stanica, uređaja za pročišćavanje, hidrotehničkog tunela i podmorskog ispusta na sjevernoj strani otoka pomoću kojih se otpadne vode ispuštaju u Korčulanski kanal.

Planom je predviđena dogradnja postojećeg sustava odvodnje otpadnih voda kojom bi se obvezatno obuhvatila građevinska područja i izgrađene strukture izvan građevinskih područja koja se nalaze u potpunosti ili djelomično na vodonosnom području.

Članak 133.

Odvodni kanali se polažu u pravilu unutar koridora ili uz trase prometnica.

Najmanja širina koridora planiranih odvodnih kanala i kolektora izvan izgrađenih dijelova građevinskog područja iznosi 10 m.

Najmanje širine koridora postojećih i planiranih odvodnih kanala i kolektora unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja utvrđene su sukladno tehničkim normativima.

Članak 134.

Na područjima gdje još nije izgrađen sustav odvodnje otpadnih sanitarno tehnoloških voda, prijemnik, odnosno privremeni prijemnik tih voda može biti vodonepropusna sabirna jama bez preljeva sukladno članku 44.

Na područjima iz prethodnog stavka, nije prihvatljiva izgradnja septičkih jama.

Način predobrade, odnosno obrade sanitarno tehnoloških otpadnih voda i potencijalno onečišćenih oborinskih voda prije ispuštanja u prijemnik bit će propisan vodopravnim aktima, ovisno o sastavu i kakvoći tehnološke otpadne vode i potencijalno onečišćene oborinske vode.

5.3.2.3 HIDROMELIORACIJA

Članak 135.

U cilju poboljšanja uvjeta za stabilnu i intezivnu poljoprivrednu proizvodnju Planom se omogućuje ispitivanje mogućnosti kvalitetne opskrbe plodnih polja vodom te izgradnja sustava navodnjavanja. Planirani sustavi bazirati će se na sezonskom akumuliranju voda.

6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I KULTURNO - POVIJESNIH CJELINA

Članak 136.

Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i resursa, te kulturno-povijesnih cjelina određuju se utvrđivanjem:

- područja posebnih uvjeta korištenja i
- područja posebnih ograničenja u korištenju.

6.1 PODRUČJA POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA

6.1.1 PRIRODNA BAŠTINA

Članak 137.

Na području Općine Vela Luka temeljem posebnog propisa su zaštićeni sljedeći dijelovi prirode i to:

- u kategoriji park šume: otočić Ošjak
- u kategoriji spomenika prirode: lokalitet Vela spilja

Članak 138.

Na područjima zaštićenih dijelova prirode (naznačenih na kartografskom prikazu 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - područja posebnih uvjeta korištenja) iz prethodnog članka propisuju se sljedeći opći uvjeti zaštite prirode:

- zabranjuju se sve radnje kojima se na zaštićenim prirodnim vrijednostima umanjuju zatečene i prepoznate prirodne vrijednosti odnosno narušavaju se svojstva zbog kojih su zaštićeni,
- prije bilo kakvih zahvata na zaštićenim prirodnim vrijednostima i prirodnim vrijednostima predviđenim za zaštitu potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa i posebno izdvojiti i zaštititi vrste i područja,
- u što većoj mjeri treba zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja,
- potrebno je osigurati racionalno korištenje prirodnih dobara bez oštećivanja ili ugrožavanja dijelova dobara i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih faktora,
- potrebno je spriječiti štetne zahvate i poremećaje u prirodi koji su posljedica tehnološkog razvoja i drugih djelatnosti i osigurati što povoljnije uvjete održavanja i slobodnog razvoja prirode,
- u park-šumi dopušteni su samo oni zahvati i radnje čija je svrha njezino održavanje ili uređenje,
- na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj blizini koja čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti,
- prirodne krajobraze treba štititi od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom, lokve i njihovu neposrednu okolicu te obalno područje (prirodne plaže i stijene) te more i podmorje kao ekološki vrijedna područja
- za park-šumu potrebno je izraditi pejzažnu studiju te donijeti program zaštite šumskog ekološkog sustava koji sadrži mjere njegove zaštite i unaprijeđenja na temelju praćenja stanja

Posebni uvjeti korištenja, te zaštita dijelova prirode iz prethodnog stavka utvrđuju se temeljem posebnog propisa uz suglasnost službe nadležne za zaštitu prirodne baštine.

6.1.2 KULTURNA BAŠTINA

Članak 139.

U cilju zaštite graditeljske baštine utvrđen je popis zaštićanih/registriranih (Z/R), preventivno zaštićenih (P) i evidentiranih kulturnih dobara (E) koji je sastavni dio Plana. Zaštićena/registrirana, preventivno zaštićena te evidentirana dobra i arheološke zone prikazana su na Kartografskom prikazu 3.1: Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i 4.x Građevinska područja.

Članak 140.

Mjere zaštite za navedena kulturna dobra naznačene na Kartografskom prikazu 3.2 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, sastavni su dio ovih Provedbenih odredbi.

Članak 141.

U nadležnosti Konzervatorskog odjela u Dubrovniku su sva kulturna dobra na području Općine. U skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara za sva kulturna dobra privremeno se donosi rješenje o preventivnoj zaštiti sukladno posebnom propisu.

Rješenje o svojstvu kulturnog dobra utvrđuje Ministarstvo kulture. Rješenjem se obvezno utvrđuju prostorne međe kulturnog dobra koje se zaštićuju. Također rješenjem se utvrđuje i sustav mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara.

Kulturna dobra upisuju se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Članak 142.

Slijedeći popis pretstavlja kulturna dobra u prostoru Općine Vela Luka koja su u nadležnosti Konzervatorskog odjela u Dubrovniku:

NAZIV	NASELJE	BROJ	kč	K.O.
Vela špilja	Vela Luka	R 1036	Č.zgr. 2074/118	Vela Luka
Villa rustica Bradat	Vela Luka	R 1039	-	Vela Luka
Villa rustica Gudulija/Beneficij	Vela Luka	R 1040	Č.zem. 8967/9, 8967/7, 9208/1, 8965, 8967/6, 8767/8, 8970, 8941	Vela Luka
Arheološki lokalitet Gradina/crkva sv Ivana	Vela Luka	R1038	Č.zem. 31039/4	Vela Luka
Arheološki lokalitet otok Gubeša	Vela Luka	R 644	Č.zem. 31040/1; 31040/2	Vela Luka
Crkva sv Kuzme i Damjana	Vela Luka	R 606	Č.zgr. 809	Vela Luka
Crkva Svetog Vincenca	Vela Luka	R 590	Č.zgr. 264	Vela Luka
Župna crkva Svetog Josipa i zvonik	Vela Luka	R 1023	Č.zgr. 225/7	Vela Luka
Kaštel Kolović-Šantić	Vela Luka	PZ UP/I-612-08/3-07/99	Č.zgr. 285, 254, 283/1, č.zem. 1244	Vela Luka
Austrijska utvrda Fortezza	Vela Luka	PZ UP/1-612-08/05-05/757	Č.zem. 12799/2, 12799/3, 12699/28, 12699/29, 12699/30, 12738/1, 12737/1, 12725/2, 12724/2 i 12716/1	Vela Luka

CJELINE				
	12_1	POLUURBANA CJELINA		
1	Vela Luka	Vela Luka	E	R
	13	STAMBENO GOSPODARSKI SKLOP U NASELJU		
1	Vela Luka	Stambeno-gospodarski sklop u naselju (>10x)	E	L
	13	STAMBENO-GOSPODARSKI KOMPLEKS - STAN		

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELA LUKA

1	Vela Luka	Stambeno-gospodarski sklop izvan naselja (STANI) (>5x)	E	L
MEMORIJALNI SPOMENICI				
	21	Kameni križevi		
1	Vela Luka	Kameni križevi (>25x)	E	L
POJEDINAČNI OBJEKTI				
	22	CIVILNE GRAĐEVINE		
1	Vela Luka	Škola	E	L
2	Vela Luka	Sokolana	E	L
3	Vela Luka	Bratovština sv. Josipa (Mala i velika skula)	E	L
4	Vela Luka	Dom kulture i galerija (zavičajna zbirka)	E	L
	23	CIVILNE/OBRAMBENE GRAĐEVINE		
1	Vela Luka	Izmaelijev kaštel	E	L
	24	GOSPODARSKE GRAĐEVINE		
1	Vela Luka	Poljske kućice (>1000x)	E	L
2	Vela Luka	Gustrine (>500x)	E	L
	25	SAKRALNE GRAĐEVINE		
1	Vela Luka	Crkva Sv. Roka	E	L
2	Vela Luka	Crkva Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije	E	L
3	Vela Luka	Crkva Sv. Jurja	E	L
4	Vela Luka	Crkva Gospe od Zdravlja	E	L
5	Vela Luka	Crkva Gospe od Milosti	E	L
6	Vela Luka	Crkva Gospe od Karmela	E	L
7	Vela Luka	Crkva Sv. Petra	E	L
	26	GROBNE GRAĐEVINE		
1	Vela luka	Groblje s pristupnim putem	E	L

(x) potrebno istražiti

K.O.	Arheološki zone i građevine	Zaštita
Vela Luka	Pretpovijesna gomila Njivice (2)	E
Vela Luka	Pretpovijesna gomila-promatračnica Ančinovo	E
Vela Luka	Pretpovijesni refugij na Humu	E
Vela Luka	Pretpovijesne gomile Patorače (3)	E
Vela Luka	Pretpovijesne gomile Zmalošćica (5)	E
Vela Luka	Pretpovijesne gomile Zablache (3)	E
Vela Luka	Pretpovijesni refugij Greben	E
Vela Luka	Pretpovijesno gradinsko naselje Maslinovik	E
Vela Luka	Arheološki lokalitet Kale	E
Vela Luka	Arheološki lokalitet Vrbovica	E
Blato	Antička Villa rustica Poplat	E
Vela Luka	Arheološki lokalitet Bobovišće	E
Vela Luka	Antička arhitektura Zmališćica/Rudodma	E
Vela Luka	Antički gospodarski objekt ispod Lisca	E
Vela Luka	Ostaci rimskih nastambi na otočiću Kamenjak	E
Vela Luka/Blato	Potencijalni arheološki lokaliteti na položajima: Poplat, Gradina, Triporti, o.Proizd, Privala, Kamenjak, Kovnici, Garma, Pičena, Tečar, Šibakova noga, Tevčar, Vrbovica.	E

	Kultivirani agrarni/ruralni krajolik nacionalne i regionalne razine značaja	
Vela Luka	Kultivirani agrarni krajolik na prostoru Vele Luke, u obliku suhozidnih terasa i ograda, zaprema najveći dio površine općine. Na području Vele Luke je poseban i prekriva obronke i vrhove uzvisina i cijele predjele nastavljajući se u neprekinuti slijed. Posebice je naglašen i slikovit na obroncima uz rubove polja ili u nastavku uvala. Navedeni krajolik oblikuje se od pretpovijesti i nije isključivo agrarne namjene. Česti su primjeri suhozidnih građevina sepulkralne i fortifikacijske namjene pretpovijesne dobi, teško razlučive od kasnijeg agrarnog krajolika, a koje su svjedočanstvo najstarije civilizacije na ovim prostorima.	E

	Etnozone nacionalne i regionalne razine značaja	
Otok Korčula/Vela Luka	Šire područje unutrašnjosti otoka Korčule, posebice naseljeni prostori uz rubove obradivih polja / Šire područje čitavog naselja Vela Luka uključivši poluotok Vranac na sjeveru, uzvisinu Pupanj na jugu te prostor okolnih uzvisina u smjeru Blatskog polja	E

	Područja posebne brojnosti kulturnih dobara te spomeničke slojevitosti	
Vela Luka	Zapadni dio općine Vela Luka na otoku Korčuli s istoimenim naseljem, paleolitskim, neolitskim i antičkim lokalitetima, hidroarheološkim nalazištima, izrazito kultiviranim, agrarnim krajolikom suhozidnih terasa na obroncima uz izduženu uvalu, te brojnim sakralnim građevinama uz polja u unutrašnjosti otoka. Posebno je spomenički značajan sam rub Blatskog polja, gotovo na svim dijelovima, gdje se susreću pretpovijesni i antički lokaliteti, predromanička crkva Sv. Kuzme i Damjana,. Također su brojne nastambe u suhozidu kao i jednako oblikovan terasasti agrarni krajolik koji pokriva cijelo brdsko područje prostora Općine Vela Luka osim dijelova najstrmijih obronaka	E

Članak 143.

Dobro za koje prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara nije utvrđeno da je pod zaštitom kao kulturno dobro - predstavničko tijelo županije, grada ili općine može proglasiti zaštićenim ako se nalazi na njihovu području.

Na osnovi navedenog članka Zakona predstavničko tijelo Dubrovačko-neretvanske županije i Općine Vela Luka ima mogućnost da svojom odlukom odredi dobro koje proglašava zaštićenim, a način njegove zaštite utvrdi uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela (Konzervatorski odjel u Dubrovniku), te osigura uvjete i sredstva potrebna za provedbu odluke. Odluku je Općina dužna dostaviti Ministarstvu kulture.

Članak 144.

Na području Općine u sustavu mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara obuhvaćena je:

A/ ZONA STROGE ZAŠTITE:

a) POJEDINAČNI SPOMENICI KULTURE

ZAŠTIĆENI/REGISTRIRANI (Z/R), ODNOSNO PREVENTIVNO ZAŠTIĆENI (P) SPOMENICI KULTURE VISOKE VRIJEDNOSTI

Postupak zaštite usmjeren je na potpuno očuvanje izvornosti spomenika, njegovog povijesnog i prostornog okoliša.

Mogućnost rekonstrukcije na temelju istražnih radova i detaljne konzervatorske dokumentacije.

b) ARHEOLOŠKI LOKALITETI

ZAŠTIĆENI (Z), PREVENTIVNO ZAŠTIĆENI (P) ILI EVIDENTIRANI (E) ARHEOLOŠKI LOKALITETI

Arheološke zone - zona stroge zaštite bez mogućnosti gradnje.

c) ZAŠTIĆENI KULTURNI KRAJOBRAZ

KOPNO - sustav mjera zaštite uvjetuje očuvanje krajobraznih obilježja i obuhvaća zaštitu istaknutih zona visokovrijednog zelenila, obradivih površina i atraktivnosti prostora

OBALA - zona zaštite slijedi konfiguraciju obale, a sustav mjera zaštite uvjetuje očuvanje izvornih karakteristika obale, bez nasipanja s mogućnosti rekonstrukcije i održavanja.

B/ ZONA UMJERENE ZAŠTITE:

a) OBJEKTI ILI SKLOPOVI AMBIJENTALNE VRIJEDNOSTI

EVIDENTIRANI (E) POJEDINAČNI SPOMENICI ILI CJELINE AMBIJENTALNE VRIJEDNOSTI

Sustav mjera zaštite uvjetuje očuvanje izvornih karakteristika pojedinačnih spomenika ili cjelina. Ograničena mogućnost gradnje.

b) ZONA NEPOSREDNE OKOLINE VISOKOVRIJEDNIH SPOMENIKA KULTURE

Ograničena mogućnost gradnje novih objekata odnosno rekonstrukcije postojećih uz poštivanje ambijentalnih vrijednosti i atraktivnosti prostora,

c) ARHEOLOŠKI LOKALITETI - POTENCIJALNE ARHEOLOŠKE ZONE

Nužna prethodna sustavna ili sondažna arheološka istraživanja.

Članak 145.

Potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri zadržati i revitalizirati matricu povijesne jezgre naselja, a izgradnju u neizgrađenim dijelovima jezgre realizirati interpolacijama na načelima tipološke rekonstrukcije, a temeljem konzervatorskih studija i konzervatorske dokumentacije.

Pod tipološkom rekonstrukcijom podrazumijeva se izgradnja koje je unutarnjom organizacijom prostora, komunikacijom s javnim površinama, gabaritima i namjenom usklađena s postojećim okolnim povijesnim objektima, ne narušavajući siluetu i osnovne vizure te komunikacijske tijekove unutar povijesne jezgre, a posebno je potrebno očuvati odnos izgrađenog dijela povijesne cjeline ambijentalne vrijednosti s

neposrednim agrarnim okolišem i poljoprivrednim površinama unutar i i okolo povijesne ambijentalne cjeline - jezgre.

Članak 146.

Etnozone unutar zaštićenih kulturnih krajobrazu kao što su šire područje Blatskog polja, posebice naseljeni prostori uz rubove obradivog polja, uređuju se planskim pristupom revitaliziranju lokalne tradicije. Očuvanje etnoloških vrijednosti neposredno je vezano uz očuvanje vitaliteta naselja, te je potrebno kroz djelovanje ustanova, zaklada ili fundacija promovirati elemente duhovnosti u kulturnom stvaralaštvu stanovnika etnozona, a razvoj gospodarskih djelatnosti vezati za radne običaje stanovnika (poljoprivredna proizvodnja, obrt, turizam na seljačkim domaćinstvima).

6.2 PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU

Članak 147.

Na području Općine Vela Luka određena su područja krajobrazu kao prostora čije su osobitosti rezultat djelovanja i međudjelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika sukladno posebnom propisu.

Do izrade krajobraznih tipova, te objave popisa u narodnim novinama sukladno posebnim propisima – vrednovanje krajobrazu na općinskoj razini provodi se na temelju smjernica za očuvanje krajobrazne raznolikosti područja, seoskih krajolika i prostornog identiteta gradova utvrđenih Programom prostornog uređenja RH, kao i smjernica utvrđenih Prostornim planom Dubrovačko - neretvanske županije.

Članak 148.

Krajobraz prepoznajemo kao:

- osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz
- osobito vrijedan predjel – kultivirani krajobraz
- oblikovno vrijedno područje poluurbane cjeline

Članak 149.

Osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz određen je za sljedeće prostorne cjeline i dijelove prirode:

- akvatorij Općine - određen PPŽ Dubrovačko - neretvanske
- otok Proizd - određen PPUO Vela Luka
- brdo Hum - određen PPUO Vela Luka
- lokacija Šaknja rat - određen PPUO Vela Luka

Članak 150.

Osobito vrijedni predjeli - prirodni krajobrasi štite se ovim Planom kroz detaljne uvjete za određivanje namjena površina na području Općine te uvjetima uređenja i smještaja sadržaja i raznih namjena i uvjetima za uređenje cjelokupnog prostora Općine.

Prilikom poduzimanja zahvata u područjima vrijednih predjela - prirodnih krajobrazu potrebno je dodatno:

- štiti od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom, lokve i njihovu neposrednu okolicu te obalno područje (prirodne plaže i stijene) te more i podmorje kao ekološki vrijedna područja

- sačuvati od prenamjene te unapređivati prirodne vrijednosti i posebnosti (podsticati prirodnu regeneraciju šuma, pošumljavanje, rekultivaciju) krajobraza u skladu s okolnim prirodnim uvjetima pazeći pri tome da se ne narušava postojeća krajobrazna vizura,
- odgovarajućim mjerama (prevencijom) sprječavati šumske požare,
- uskladiti i prostorno organizirati različite interese u krajobrazno i biološko jedinstvenim područjima (polje),

Osobito vrijedne predjele - prirodne krajobraze treba u konačnosti postepeno dovesti i do zakonske zaštite od nepoželjnih intervencija i to različitim stupnjevima (od zaštićenog krajolika do pojedinačnih spomenika).

Članak 151.

Na području Općine Vela luka kroz PPŽ DN određen je osobito vrijedan predjel – kulturni krajobraz:

- Kultivirani ruralni/agrarni krajolik Korčule - područje sjevernih i južnih obala Korčule - na prostoru Vela Luke (otoka Korčule - PPŽ DN, Sl.gl. DNŽ 6/03, 3/05, 3/06).

Ovim Planom na prostoru Općine detaljnije se razlučuje kulturni krajobraz na:

- kontinuirani slijed suhozidnih terasa i polja na sjevernom dijelu Općine Vela Luka od otoka Proizd preko poluotoka Privale do sjevernog ruba Blatskog polja
- južni dio prostora općine Vela Luka obrađen suhozidnim terasama te dio prirodnog krajolika strmih uzvisina koji obuhvaća Šakanj rat sve do južnog ruba Blatskog polja

Članak 152.

Oblikovno vrijedne cjeline obuhvaćaju evidentiranu cjelinu ambijentalne vrijednosti.

Oštećenu poluurbanu cjelinu Vele Luke (odnosi se na nove izgrađene dijelove naselja) je potrebno preoblikovati kroz izradu UPU-a u čiju će se svrhu izraditi i konzervatorski elaborat/dokumentacija sa smjernicama za uređenje centra naselja, povijesne jezgre, obale i gradnje u novijim dijelovima te na rubovima naselja.

Članak 153.

Točkama i potezima značajnim za panoramske vrijednosti krajobraza naznačenim u grafičkom dijelu plana, smatraju se vrijedniji i istaknutiji dijelovi prirodnog reljefa koji omogućuju šire sagledavanje i spoznavanje okolnog prostora.

U smislu prvog stavka ovog članka potrebno je dodatno urediti pristupne puteve, odmorišta, smjerove kretanja i druge elemente bitne radi orijentacije i sigurnog dolaska do određene točke u prostoru.

6.2.1 PODRUČJA NAJVEĆEG INTENZITETA POTRESA

Članak 154.

Područje Općine Vela Luka izloženo je mogućem djelovanju potresa inteziteta VII. i viših stupnjeva po MCS iz čega proizlazi potreba nužnog preventivnog djelovanja u zaštiti od potresa na način da se projektiranje, građenje i rekonstrukcija značajnijih građevina mora provesti tako da budu otporne na potres u navedenoj zoni.

U svrhu aktivnosti iz prethodnog stavka potrebno je obaviti detaljna seizmička, geomehanička i geofizička ispitivanja konkretnih lokacija sa ciljem određivanja projektnih seizmičkih parametara (maksimalna ubrzanja gibanja tla za potresa i pridruženi reprezentativni akcelerogrami).

Pri ispitivanjima iz prethodnog stavka potrebno je koristiti vjerojatnostne metode u suglasju s koncepcijom seizmičkog rizika uz puno poštivanje novih znanstvenih i tehničkih saznanja.

Značajnije građevine iz stavka 1. ovoga članka su višestambene, industrijske i energetske građevine i postrojenja, građevine u kojima trajno ili povremeno boravi veći broj ljudi, građevine koje se zbog svojih kulturno-povijesnih ili drugih vrijednosti izdvajaju od ostalih, te ostale građevine od važnosti za Državu i županiju.

6.2.2 VODE I MORE

Članak 155.

Vodne resurse Općine Vela Luka kao opći i osobito vrijedan dio prirodnog sustava čine podzemne vode, stajaće vode i akvatorij Općine.

Osnovni planski dokument za upravljanje vodama, za zaštitu voda i za zaštitu od voda je vodnogospodarska osnova, odnosno vodnogospodarski plan slivnog područja.

Članak 156.

Sukladno posebnom propisu na području općine naznačene su površine vodozaštitnog područja izvorišta u Blatskom polju.

Detaljnije granice vodozaštitnih područja utvrditi će se nakon izrade posebne hidrogeološke studije.

Planom su razlučene dvije zone vodozaštitnog područja i to:

- II vodozaštitna zona
- III vodozaštitna zona

Unutar naznačenih vodozaštinih područja u svrhu zaštite podzemnih voda i vodocrpilišta potrebno je primjenjivati sljedeća ograničenja u korištenju:

- ograničiti i uvesti kontrolu upotrebe umjetnih gnojiva
- zabranjuje se formiranje privremenih odlagališta
- zabranjuje se zahvatima u prostoru probijanje zaštitnog pokrovnog sloja zemlje
- uređenje i postavljanje infrastrukturnih linijskih / površinskih građevina mora se provoditi sukladno posebnim propisima

Članak 157.

More II kategorije utvrđeno ovim Planom sukladno posebnim propisima obuhvaća cijeli akvatorij Općine osim lučkog područja naselja Vela Luka.

Zaštićeno obalno područje mora naznačeno u grafičkom dijelu plana prema posebnom propisu obuhvaća morski (300 metara) i kopneni (1000 metara) pojas Općine Vela Luka.

Unutar pojasa zaštićenog obalnog područja mora primjenjuju se uvjeti i mjere prema posebnom propisu.

6.3 PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE

Članak 158.

U grafičkom dijelu Plana utvrđuju se načelne granice istražnog područja hidromelioracije te se unutar utvrđenih granica mogu sprovesti aktivnosti navedene u članku 135. odredbi Plana.

Članak 159.

Područja, cjeline i dijelovi ugroženog okoliša - dio Velo Lučkog zaljeva tretira se ovim Planom kao osjetljivo i većim dijelom ugroženo područje unutar kojeg je potrebno sprovesti aktivne mjere kontrole i sanacije postojećih ispusta otpadnih voda, sprovesti uređenje obale (postojećih privezišta), predvidjeti prostorno - tehnološku organizaciju prometa (prometa u mirovanju) radi postizanja optimalnih opterećenja prilikom korištenja lučkog bazena.

Članak 160.

Obala devastirana gradnjom jesu područja unutar kojih se propisuju mjere sanacije i 'rekonstrukcije' radi očuvanja i vraćanja u prethodno izvorno stanje obale.

Članak 161.

Napušteno eksploatacijsko polje na lokalitetu "Giča" potrebno je sanirati sukladno posebnim propisima te se ovim Planom za to područje planira prenamjena u ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

7. POSTUPANJE S OTPADOM

Članak 162.

Postupanje s otpadom na području općine Vela Luka potrebno je uskladiti i uključiti u cjeloviti sustav gospodarenja otpadom utvrđen Prostornim planom Dubrovačko – neretvanske županije kojim se:

- izbjegava i smanjuje nekontrolirano nastajanje otpada,
- vrednuje neizbježivi otpad,
- kontrolirano odlažu nezbrinuti (neiskoristivi) ostaci otpada,
- vrši sortiranje i recikliranje otpada.

Obrada otpada ili sekundarna reciklaža predviđena je kao:

- biološka obrada otpada ili kompostiranje,
- termička obrada otpada ili spaljivanje na lokaciji na kojoj je omogućena ta vrsta obrade,
- mehaničko-biološka obrada koja podrazumijeva usitnjavanje, zbijanje, razvrstavanje (sortiranje), miješanje i obrada,

- fizikalno-kemijska obrada postupcima kojima se odvajaju, koncentriraju ili neutraliziraju toksični sastojci opasnog otpada.

Na području obuhvata Plana ne smiju se otvarati druga odlagališta otpada.

Članak 163.

Planom se predviđa izdvojeno prikupljanje ili primarna reciklaža potencijalno iskoristivih otpadnih tvari koje se mogu ponovno upotrijebiti u postojećim tehnološkim procesima (npr. papir, staklo, metali, plastika) ili se brzo mogu izgraditi postrojenja za njihovo iskorištavanje (npr. biorazgradivi otpad).

Odvojeno prikupljanje pojedinih vrsta otpada (papir, staklo, PET metalni ambalažni otpad) predviđeno je posudama, odnosno spremnicima postavljenim na javnim površinama tako da je do njih omogućen pristup komunalnom vozilu, te da ne ometaju normalno prometovanje na javnim prometnim površinama (preglednost raskrižja, nesmetani prolaz biciklista, pješaka i osoba s invaliditetom). Jedan spremnik za jednu vrstu otpada postavlja se na svakih 500 stanovnika.

Odvojeno prikupljanje otpada predviđeno je putem reciklažnih dvorišta i međustanica smještenih unutar ili u blizini građevinskih područja većih naselja, odnosno u blizini područja sa najvećom koncentracijom nastajanja otpada. Odvojeno prikupljanje biootpada predviđeno je u posudama na cijelom području Općine.

Članak 164.

Do realizacije županijskog centra za zbrinjavanje otpada, u prijelaznom razdoblju utvrđuje se privremeno odlagališta otpada za cijelo područje otoka Korčula na budućoj lokaciji "Čara" kako je planirano "Projektom sustavnog zbrinjavanja komunalnog otpada" te utvrđenog Prostornim planom Županije kroz utvrđen cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, otpad će se zbrinjavati na odlagalištu "Sitnica" koje se nalazi na granici između općine Vela Luka i općine Blato.

Planom se utvrđuje obveza za usporednu sanaciju odlagališta "Sitnica" do realizacije jedinstvene lokacije za privremeno odlaganje otpada na otoku Korčula.

8. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 165.

U cilju sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš sukladno posebnom propisu u prethodnim točkama odredbi za provođenje Plana sadržan je veći dio mjera zaštite okoliša koje će se provoditi sukladno posebnim propisima, a to su: mjere zaštite tla, voda, zraka, šuma, klime, zdravlja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, krajobraza, kulturnih i prostornih vrijednosti, mjere zaštite od buke i požara i mjere postupanja s otpadom.

Uz mjere zaštite okoliša iz prethodnog stavka utvrđuju se posebno slijedeće mjere zaštite okoliša:

- očuvanje i poboljšanje kvalitete/kategorije voda/mora,
- očuvanje kvalitetnog poljoprivrednog tla i šuma,
- očuvanje čistoće zraka,
- smanjenje prekomjerne buke,

- sprječavanje i smanjenje opasnosti od požara
- sprječavanje negativnog utjecaja građevina i uređaja za gospodarenje otpadom na okolni prostor i
- utvrđivanje zahvata u prostoru za koje je potrebna provedba procjene utjecaja na okoliš.

Mjere zaštite okoliša provodit će se sukladno Programu zaštite okoliša.

Članak 166.

Očuvanje i poboljšanje kvalitete vode/mora predviđeno je:

- zaštitom svih vodotoka i stajućih voda na području Općine s ciljem očuvanja, odnosno dovođenja u planiranu vrstu vode utvrđene kategorije,
- izgradnjom sustava za odvodnju otpadnih voda na području Općine s uređajima za pročišćavanje prema utvrđenoj projektnoj dokumentaciji,
- zabranjivanjem, odnosno ograničavanjem ispuštanja opasnih tvari propisanih posebnim propisom,
- sanacijom zatečenog stanja u industriji i odvodnji, te sanacijom ili uklanjanjem izvora onečišćenja,
- sanacijom postojećih odlagališta otpada i izgradnjom sanitarnog odlagališta otpada za kontrolirano odlaganje otpada,
- sanacijom tla onečišćenog otpadom,
- sanacijom nelegalnih eksploatacijskih polja, te sanacijom legalnih eksploatacijskih polja prilikom i po završetku eksploatacije,
- uvođenjem mjera zaštite u poljoprivredi,
- uspostavljanjem monitoringa s proširenjem i uređenjem mjernih postaja, te osiguranjem stalnog praćenja površinskih i podzemnih voda,
- vođenjem jedinstvenog informatičkog sustava o kakvoći površinskih i podzemnih voda i

Članak 167.

Očuvanje kvalitetnog poljoprivrednog tla i šuma predviđeno je:

- izgradnjom izvan građevinskog područja građevina u svrhu poljoprivredne proizvodnje isključivo na većim posjedima
- ograničenjem izgradnje izvan građevinskih područja na osobito vrijednom poljoprivrednom zemljištu,
- izradom i obnovom Programa gospodarenja šumama u privatnom vlasništvu,
- ograničenjem izgradnje izvan građevinskih područja, izuzev šumskogospodarskih, lovnogospodarskih i infrastrukturnih građevina i objekata u šumama i u kontaktnom prostoru šuma širine 50 m.

Članak 168.

Očuvanje čistoće zraka predviđeno je:

- poticanjem ostalih oblika prijevoza s pogonom prihvatljivim za okoliš (hibridna vozila s pogonom na električnu energiju, bicikl), te uspostavljanja pješačkih površina i biciklističkih staza uz postojeće i planirane prometnice, gdje god je to moguće,
- prostornim razmještajem većih gospodarskih djelatnosti izvan naselja u građevinskim područjima proizvodnih namjena ili izvan građevinskih područja,

odnosno unutar naselja na određenim udaljenostima od građevina u kojima ljudi rade i borave,

- uporabom kvalitetnije tehnologije i pročistača zraka, te kontinuiranom kontrolom gospodarskih djelatnosti

Članak 169.

Smanjenje prekomjerne buke predviđeno je:

- svrstavanjem površina različitih namjena po pravilu da se dopuštene razine buke susjednih površina razlikuju međusobno za najviše 5 dB, preliminarno prema posebnom propisu, što se potvrđuje mjerenjem postojećeg stanja,
- primjenom akustičnih zaštitnih mjera na mjestima emisije i imisije, te na putovima njezinog širenja,
- prostornim razmještajem većih gospodarskih djelatnosti izvan naselja u građevinskim područjima proizvodnih namjena ili izvan građevinskih područja, odnosno unutar naselja na određenim udaljenostima od građevina u kojima ljudi rade i borave,
- razvojem alternativnih prometnih pravaca pomoću kojih će se ravnomjernije distribuirati prometno opterećenje prometnica koje prolaze kroz naselje,
- upotrebom prijevoznih sredstava, postrojenja, uređaja i strojeva koji nisu bučni,
- izradom karte buke, te
- kontinuiranim mjerenjem razina buke.

Članak 170.

Sprječavanje i smanjenje opasnosti od požara predviđeno je:

- educiranje lokalnog stanovništva o opasnosti i mogućnosti zapaljenja predmeta i prirode usljed vremenskih prilika
- organizacija volonterskih službi (ophodnji) tijekom perioda najveće opasnosti od požara
- održavanje protupožarnih sustava i puteva
- izrada potrebne dokumentacije sukladno posebnim propisima

Članak 171.

Sprječavanje negativnog utjecaja građevina i uređaja za gospodarenje otpadom na okolni prostor predviđeno je:

- praćenjem stanja okoliša, posebno onečišćavanja podzemnih i površinskih voda, te drugih pojava koje su posljedica onečišćavanja okoliša,
- stalnom kontrolom vrste i sastava otpada,
- ograđivanjem sanitarnog odlagališta otpada s kontrolom ulaza i izlaza,
- kontrolom stanja uređaja i opreme, te sustava zaštite,
- ozelenjavanjem zaštitnim zelenilom,
- kontrolom deponijskog plina,
- kontrolom flore i faune u okolini i na odlagalištu.
- sanacijom i uređenjem odlagališta usporedno s korištenjem

Članak 172.

Kao značajna mjera sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš je obveza provedbe procjene utjecaja na okoliš za zahvate u prostoru za koje se očekuje da bi svojim djelovanjem i korištenjem mogli znatno ugroziti okoliš.

Obveza provedbe procjene utjecaja na okoliš utvrđena je za građevine, odnosno zahvate u prostoru koji su određeni posebnim propisom, te Prostornim planom Županije, a na kartografskom prikazu, br. 3. prikazani su najznačajniji.

Građevine i zahvati u prostoru na području Općine Vela Luka za koje je potrebna provedba procjene utjecaja na okoliš temeljem Prostornog plana Županije su:

- industrijsko-servisna zona, tvornica ribljih konzervi,
- zona groblja
- zone marikulture bez obzira na kapacitet

U slučaju da se unutar jedne gospodarske zone planira više istovrsnih zahvata (niz) čije su pojedinačne veličine, tj. kapaciteti ispod, no zbirni iznad donjih granica propisanih u popisu građevina i zahvata u prostoru u prilogu posebnog propisa i u prethodnom stavku, za iste je obvezna provedba procjene utjecaja na okoliš.

9. MJERE PROVEDBE PLANA

9.1 OBVEZA IZRADE PROSTORNIH PLANOVA

Članak 173.

Obveze izrade prostornih planova užih područja utvrđene su Zakonom (UPU), posebnim propisima u pogledu zaštite i očuvanja kulturne baštine i u pogledu uređenja groblja te Prostornim planom Županije.

Područja obvezne izrade prostornih planova užih područja utvrđena su Planom u pravilu granicama građevinskih područja, površinama određenih namjena, koridorima/trasama infrastrukturnih prometnih građevina i vodotocima, tako da čine jedinstvene prostorne i urbane cjeline, a prikazana su na kartografskim prikazima, br. 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora (načelno) i br. 4.x Građevinska područja na katastarskoj podlozi.

Prostornim planovima užih područja kojima se propisuju detaljniji uvjeti uređenja i korištenja prostora moguće je dati strože odrednice od odredbi ovoga Plana, te će se iste primjenjivati pri utvrđivanju lokacijskih uvjeta.

Članak 174.

Urbanistički planovi uređenja

Obveza izrade UPU-a utvrđena je za:

- građevinsko područje naselja Vela Luka
- građevinska područja dijelova naselja (Mikulina Luka, Stračinčica, Tankaraca, Žukova, Prihodnja, Prapatna, Poplat, Triluke) koja su utvrđena sustavom središnjih naselja
- dijelove izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko - turističkih zona

Iznimno do donošenja UPU-a navedenih u tablici 'Obvezatna izrada urbanističkih planova na području Općine' u kolonama A i B u izgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja mogu se izdavati lokacijske dozvole za gradnju, rekonstrukciju ili

zamjenu postojeće pojedinačne ili više građevina sukladno odredbama za provođenje ovog plana.

Tablica: Obvezatna izrada urbanističkih planova na području Općine

A.	GP naselja	UPU 1:2000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Vela Luka	Vela Luka	naselje Vela Luka+akvatorij uvale	312,9
B.	GP dijela naselja	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina	naselje: Mikulina Luka, Tudorovica, Gradina+akvatorij	68,1
2.	Poplat	Poplat	naselje Poplat+akvatorij	23,2
3.	Prapatna	Prapatna	naselje Prapatna+akvatorij	24,1
4.	Prihodnja	Prihodnja	naselje Prihodnja+akvatorij	16,9
5.	Stračinčica	Stračinčica	naselje Stračinčica+akvatorij	28,2
6.	Tankaraca	Tankaraca	naselje Tankaraca+akvatorij	10,9
7.	Tri Luke	Tri Luke	naselje Tri Luke+akvatorij	14,4
8.	Žukova	Žukova	naselje Žukova+akvatorij	8,5
C.	izdvojeno GP	UPU 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Gradina	Gradina	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gradina	5,0
2.	Tankaraca	Martina bok - Požar	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Tankaraca	12,5
3.	Tankaraca	Tankaraca - Tečar	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Tankaraca - Tečar	1,0
4.	Gabrica	Gabrica	izdvojeno GP ugostiteljsko - turističke namjene Gabrica	15,0

Iznimno se za područje bivše tvornice Jadranka za planirani zahvat novog Pomorsko – putničkog terminala do donošenja UPU-a za građevinsko područje naselja Vela Luka s pripadajućim akvatorijem dozvoljava gradnja temeljem stručne podloge za izdavanje lokacijske dozvole. Navedeni zahvat u prostoru sa svojim obuhvatom prikazan je na kartografskim prikazima 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i 4.8, 4.12 Građevinska područja.

Urbanistički plan uređenja u ZOP-u mora se izraditi najmanje u mjerilu 1:1000 ili 1:2000 na topografskom planu, a obuhvaća cijeli neizgrađeni dio građevinskog područja odnosno kompaktne dijelove naselja sukladno granicama ucrtanim na kartografskom prikazu 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i 4.x Građevinska područja.

Članak 175.

Prostorni planovi trenutno na snazi (prikazani na kartografskom prikazu 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora) mijenjati će se i dopunjavati prema važećim zakonima, propisima i Uredbom o ZOP-u odnosno stavljati van snage postupno u skladu s novo donesenim prostornim i urbanističkim planovima.

Tablica: Prostorni planovi na snazi

Naziv	Obuhvat	Sl. glasilo
Generalni urbanistički plan Blato – Vela Luka	Naselja Blato i Vela Luka	Odluka o donošenju Sl.gl. Opć. Korčula br. 2/89
PUP industrijsko-servisne zone	Ind.-servisna zona naselja V.Luka	Odluka o donošenju Sl.gl. Opć. Korčula br. 6/90
PUP Obalnog pojasa naselja Vela Luka	Pojas 30-70 metara obale u centralnom dijelu naselja V.Luka	Odluka o donošenju Sl.gl. Opć. Korčula br. 5/89, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Sl.gl. Opć. Vela Luka br. 5/97
DPU Močni Laz	Zona nove športske dvorane	Odluka o donošenju Sl.gl. Opć. Vela Luka br. 6/03

Članak 176.

Prostorni plan područja posebnih obilježja

Ovim Planom utvrđuje se obveza izrade PPPPO-a otočića Ošjak a sukladno odredbama Prostornog plana Županije Dubrovačko - neretvanske te granicama ucrtanim na kartografskom prikazu 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i 4.x Građevinska područja.

Do donošenja PPPPO-a iz stavka 1. ovog članka potrebno je provoditi mjere navedene u prethodnim člancima ovog Plana kako bi se uspostavila zaštita i sačuvala prirodna i kulturna baština na području otočića Ošjak.

D.	Prirodne i kulturne vrijednosti	PPPPO 1:1000		
		Naziv lokaliteta	Obuhvat	Ukupno ha
1.	Ošjak	otok Ošjak	dio akvatorija i otok Ošjak	43,3

Za područja od izuzetne kulturno - povijesne vrijednosti određene Konzervatorskom studijom, Planom je propisana obvezatna izrada idejnih - projektnih rješenja.

Idejnim rješenjima potrebno je uskladiti i odrediti prostorne organizacije popratnih sadržaja (sanitarni uređaji, info - pultovi, urbani mobilijar, promet u mirovanju i ostali elementi bitni za definiranje ovih zona). Mjerilo i sadržaj Idejno - projektnih rješenja odrediti će se prilikom izrade samog rješenja.

Granice obuhvata idejno - projektnih rješenja ucrtane su na kartografskim prikazima broj 3.1 Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora i 4.x Građevinska područja.

Tablica: Obavezna izrada idejno - projektnih rješenja

E.	Arheološki lokalitet	Idejno - projektno rješenje	
		Obuhvat	Ukupno ha
1.	Vela Špilja	šira zona arheološkog lokaliteta Vela Špilja	1,4
2.	Utvrdna Fortezza - brdo Hum	šira zona arheološkog lokaliteta Utvrde Fortezza	6,4

9.2 PRIMJENA POSEBNIH RAZVOJNIH I DRUGIH MJERA

Članak 177.

Uređenje zemljišta

U cilju poboljšanja poljoprivredne proizvodnje i zaštite od suše, Planom su predviđene posebne mjere uređenja poljoprivrednih površina nizinskog područja hidromelioracijskim zahvatima.

Uređenje zemljišta pošumljavanjem na prostoru šuma određuje se šumskogospodarskim osnovama i programima za gospodarenje šumama. Za šume u vlasništvu pravnih i fizičkih osoba do donošenja programa za gospodarenje šumama, uređenje zemljišta pošumljavanjem provodit će se temeljem obveza koje proistječu iz jednostavne i proširene biološke reprodukcije šuma. Uređenje zemljišta pošumljavanjem izvan površina šuma provodi se temeljem potreba zaštite okoliša, zaštita od štetnog djelovanja erozije i bujica, te krajobraznog uređenja ugroženih i posebno vrijednih područja na prostoru Općine.

Ozelenjavanje će se provoditi na prostorima koji su u razdjelnoj funkciji između neusklađenih namjena, te na izvanšumskim površinama klizišta, erozije, vodocrpilišta, odlagališta otpada, eksploatacijskim poljima i površinama nepodobnim za druge namjene.

Zemljište uz infrastrukturne građevine sukladno tehničkim i sigurnosnim propisima ovih građevina uređivat će se ozelenjavanjem, pošumljavanjem i drugim hortikulturno-krajobraznim tehnikama.

Komasacija, kao mjera poboljšanja tla i poljoprivredne proizvodnje, preporučljiva je na svim prostorima, gdje nije provedena, osim gdje je to Planom zabranjeno, zbog očuvanja krajobraznih vrijednosti i bioraznolikosti.

Članak 178.

Sanacija bespravno izgrađenih građevina

Bespravno izgrađene građevine moguće je zadržati u prostoru ukoliko se mogu uskladiti s uvjetima propisanim ovim Planom.

Ako se u ZOP-u jedna ili više građevina druge namjene izgrađene bez građevinske dozvole nalaze unutar planiranog izdvojenog građevinskog područja (izvan naselja) odnosno na površini ugostiteljsko-turističke namjene u naselju, namjena tih područja, odnosno površina ne može se mijenjati.

Bespravno izgrađene građevine su građevine koje nisu uporabljive i izgrađene bez odobrenja za građenje kojima je do dana stupanja na snagu ovog Plana izgrađena barem jedna etaža sa stropnom konstrukcijom u što se uračunava i podrum.

9.2.1 MJERE ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

9.2.1.1 Mjere zaštite od potresa i odrona zemljišta

Članak 179.

U svrhu efikasne zaštite od potresa neophodno je konstrukcije svih građevina planiranih za izgradnju na području Općine uskladiti sa posebnim propisima za VII zonu.

S obzirom na mogućnost zakrčenosti ulica i prometnica uslijed urušavanja građevina i objekata potrebno je osigurati putove za evakuaciju ljudi i materijalnih dobara. Stoga, kod izgradnje novih dijelova naselja brutto gustoća naseljenosti ne smije prelaziti 200 stanovnika/ha. Ovo se najvećim dijelom odnosi na najizgrađeniji prostor, a to je područje centralnog dijela naselja Vela Luka.

Na pretežito nestabilnim područjima (seizmotektonski aktivno područje) gdje se planira izgradnja potrebno je izvršiti pravovremeno detaljnije specifično ispitivanje terena kako bi se postigla maksimalna sigurnost konstrukcija i racionalnost građenja.

9.2.1.2 Mjere zaštite od požara i eksplozija

Članak 180.

U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4,0 m ili manje, ako se dokaže, uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenja požara, požarne karakteristike materijala građevina, veličine otvora na vanjskim zidovima građevine i drugo, da se požar neće prenijeti na susjedne građevine.

U protivnom, građevina mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na ravni krov vatrootpornosti najmanje 90 minuta), nadvisuje krov građevine najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti, dužine najmanje 1,0 m ispod pokrova krovišta, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.

Radi omogućavanja spašavanja osoba i materijalnih sredstava iz građevina i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni prilaz i površinu za operativni rad vatrogasaca određenu prema posebnom propisu, a prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopsrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža s osiguranim potrebnim pritiskom vode i profilom cjevovoda sukladno posebnom propisu.

Sukladno posebnom propisu potrebno je ishoditi suglasnost Policijske uprave Dubrovačko - neretvanske županije na mjere zaštite od požara primijenjene u glavnom projektu za zahvate u prostoru na slijedećim građevinama i prostorima:

- u kojima se obavlja držanje, skladištenje ili promet zapaljivih tekućina i/ili plinova i

- koje nisu obuhvaćene člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara (Narodne novine, br. 25/94).

Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine i plinovi (objekti posebne namjene, benzinske postaje i sl.) moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja sukladno posebnom propisu.

Ostale potrebne mjere zaštite od požara i eksplozija (šumski prosjeci, crpilišta, mjesta smještaja sredstava i opreme za gašenje požara i dr.) bit će određene Planom zaštite od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Vela Luka koji se temelji na Procjeni ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija za područje Općine Vela Luka.

9.2.1.3 Mjere zaštite ljudi i životinja od epidemija

Članak 181.

Mjere zaštite ljudi i životinja od epidemija treba provoditi učinkovito i pravodobno akcijom nadležnih zdravstvenih i veterinarskih službi u skladu s posebnim propisima.

9.2.1.4 Mjere zaštite od iscrpljenja ili uništenja pojedinih prirodnih resursa i ekoloških zagađenja

Članak 182.

Kako bi se racionalno koristili prirodni izvori, te očuvala ekološka stabilnost i vrijedni dijelovi okoliša na ovom prostoru potrebno je u najvećoj mjeri štiti izvornost, biološke raznolikosti prirodnih zajednica, te održati kakvoću žive i nežive prirode. Prirodne izvore je potrebno očuvati na razini kakvoće koja nije štetna za čovjeka, biljni i životinjski svijet. Stoga su dijelovi prirodne baštine predloženi za zaštitu.

Jedan od najdragocjenijih prirodnih izvora je u svakom slučaju pitka voda. Stoga je osnovni cilj zaštititi ga i racionalno koristiti u smislu štednje pitke vode. To znači da treba rekonstruirati postojeću vodoopskrbnu mrežu, gdje se ustanove veći gubici vode uslijed dotrajalosti objekata i cjevovoda.

Kroz vodozaštitno područje blatskog polja prolazi državna cesta D118. U cilju preventivne zaštite potrebno bi bilo uspostaviti tehničkim rješenjem zaštitu na dijelu dionice kroz vodozaštitno područje, kako bi se izbjegli eventualni akcidenti. Također, u cilju zaštite izvorišta zabranjuju se unutar vodonosnog područja zahvati u prostoru kojima bi se probio zaštitni pokrovni sloj, te se trebaju provesti sanacije postojećih legalnih i nelegalnih eksploatacijskih polja.

Kako samo izvorište, tako i znatna podzemna vodonosna područja potrebno je sačuvati od mogućeg zagađenja. Stoga je na odabranoj lokaciji odlagališta komunalnog otpada pri njegovoj sanaciji potrebno izvesti vodonepropusni sloj kako otpad svojim procjeđivanjem u tlo ne bi mogao ugroziti kvalitetu podzemnih voda.

Ostala napuštena odlagališta otpada i divlje deponije potrebno je sanirati tako da se teren privede prvobitnoj namjeni ili pošumi.

Kako bi se smanjila onečišćenost zraka od znatnih emisija ispušnih plinova i prašine potrebno je prići ugradnji propisanih uređaja za pročišćavanje (ukoliko već nisu ugrađeni), saniranjem odlagališta otpada.

Na područjima koja su evidentirana kao najugroženija područja od buke, po obavljenim mjerenjima, ako se iskaže jačina buke iznad dopuštenih vrijednosti za određeni dio područja potrebno je provesti sanaciju u skladu s posebnim propisima.

9.2.1.5 Mjere zaštite od ratnih opasnosti

Članak 183.

Zbog mogućih ratnih djelovanja određuje se potreba planiranja gradnje skloništa za zaštitu ljudi i materijalnih dobara uz slijedeće uvjete za planiranje skloništa:

- mreža skloništa treba biti ravnomjerno razmještena s obzirom na gustoću naseljenosti i stupanj ugroženosti,
- najveća dozvoljena udaljenost do najudaljenijeg mjesta s kojeg se zaposjeda sklonište ne može biti veća od 250 m, s time da se vertikalne udaljenosti računaju trostruko,
- treba težiti planiranju skloništa kapaciteta za 100-300 ljudi,
- skloništa treba tako smjestiti da su dovoljno udaljena od lako zapaljivih i eksplozivnih mjesta, kako eventualni požar ili eksplozija ne bi utjecala na sigurnost korisnika,
- skloništa ne bi trebalo graditi u blizini građevina i objekata koji su osobito ugroženi od napada iz zraka (mostovi, određeni vojni objekti izloženi napadu, velika prometna križanja i sl.),
- lokacija skloništa treba biti planirana tako da je pristup skloništu omogućen i u uvjetima rušenja građevine u kojem je smješteno.

Članak 184.

Propisuju se slijedeći uvjeti za oblikovanje skloništa:

- objekt skloništa mora imati građevinsko-tehnička svojstva zaštite i otpornosti kroz konstrukciju, veličinu i položaj prema tlu,
- skloništa treba izvesti u najnižim etažama građevine,
- skloništa moraju sadržavati sve propisane funkcionalne prostorije i uređaje,
- autonomnost skloništa treba osigurati za najmanje 7 dana.

Skloništa je potrebno dimenzionirati na statičko opterećenje od 50-150 kPa za zaštitu od radijacijskog, biološkog i kemijskog djelovanja.

Skloništa je potrebno predvidjeti kao dvonamjenska, a u slučaju ratnih opasnosti i opasnosti od elementarnih nepogoda trebaju se u roku od 24 sata osposobiti za osnovnu namjenu. Broj sklonišnih mjesta potrebno je planirati u skladu s člankom 43. Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (Narodne novine, br. 29/83, 36/85 i 42/86).

9.3 REKONSTRUKCIJA GRAĐEVINA ČIJA JE NAMJENA PROTIVNA PLANIRANOJ NAMJENI

Članak 185.

Za postojeće izgrađene građevine čija je namjena protivna namjeni određenoj ovim Prostornim planom, mogu se, do privođenja planiranoj namjeni utvrditi uvjeti za njihovu neophodnu rekonstrukciju.

Uvjetima iz prethodnog stavka za građevine stambene, odnosno stambeno poslovne namjene smatraju se:

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevine i krovništa u postojećim gabaritima,
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, te rekonstrukcija svih vrsta instalacija,
- dogradnja sanitarnih prostorija (WC, kupaonica) uz postojeće građevine koje nemaju sanitarne prostore izgrađene u svom sastavu ili na postojećoj građevnoj čestici, i to u najvećoj površini od 12 m² GBP,
- dogradnja, odnosno nadogradnja stambenih, poslovnih prostora ili pomoćnih građevina na način da ukupni GBP ne prelazi 75 m² i da se ne povećava broj stambenih jedinica,
- adaptacija tavanog ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni ili stambeno poslovni prostor
- postava novog krovništa, bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom ili s nadozidom, ako se radi o povećanju stambenog prostora iz alineje 4. ovoga stavka.
- sanacija postojećih ograda i gradnja potpornih zidova radi sanacije terena (klizišta).

Ograničenje ukupne GBP iz alineje 4. prethodnog stavka ne odnosi se na dogradnju iz alineje 3. prethodnog stavka.

Uvjetima iz stavka 1. ovog članka za građevine drugih namjena (poslovne, gospodarske, javne, komunalne, prometne, prateće i druge građevine) smatraju se:

- obnova i sanacija oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevina i krovništa
- dogradnja sanitarija, garderoba, manjih spremišta i sl. do najviše 16 m² izgrađenosti za građevine do 100 m² GBP, odnosno do 5% ukupne GBP za veće građevine
- pretvorba dijela stambenog prostora u prizemlju i iznimno na katu (kada za to postoje uvjeti) u poslovne prostore, ali samo unutar postojećeg gabarita
- prenamjena i funkcionalna preinaka građevina unutar postojećeg gabarita pod uvjetom da se novom namjenom ne pogoršava stanje čovjekovog okoliša i svojim korištenjem ne utječe na zdravlje ljudi u okolnim stambenim građevinama
- dogradnja i zamjena dotrajalih instalacija, te izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehničkih rješenja za normalno obavljanje proizvodne djelatnosti
- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture
- dogradnja i zamjena uređaja i instalacija komunalne infrastrukture i rekonstrukcija javno prometnih površina

Iznimno od odredbi prethodnih stavaka ovog članka, na područjima za koje je Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Vela Luke u naredne

četiri godine predviđeno uređenje zemljišta na postojećim se građevinama mogu sanirati samo dotrajali konstruktivni dijelovi.

III - OVLAŠTENJA ZA IZRADU PROSTORNIH PLANOVA

Literatura:

Čečuk Božidar – Radić Dinko, Velja špilja – pretpovijest otoka Korčule, (katalog izložbe), Dubrovnik 1995.

....., Vela špilja – preliminarni rezultati dosadašnjih istraživanja, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva, 20, Zagreb 2001.

Fisković Igor, Crkvice sv. Kuzme i Damjana u Zablaću na Korčuli, Prilozi povijesti umjetnosti, 21, Split 1980.

Foretić Vinko, Presjeci kroz prošlost Korčule, Zbornik otoka Korčule, 2, Zagreb 1972.

Lisičar Petar, Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu, Skoplje 1951.

Maričić Zvonko, Vela Luka od 1490. do 1834., Slike iz velolučke prošlosti, Vela Luka 1997.

Novak Grga, Arheološka istraživanja na otocima Korčuli i Hvaru u 1951. i 1952. godini, Ljetopis JAZU, 59, Zagreb 1954.

Premerl Tomislav, Svjedoci vjere i čuvari vremena, Luško Libro, 5, Zagreb 1997.

Oreb Franko, Pregled arheoloških lokaliteta i nalaza na području Vele Luke i neke mogućnosti istraživanja i prezentacije, Zbornik otoka Korčule, 2, Zagreb 1972.

Radić Dinko, Pregled arheoloških lokaliteta na području Vele Luke, Luško libro, 5, Vela Luka 1997.

....., Blatsko polje, *Opuscula acrheologica*, 23-24, Zagreb 1999.- 2000.

Radić Dinko, Topografija otoka Korčule (Novi prilozi i pregled dosadašnjeg stanja), Izdanja Hrvatskog arheološkog društva, 20, Zagreb 2001.

Tabain Veljko, Utvrda „Fortezza“ „Hum“, Luško libro, 3, Zagreb 1995.

Dubrovačko-neretvanska županija
OPĆINA VELA LUKA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA

GRAFIČKI DIO

URB/ING

d.o.o. za poslove prostornog uređenja i zaštite okoliša
Zagreb, veljača 2007. g.

SADRŽAJ GRAFIČKOG DIJELA - KARTOGRAFSKI PRIKAZI:

1. KORIŠTENJE I NAMJENA POVRŠINA, mj 1:25 000

2.1 INFRASTRUKTURNI SUSTAVI - Prometni sustav, pošta, telekomunikacije,
mj 1: 25 000

2.2 INFRASTRUKTURNI SUSTAVI - Energetski sustav, vodnogospodarski
sustav, mj 1: 25 000

3.1 UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA - Područja
posebnih uvjeta korištenja, mj 1: 25 000

3.2 UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA - Područja
posebnih uvjeta korištenja - Arheološka i prirodna baština,
mj 1: 25 000

3.3 UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA - Uvjeti
zaštite i očuvanja graditeljske baštine, mj 1: 25 000

4. GRAĐEVINSKA PODRUČJA 4.1 - 4.14, mj 1: 5 000